

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÇANAKKALE KENT MERKEZİNİN SON 15 YILDAKİ
KAMUSAL AÇIK YEŞİL ALAN DEĞİŞİMLERİNİN
KENT KİMLİĞİ VE KENTSEL PEYZAJ DEĞİŞİMİ
ÜZERİNE ARAŞTIRMALAR

Funda ERTÜRK

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Tezin Sunulduğu Tarih: 13/01/2017

Tez Danışmanı:

Yrd. Doç. Dr. Okan YILMAZ

ÇANAKKALE

Funda ERTÜRK tarafından Yrd. Doç. Dr. Okan YILMAZ yönetiminde hazırlanan ve **13/01/2017** tarihinde aşağıdaki jüri karşısında sunulan “**Çanakkale Kent Merkezinin Son 15 Yıldaki Kamusal Açık Yeşil Alan Değişimlerinin Kent Kimliği ve Kentsel Peyzaj Değişimi Üzerine Araştırmalar**” başlıklı çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü **Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı**’nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak oybirliği ile kabul edilmiştir.

JÜRİ

Doç. Dr. Rüya YILMAZ

.....

Başkan

Yrd. Doç. Dr. Okan YILMAZ

.....

Üye

Yrd. Doç. Dr. Özgür KAHRAMAN

.....

Üye

Prof. Dr. Levent GENÇ

Müdür

Fen Bilimleri Enstitüsü

Sıra No:.....

İNTİHAL (AŞIRMA) BEYAN SAYFASI

Bu tezde görsel, işitsel ve yazılı biçimde sunulan tüm bilgi ve sonuçların akademik ve etik kurallara uyularak tarafımdan elde edildiğini, tez içinde yer alan ancak bu çalışmaya özgü olmayan tüm sonuç ve bilgileri tezde kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

Funda ERTÜRK

TEŞEKKÜR

“Çanakkale Kent Merkezinin Son 15 Yıldaki Kamusal Açık Yeşil Alan Değişimlerinin Kent Kimliği ve Kentsel Peyzaj Değişimi Üzerine Araştırmalar” konulu tez çalışmamda benden bir an olsun yardımlarını esirgemeyen saygı değer danışman hocam Yrd. Doç Dr. Okan YILMAZ’a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Tez çalışmam süresince maddi ve manevi beni destekleyen aileme, her konuda yardımcı olan Yrd. Doç. Dr. Özgür KAHRAMAN’a, Çanakkale Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğünde görevli Ziraat Mühendisi Görkem GÜRSES’e teşekkürü bir borç bilirim.

Funda ERTÜRK
Çanakkale, Ocak 2017

SİMGELER VE KISALTMALAR

ADNKS	Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
CBS	Coğrafi Bilgi Sistemi (Geographical Information System)
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
Ha	Hektar
Km	Kilometre
Km ²	Kilometrekare
M	Metre
M ²	Metrekare
Ort	Ortalama
SÇD	Stratejik Çevresel Değerlendirme
SPSS	Statistical PackageForTheSocialSciences
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TDK	Türk Dil Kurumu
TL	Türk Lirası

ÖZET

ÇANAKKALE KENT MERKEZİNİN SON 15 YILDAKİ KAMUSAL AÇIK YEŞİL ALAN DEĞİŞİMLERİNİN KENT KİMLİĞİ VE KENTSEL PEYZAJ DEĞİŞİMİ ÜZERİNE ARAŞTIRMALAR

Funda ERTÜRK

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Okan YILMAZ

13/01/2017, 139

Son yüzyıl içerisinde kentlere olan ilginin artması, kırsal kesimde yaşayan nüfusun kent merkezlerine göçü gibi sebeplerle dünyadaki kentsel alanlarda yaşayan insan popülasyonunu çok hızlı bir şekilde arttırmıştır. Yapılan pek çok çalışmada bu durumun önümüzdeki yıllarda da süreceği net bir şekilde ifade edilmektedir. Bu hızlı nüfus hareketi çoğu büyük kentin yerleşik nüfusun demografisini kısa sürelerde değiştirmiş ve kent kimliği üzerine önemli bir etki oluşturmuştur. Şehirlere bu yeni göç edenlerde kentlilik bilincinin tekrar oluşturulmasında kentsel açık yeşil alanların çok önemli bir faktör olduğu bilinmektedir. Tüm bu durum dikkate alınarak gerçekleştirilen çalışmada Çanakkale kent merkezinde kamusal açık yeşil alanların ve kentsel peyzajın değişimi belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla anket tekniği uygulanarak Çanakkale kent merkezinde yaşayan kişilerde kent kimliği ve kentlilik bilinç durumunun ne düzeyde olduğu belirlenmiştir. Çeşitli kurumlardan elde edilen envanter bilgilerinden kamusal açık alanlardaki mekansal ve miktarsal değişim belirlenmiş ve bu duruma yönelik ayrıntılı analizler gerçekleştirilmiştir.

Bu kapsamda elde edilen bulgular ayrıntılı bir şekilde değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeler sonucunda Çanakkale'deki çevre sorunlarına karşı kişilerin duyarlılığının yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca, göç eden kişilerin de kenti sahiplenmesi kentte yüksek olan kentlilik bilincinin daha da artmasına neden olmuştur. Kentlilik bilincinin yüksek olması o kentte sosyo-kültürel etkinliklerin yapılmasını sağlayan açık mekanların yaratılmasıyla ilişkilendirilmiştir.

Anahtar sözcükler: Çanakkale Kenti, Kent Kimliği, Kentsel Peyzaj Değişimi, Kamusal Açık Yeşil Alan, Kentlilik Bilinci.

ABSTRACT

RESEARCHES ON URBAN IDENTITY AND URBAN LANDSCAPE CHANGE OF PUBLIC OPEN-GREEN AREA CHANGE IN CANAKKALE CITY CENTER DURING THE LAST 15 YEARS

Funda ERTÜRK

Çanakkale Onsekiz Mart University

Graduate School of Natural and Applied Sciences

Master of Science Thesis in Landscape Architecture Science

Advisor: Yrd. Doç. Dr. Okan YILMAZ

13/01/2017, 139

In the last century, the increasing interest in cities has increased the number of population living in urban areas around the world. According to a lot of research, this situation will continue. This rapid population movement has changed the number of inhabitants of a large city in a short time, creating a significant influence. Urban open-green area consciousness is a major factor to re-establish urbanization consciousness of new immigrants considering this situation, it was tried to determine the change of the urban open-green area and urban landscape in Canakkale city center. For this purpose, the questionnaire technique was used to determine the level of urban identity and urban consciousness of people living urban centers. Spatial and quantitative changes in public open green areas have been determined and analyzed from various inventory sources which obtained institutions

In this keys, findings are evaluated in detail. In these evaluations show us, awareness of environmental problem in Canakkale is high level in people. The urban awareness is highly level in Canakkale. In addition, city ownership of migrants are increasing urban identity and urban awareness. The high level urban awareness is related with open areas which provide socio-cultural activity areas.

Keywords: Canakkale City, Urban Identity, Urban Landscape Change, Public Open-Green Area, Urban Awareness.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

TEZ SINAV SONUÇ FORMU	ii
İNTİHAL (AŞIRMA) BEYAN SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR	iv
SİMGELER VE KISALTMALAR	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ	xi
ÇİZELGELER DİZİNİ	xiv
BÖLÜM 1	1
GİRİŞ	1
BÖLÜM 2	3
ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR	3
2.1. Araştırma Konusu İle İlgili Önceki Çalışmalar	3
2.2. Araştırma Alanı İle İlgili Önceki Çalışmalar	17
2.3. Kuramsal Temeller	21
2.3.1. Kent ve Kent Kimliği	21
2.3.1.1. Kent nedir?	21
2.3.1.2. Kent kimliği nedir?	23
2.3.2. Kentlilik Bilinci	25
2.3.2.1. Kentlilik Bilincini Etkileyen Faktörler	26
2.3.2.1.1. Bireysel Faktörler	26
2.3.2.1.2. Sosyal Faktörler	26
2.3.2.1.3. Ekonomik Faktörler	27
2.3.2.1.4. Fiziki Faktörler	27
2.3.3. Açık ve Yeşil Alanlar	27
2.3.3.1. Açık Alan Nedir?	27
2.3.3.2. Açık Alan Sınıflandırılması	28
2.3.3.3. Açık Alan Fonksiyonları	30
2.3.4. Yeşil Alan Kavramı	30
2.3.4.1. Açık-Yeşil Alanların Fonksiyonları	33
2.3.4.2. Açık-Yeşil Alanlara Ulaşılabilirlik	33
BÖLÜM 3	35
MATERYAL VE METOT	35
3.1. Materyal	35
3.2. Metot	35

3.2.1. Literatür Çalışması	35
3.2.2. Anket Çalışması	35
3.2.3. Anket Formu	36
3.2.4. Anketin Uygulanması.....	36
3.2.5. Anket Verilerinin Değerlendirilmesi.....	36
BÖLÜM 4.....	37
ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA	37
4.1. Araştırma Alanının Tanımı	37
4.1.1. Coğrafi Konum.....	37
4.1.2. İklim	39
4.1.3. Topografya	39
4.1.4. Bitki Örtüsü	41
4.1.5. Fauna	43
4.1.6. Hidroloji	45
4.1.7. Çanakkale Kenti İçme Suyu	47
4.1.8. Toprak	48
4.1.9. Nüfus ve Demografik Yapı	50
4.1.10. Jeoloji	51
4.1.11. Çanakkale Kent Merkezinde İncelenen Parklar	53
4.1.11.1. Halk Bahçesi.....	53
4.1.11.2. Özgürlük Parkı.....	59
4.1.11.3. Sarıçay Parkı.....	63
4.1.11.4. Uğur Mumcu Parkı	67
4.1.11.5. Atatürk'ün Cumhuriyeti Parkı	71
4.1.11.6. Rotary Park	74
4.2. Anket Bulguları.....	76
4.3.Çanakkale Kent Merkezinin Son 15 Yıldaki Açık-Yeşil Alan Değişimi Bulguları	116
BÖLÜM 5	121
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	121
KAYNAKLAR	127
EKLERİ	I
EK 1. Çanakkale Kent Merkezinin Peyzaj Değişimi Üzerine Araştırmalar Anket Çalışması	II
ÖZGEÇMİŞ	VII

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa No

Şekil 4.1. Çanakkale kenti ve boğaz görüntüsü (www.wikipedia.org).....	37
Şekil 4.2. Çanakkale ilinin Türkiye’deki konumu.....	38
Şekil 4.3. Kaz dağı.....	40
Şekil 4.4. Çanakkale yakın çevresinin topoğrafya haritası (Koç 2004).	41
Şekil 4.5. Çanakkale çevresinin bitki örtüsü ve arazi kullanım özellikleri (Koç, 2004)	43
Şekil 4.6. Çanakkale çevresinin su özellikleri (Koç, 2004).....	48
Şekil 4.7. Çanakkale çevresinin toprak haritası (Koç, 2004)	49
Şekil 4.8. Çanakkale çevresinin jeoloji haritası (Koç, 2004).....	52
Şekil 4.9. Halk Bahçesi eski hali (Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2016)	53
Şekil 4.10. Halk Bahçesi ana giriş	54
Şekil 4.11. Halk Bahçesi tali giriş yerleri	55
Şekil 4.12. Halk Bahçesi arka kapı giriş yerleri	55
Şekil 4.13. Halk Bahçesi yürüyüş yolları	56
Şekil 4.14. Halk Bahçesi mevcut bitki ve çalılar.....	56
Şekil 4.15. Halk Bahçesi mini amfi tiyatro.....	57
Şekil 4.16. Halk Bahçesi çocuk oyun alanı	57
Şekil 4.17. Halk Bahçesi çocuk oyun alanı	58
Şekil 4.18. Halk Bahçesi genel görüntüler	58
Şekil 4.19. Özgürlük Parkı önceki ve sonraki hali	59
Şekil 4.20. Özgürlük Parkı çay bahçesi	60
Şekil 4.21. Özgürlük Parkı.....	60
Şekil 4.22. Engelli çocuk salıncağı ve anne-çocuk salıncağı	61
Şekil 4.23. Özgürlük Parkı çocuk oyun ve fitness alanı	61
Şekil 4.24.Özgürlük Parkı peyzaj çalışmaları.....	62
Şekil 4.25. Özgürlük Parkı yürüyüş yolu.....	62
Şekil 4.26. Sarıçay Parkı önceki hali (Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2016)	63
Şekil 4.27. Sarıçay Parkı Barbaros düzenlemesi	64
Şekil 4.28. Sarıçay Parkı.....	64
Şekil 4.29. Sarıçay Parkı Barbaros düzenlemesi	65
Şekil 4.30. Sarıçay’ın denize döküldüğü nokta	65
Şekil 4.31. Sarıçay Parkı yürüyüş yolu.....	66
Şekil 4.32. Sarıçay Parkı rıhtım düzenlemesi	66
Şekil 4.33. Sarıçay Parkı rıhtım düzenlemesi	67
Şekil 4.34. Uğur Mumcu parkı arka giriş kapısı.....	68
Şekil 4.35. Uğur Mumcu parkı ana giriş kapısı	68
Şekil 4.36. Uğur Mumcu parkı bitki toplulukları	69
Şekil 4.37. Uğur Mumcu anıtı	69
Şekil 4.38. Uğur Mumcu parkı çocuk oyun alanı ve fitness alanı	70
Şekil 4.39. Uğur Mumcu parkı yürüyüş yolu	70
Şekil 4.40. Atatürk’ün Cumhuriyeti Parkı ana girişi	71
Şekil 4.41. Atatürk’ün Cumhuriyeti Parkı tali giriş kapısı	71
Şekil 4.42. Atatürk’ün Cumhuriyeti Parkı çay bahçesi	72
Şekil 4.43. Atatürk’ün Cumhuriyeti Parkı çocuk oyun alanı ve fitness alanı.....	72
Şekil 4.44. Atatürk’ün Cumhuriyeti Parkı yürüyüş yolları.....	73
Şekil 4.45. Parkta bulunan bitki toplulukları	73
Şekil 4.46. Rotary Park önceki ve sonraki hali.....	74
Şekil 4.47. Rotary Park	75

Şekil 4.48. Rotary Parkında bulunan çeşme	75
Şekil 4.49. Rotary Park yürüyüş yolu ve çocuk oyun alanı	76
Şekil 4.50. Cinsiyetlere ankete katılanların oranı	77
Şekil 4.51. Ankete katılanların yaşlara göre oranları	77
Şekil 4.52. Eğitim durumu	78
Şekil 4.53. Medeni Durum	79
Şekil 4.54. Aylık gelir	79
Şekil 4.55. Meslek grubu	80
Şekil 4.56. Doğum yeri	80
Şekil 4.57. Ailedeki kişi sayısı	81
Şekil 4.58. Ailede çanakale’de doğan kişi sayısı	81
Şekil 4.59. Çanakale’de ikamet süresi	82
Şekil 4.60. İkamet adresinde kalma süresi	83
Şekil 4.61. Göç durumu	83
Şekil 4.62. Çanakale’ye yerleşmeden önceki ikamet adresi	84
Şekil 4.63. Göç nedeni	85
Şekil 4.64. Çanakale’yi tercih etkeni	86
Şekil 4.65. Göçten sonra değişen durumlar	87
Şekil 4.66. Kendini Çanakaleli görme durumu	87
Şekil 4.67. Memlekete dönme isteği	88
Şekil 4.68. Çanakale’nin diğer şehirlerden farkı	89
Şekil 4.69. Çanakale’nin tarihi, kültürünü ve doğal güzellikleri	90
Şekil 4.70. Tarımsal üretimin değişim durumu	90
Şekil 4.71. Çanakale şehrinin karakterini belirleyen unsurlar	91
Şekil 4.72. Kentlilik	91
Şekil 4.73. Kentleşme sorunu	92
Şekil 4.74. Sorunların çözümü için yöntem belirlenmesi	93
Şekil 4.75. Çanakale belediye başkanı ve valisinin adı	93
Şekil 4.76. Çanakale’deki projeleri takip etme-etmeme	94
Şekil 4.77. Park, bahçe ve mesire alanlarını ziyaret etme durumu	94
Şekil 4.78. Adı geçen parkları ziyaret etme durumu	95
Şekil 4.79. Halk Bahçesini ziyaret sıklığı	95
Şekil 4.80. Sarıçay Parkını ziyaret sıklığı	96
Şekil 4.81. Özgürlük Parkını ziyaret sıklığı	96
Şekil 4.82. Atatürk’ün Cumhuriyeti Parkı ziyaret sıklığı	97
Şekil 4.83. Uğur Mumcu Parkını ziyaret sıklığı	97
Şekil 4.84. Rotary Parkını ziyaret sıklığı	98
Şekil 4.85. Halk Bahçesini ziyaret amacı	98
Şekil 4.86. Sarıçay Parkını ziyaret amacı	99
Şekil 4.88. Atatürk’ün Cumhuriyeti Parkını ziyaret amacı	100
Şekil 4.89. Uğur Mumcu Parkını ziyaret amacı	100
Şekil 4.90. Rotary Parkını ziyaret amacı	101
Şekil 4.91. Bu alanları tercih etme nedeni	101
Şekil 4.92. Düzenlenmeden önce parkları ziyaret etme durumu	102
Şekil 4.93. Düzenlenmeden önce parkları ziyaret sıklığı	102
Şekil 4.94. Düzenlenmeden önce ziyaret etmeme nedeni	103
Şekil 4.95. Yeşil alanların yeterli olup olmama durumu	103
Şekil 4.96. Kent ormanı hakkında bilgi	104
Şekil 4.97. Çanakale’de çevre kirliliği sorunu	104
Şekil 4.98. Çanakale kenti aktif yeşil alanlar	117

Şekil 4.99. Çanakkale kenti pasif yeşil alanlar	117
Şekil 4.100. Çanakkale kenti işlenmemiş yeşil alanlar.....	118
Şekil 4.101. Çanakkale kenti aktif, pasif ve işlenmemiş yeşil alanların autocad çizimi (Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2016)	118
Şekil 4.102. 2002-2016 yılları arası mahallelere göre yeşil alan değişim miktarları	120

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa No

Çizelge 2.1. Pamay’a göre açık alan sınıflandırılması	29
Çizelge 2.3. Bakan ve Konuk’a göre açık alan sınıflandırılması	30
Çizelge 2.4. Çetiner’e göre yeşil alan sınıflandırılması.....	32
Çizelge 2.5. Tandy’ye, Yıldızcı’ya ve Önder’e göre yeşil alan sınıflandırılması	33
Çizelge 4.1. Çanakkale ili orman varlığı (Anonim 2007).....	41
Çizelge 4.2. Çanakkale İlinin Akarsuları (DSİ 25.Bölge Müdürlüğü, 2013)	46
Çizelge 4.3. Çanakkale kentinin 2007-2015 yılları arasındaki nüfus değişimi (TÜİK, 2015)	50
Çizelge 4.5. Düzenlemeden önce araştırma alanındaki parkları ziyaret durumu ile Atatürk Parkı ziyaret amacı arasındaki ilişki	106
Çizelge 4.6. Düzenlemeden önce araştırma alanındaki parkları ziyaret durumu ile parkları ziyaret sıklığı arasındaki ilişki	107
Çizelge 4.7. Aylık geliriniz ile kent sorunlarını çözmede kullanılan yöntemler arasındaki ilişki.....	108
Çizelge 4.8. Eğitim durumu ile Halk Bahçesini ziyaret sıklığı arasındaki ilişki.....	108
Çizelge 4.9. Halk Bahçesini ziyaret sıklığı ile Çanakkale’de park, bahçe ve mesire alanlarını ziyaret sıklığı arasındaki ilişki	109
Çizelge 4.10. Özgürlük Parkını ziyaret sıklığı ile bu parkları tercih etme nedeni arasındaki ilişki.....	110
Çizelge 4.11. Alanları tercih etme nedeni ile Halk Bahçesi ziyaret sıklığı arasındaki ilişki	110
Çizelge 4.12. Çanakkale’de ikamet etme süresi ile çevre kirliliği sorunu arasındaki ilişki	111
Çizelge 4.13. Kendini Çanakkaleli olarak görme durumu ile şehrin kentleşme konusundaki sorunu arasındaki ilişki	112
Çizelge 4.14. Çanakkale’de park, bahçe ve mesire alanlarını ziyaret sıklığı ile Özgürlük Parkını ziyaret sıklığı arasındaki ilişki.....	112
Çizelge 4.15. Sarıçay Parkını ziyaret sıklığı ile Halk Bahçesini ziyaret sıklığı arasındaki ilişki.....	113
Çizelge 4.16. Çanakkale’de çevre kirliliği sorunu ile merkezdeki tarımsal üretim değişimi arasındaki ilişki	114
Çizelge 4.17. Düzenlemeden önce araştırma alanındaki parkları ziyaret durumu ile Uğur Mumcu Parkını ziyaret amacı arasındaki ilişki.....	115
Çizelge 4.18. Parkları ziyaret amacı ile yaş arasındaki ilişki	115
Çizelge 4.19. Çanakkale’de çevre kirliliği sorunu ile yaş arasındaki ilişki.....	116

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Kentlerdeki hızlı nüfus artışı, teknolojinin ilerlemesi, yapılaşmanın gün geçtikçe artmaya başlaması ile beraber plansız yerleşmelerin ortaya çıkması kentlerde görülen açık yeşil alan sistemlerinin küçülmesine neden olmuştur. Mevcut yeşil alan sistemlerinin de çeşitli sebepler ile yok edilmesi birçok çevre sorununu ortaya çıkarmıştır.

Yapılaşmanın gün geçtikçe artmasıyla beraber kent içerisindeki yeşil alan sistemlerinin bozulması doğal dengenin de bozulmasına yol açmıştır. Açık yeşil alanlar kent içerisinde işlevli ve doğru bir planlama ile tasarlanmalıdır. Açık yeşil alanlar kent içerisinde kent iklimini dengeler, sera gazlarının etkilerinin azaltır, oksijen miktarını artırır. Bu işlevler yeşil alanların kente ve kentte yaşayanlara doğrudan yaptıkları katkılardır. Dolaylı olarak ise insanlar arasındaki etkileşimi artırır, kişilerin sosyalleşmesini sağlar ve çeşitli aktivite olanaklarını uygulamalarına katkı sağlar.

Yeşil alanların nitelik ve nicelik özellikleri kentin iklimini, kent dokusunu ve kent kimliğini etkiler. Yeşil alanlar sayesinde kentlere statik bir şekil kazandırır. Bu estetik değer de kentli bireylerin yaşama bakışında olumlu bir etki yaratır.

Parkların ilk dönemlerde planlanmasının nedeni kentteki yaşam kalitesini yükseltmektir. Parklar ilk zamanlarda sadece kraliyet ve aristokrat ailelere ev sahipliği yapmıştır. Ancak matbaanın icadı, İstanbul'un fethedilmesi, Amerika'nın keşfi gibi olaylar Orta Çağ'ı kapatıp Yeni Çağ'ın başlamasına neden olmuştur (Porter, 2000). Bu gelişmelerle beraber daha sonra Rönesans hareketlerinin başlaması bilimsel devrimlerin ilerlemesi, sanayi devriminin başlamasıyla Londra'da bulunan 142 ha büyüklüğündeki Hyde Park halkın kullanımına açılmıştır. Daha sonra ise yine İngiltere'deki Regent's Park, Almanyada'ki Englischer Garten, Paris'te bulunan Tuileires Park, Bois de Boulogne ve Luxemburg Bahçeleri de halka açılmıştır (Porter, 2000). Bu parkların halka açılmasıyla beraber kişilerdeki kent kimliği ve kentlilik bilinci kavramları hızlı bir yükselişe geçmiştir.

Sanayi devrimi ile hızlı bir göçe maruz kalan kentler kentsel kültür ve kimliğe sahip olmayan kentlerin oluşmasına neden olmuştur. Bu durum kentlerde hem fiziksel hem de toplumsal sorunlara neden olmuştur. Bu sorunlara çözüm önerileri getirilemezken, sorunlar günümüze kadar artarak devam etmiştir. Bu sorunların çözümü için sadece yerel birimler veya devletin değil kentte yaşayan bireylerin de sorumluluklarını bilip sorunların çözümü için çaba göstermesi gerekmektedir. Kentte yaşadığının farkında olan, kente karşı sorumluluklarını bilen, kendini kente ait hisseden bireyler kentteki sorunların çözümü için

kentlilik bilinci kazanma, kent gelişimi ve kentin kendine ait bir kimlik kazanmasına öncülük edecektir.

Bu tez çalışmasında, Çanakkale kent merkezi ve merkezde bulunan 6 adet park çalışma alanı olarak belirlenmiştir. Çalışma kentlilik bilinci, kent kimliği, açık yeşil alanlar ve mekansal değişimler açısından incelenmiştir. Çanakkale kent merkezinin son 15 yıldaki mekansal değişimleri incelenerek, açık yeşil alanlarda ne gibi değişikliklerin yaşandığı ve bu değişikliklerinin kent kimliği ve kentlilik bilinci üzerinde ne gibi etkileri olduğu araştırılmıştır.

Tez çalışması ana hatlarıyla dört bölümden meydana gelmektedir. İlk bölümde; kuramsal temeller kısmında kent, kent kimliği, kentlilik bilinci ve açık yeşil alan tanımları üzerinde durulmuştur.

İkinci bölümde; literatür araştırması sonucu oluşturulan yöntem esaslarına göre alansal değişim ve anket çalışmasına yönelik yöntem üzerinde durulmuş ve bu konudaki materyal oluşturulmuştur.

Üçüncü bölümde; yetkili kişilerle yapılan görüşmeler ve yapılan anket çalışması hakkında bilgiler verilmiştir. Mekansal değişim için son 15 yıla ait veriler elde edilmiş, anket çalışması sonucunda ise elde edilen bulguların değerlendirilmiştir.

Son bölümde ise bulgulardan elde edilen sonuçlar literatürdeki eşdeğer çalışmalarla kıyaslanmış bu kıyaslamanın sonucunda öneriler getirilmiştir.

BÖLÜM 2

ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

2.1. Araştırma Konusu İle İlgili Önceki Çalışmalar

Acungil (2012), yaptığı çalışmasında kentlilik bilincinin Tokat'taki durumunu dikkate alarak, anket tekniği SPSS programı kullanarak değerlendirmeye almış ve bu değerlendirme sonuçlarını ayrıntılı olarak analiz etmiştir. Bu değerlendirmelerin sonucunda ayrıntılı çıktılar alınarak bu çıktılar üzerinde değerlendirmelerde bulunmuştur..

Kente sonradan göç eden bireylerin kente adaptasyonu ile ilgili analizler gerçekleştirmiştir.

Kentlilik bilincinin ne olduğu ayrıntılı olarak ortaya konulduğu çalışmada bu bilincin artırılması için öneriler getirilmeye çalışılmıştır. Tüm bu işlemler gerçekleştirilirken ana materyali oluşturan Tokat ilindeki anket araştırmaları temel alınarak göç sonrası ortaya konulan bilinç düzeyleri ölçülmeye çalışılmıştır. Yapılan önerilerde kentlileşme ve kentlilik bilinci yeni davranış biçimlerinin içselleştirilmesini gerektirmekte ve kentini seven, kendini kentin parçası olarak gören kent sorunlarına karşı duyarlı olan ve sorunların çözümünde katkı sağlayan bireylerin varlığı kentlilik bilincinin artırılmasında önemli bir rol oynadığı belirtilerek çalışma noktalandırılmıştır.

Ünlü (2009), çalışmasında mekansal planlamanın kent gelişimi açısından ne kadar önemli olduğunu belirtmek amacıyla Mersin kentini örnek alarak bu çalışmayı hazırlamıştır. İmar planları ile desteklenerek hazırlanan çalışma planların hazırlanış ve uygulanış aşamaları da dikkate alınarak bir sonuç elde edilmiştir.

Bu çalışmada Mersin kenti 1938 öncesi plansız dönem, 1938-1963 arası ikinci dönem, 1963-1985 arasındaki süreç olan üçüncü dönem ve 1985'ten 2000'li yılların başına kadar olan dördüncü dönem olarak dört ayrı kısımda incelenmiştir.

Kentsel mekanların gelişimini yasal alan, sosyo-politik alan ve sürece ilişkin alan olarak üç temel alan ile ilişkilendirerek; yasal alanda, alana yapılan araştırmalar ve sadece alana ait özellikler, sosyo-politik alanda birbiriyle uyumlu çalışmaların, sürece ilişkin alanda ise işleyen ve gözden geçirme süreçlerinin geliştirilmesi ve bu üç temel alanın etkili bir şekilde bağlantılı olması kentsel mekanın gelişiminde önemli bir rolü olduğunu belirtmiştir.

Arıbaş (2006) tarafından yapılan bir araştırmada, Aksaray kentinde şehirleşme sürecinden itibaren çarpık kentleşme, trafik, kirlilik gibi sorunların ortaya çıkması üzerine yapmıştır.

Çalışmada kentin değişim durumu geçmiş, şimdi ve gelecek olarak incelenmiştir. Coğrafyanın dağılım, bağlantı ve nedensellik ilkeleri ile detaylı bilgiler elde edilip, daha sonra ise bunları kentsel perspektif uygulamaları ile birleştirerek kent planlamasının önemi ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışma sonucunda; Aksaray kentinde görevli yetkililerin kentin gelişme ve planlama sürecinde zorlandıkları ve kentin gelişmiş kent değerlerine ulaşamayacağı belirlenmiştir.

Keskin ve ark., (2015) tarafından yapılan çalışmada, kentin doğal, tarihi ve kültürel özelliklerinin bilinmesi, kentte yaşayan bireylerin bunları nasıl algıladıkları ve bu özellikleri ne derece korudukları kentlilik bilinci açısından bir önem teşkil ettiğini belirtmişlerdir.

Bursa'da gerçekleştirilen bu çalışmada kentlilik bilincini ölçmek için 2000 kişiyle bir anket çalışması yapılmıştır. Anket çalışmasında kişilerin nereden geldikleri, kente ne gibi bir katkıları olduğu, kenti ne kadar sahiplendiği gibi sorular yöneltilerek kente nasıl baktıkları ölçülmeye çalışılmıştır.

Anket sonuçları değerlendirmelerinde; Bursa kentinde yaşayan kişilerin kentlilik bilincinin yüksek olduğu ve kentte farkındalık, kenti sahiplenme, kente karşı sorumluluk ve kentte meydana gelen değişimler ışığında bu dört kavramın kişilerdeki kentlilik bilinci düzeyini belirlediği ortaya çıkarılmıştır.

Birol (2008), çalışmasında Balıkesir ilinde kentlilik bilincinin araştırılması, kentte yaşayan kişilerde kentlilik bilinci oluşması için son dönemlerde yerel yönetimlerin etkisini görsel analizler ve literatür çalışmaları ile araştırmıştır.

Bu çalışmada Balıkesir ili örnek alınarak, buradaki yerel yönetimlerin kentlilik bilincini arttırmak için sadece sözlü anlatımlar ile değil kentte yaşayan kişilerin kendi değerlerine, kentin kültürel değerlerine, estetik görüşlere ve kişilerin amaç-istekleri doğrultusunda çalışmalar yapması gerektiği açıklanmaya çalışılmıştır.

Kişiler arasında aktif sosyo-kültürel yaşam oluşturmak, kentte yaşamanın verdiği sorumlulukları bilmek ve bu sorumlulukları en yüksek düzeye getirerek kent kültürü ile kentlilik bilincini arttırmanın önemli olduğu belirtilerek çalışma sonlandırılmıştır.

Beyazlı ve Aydemir (2008) tarafından yapılan çalışmada, Trabzon kentini seçerek kentte yaşayan bireylerin kentlilik bilinç düzeyi ve kentlilik bilinci bileşenleri anket yöntemi ile ortaya koymaya çalışmışlardır. Kentte bulunan 39 mahalle içinde yaşayan kişiler ile anket çalışması yapılarak sonuçlar analiz edilmiştir. Anket sonuçları değerlendirilmesi SPSS programı ile yapılmıştır.

Bu anket çalışmaları çerçevesinde yapılan değerlendirmeler sonucunda kenti sahiplenme, kente karşı sorumlulukların yerine getirilmesini sağlamak, komşuluk ilişkilerini geliştirmek, kentte yaşadığının farkında olmak, ona göre davranmak ve kente karşı yeterince duyarlı olmak, kişilerdeki kentlilik bilinç düzeyini arttırarak kimlikli mekanların oluşumuna katkı sağlayacaktır önerileri getirilmiştir.

Kaypak (2010), çalışmasında kentsel mekanların önemini, bu mekanların kent kimliğine ne gibi katkısı olduğunu, kentsel dönüşüm süreçlerini, kentin tarihi ve kültürel özellikleri ile birlikte Antakya kentinde yaptığı çalışmayla irdelemeye çalışmıştır.

Çalışmada ön planda mekan ve insan ilişkileri ön planda tutularak Antakya'nın kent kimliğini ve kentli kimliğini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Yerli ve yabancı literatür kaynakları, internet veri tabanları bu çalışmanın ana materyalini oluşturmuştur.

Sonuç olarak; Antakya kent kimliğini henüz kaybetmemiş bir kent olmakla birlikte bu durumun zaman içinde değişebileceğini anlatan bu çalışmada, böyle bir durumla karşılaşmamak için kentte yapılacak olan faaliyetlerin öncelikle koruma-kullanma dengesi ön planda tutulmalı, yapılacak olan kent içi değişimlerinin doğal peyzaj ve geleneksel yapıyla uyumlu olmalı ve kent kimliğinin en önemli ögesi konumunda bulunan kent dokusu bozulmadan çalışmalar gerçekleştirilmeli önerileri ile sonlandırılmıştır.

Erdoğan (2011) yaptığı çalışmasında, meydanların kent kimliği açısından çok önemli bir konumda olduğunu düşünerek; kullanıcı ve kentsel mekan arasındaki ilişkiyi görsel analiz ve literatür taraması ile açıklamaya çalışmıştır.

Bu çalışmada, kimlik açısından oldukça zengin olan Ortaköy Meydanı seçilmiş ve bu meydanın başarılı bir kentsel mekan olduğu ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Meydanların farklı yaş gruplarına hitap edecek işlevleri olmalı, şehrin kentsel kimliğine uyumlu olmalı, kendilerine benzer veya farklı insanlarla iletişim kurma açısından meydanların önemini, iyi bir kentsel ekipman ile birlikte kamu katılımının fazla olduğu, meydanların mevsimsel koşullara uygun olarak faaliyetlerin değiştirilebilir veya iyi bir şekilde yönetilebilir olması gerektiği çalışma sonunda açıklanmaya çalışılmıştır. Kısaca meydanların insanlar açısından son derece önemli bir etkileşim noktası olduğu ve insanları çekmek için bir kimliğe sahip olması gerekmekte olduğu düşüncesi ile çalışma sonlandırılmıştır.

Arusoğlu (2013), çalışmasında Ankara'nın tarihi merkezlerinden olan Ulus bölgesinin kent kimliği bileşenlerini, alan çalışması, kentsel analizler ve anket yöntemi ile belirlemeye çalışmıştır.

Ulus bölgesinin tarihi ve kültürel katmanlarının kent kimliği açısından ne gibi sonuçlar doğurduğunun ortaya çıkarılması çalışmanın özünü oluşturmaktadır.

Çalışmada Ulus bölgesindeki katmanlı yapının doğru alan kullanımları, planlama, tasarım kararları ve bunların uygulamaları ile daha görünür hale getirilerek, kent kimliğini çeşitlendirecek sonucuna ulaşılmıştır.

Oğurlu (2014) tarafından yapılan çalışmada, kent kimliğinin oluşması ve kent kimliğinin gelişmesini kentin ekolojik, sosyal ve kültürel değerlere bağlı olduğunu, kentte yaşayan toplumunun yine kent kimliği oluşumu ve gelişiminde planlama ve değerlerine yön vermede büyük bir rol oynadığını çeşitli literatür çalışmaları ile ifade etmeye çalışmıştır.

Çalışma sonundaki önerilerde kentin gelişim aşamalarında kent kimliğini korumak ve buna ilişkin çeşitli uygulamalar getirilmeli düşüncesi ön plana çıkmıştır. Kentlerin gelişimi planlanırken ekosistem, gelişim ve kimliği birlikte düşünmek özellikle kent kimliğinin doğal unsurlarını korumak açısından önemlidir ifadesinde bulunulmuştur.

Topçu (2011), çalışmasında Konya kentinin geçmişten günümüze kent kimliği öğelerinin ortaya çıkarılmasını amaçlamıştır. Konya kentinin yapay çevre özellikleri bakımından diğer bölgelere göre farklılık gösteren üç farklı bölgenin kimliksel özelliklerini görsel analiz ve anket yöntemiyle belirlemeye çalışmıştır.

Yapay çevre elemanlarının doğal çevre ile ilişkisinin kurulması, yapıların sıradanlığını ortadan kaldırarak estetik ve görsel olarak farklı bir şekilde planlanması, yapı kalitesinin artırılması kent kimliğini olumlu yönde etkileyecek ve toplumun kenti daha kolay sahipleneceği önerileri getirilerek çalışma sonlandırılmıştır.

Şahin (2010) hazırladığı çalışmada, kentsel değişimin kent kimliğine olan olumlu veya olumsuz etkisi ışığında Kayseri kentinde yapılan çalışmada kentin değişimi ve bu değişim sürecinde kent kimliği bileşenlerinin bazısının yok olması, bazısının ise değişmesini incelemiştir.

Çalışma anket yöntemi ve Kayseri kentinde yaşayan bazı kişilerle birebir görüşmeler ışığında yapılmıştır.

Kayseri kentinin kimlik konusunda oldukça yetersiz olarak ortaya çıktığı çalışmada bunun düzeltilmesi için bazı öneriler getirilmesi gerektiği kanısına varılarak, kente göçle gelen kişilere kenti sahiplenmesini sağlama, şu anda çok sık yapılmayan çeşitli ekonomik uğraşları yeniden ortaya çıkararak kent kimliğini hareketlendirmek, kültürel yapı doğru şekilde analiz edilerek, üniversitenin kent ile bütünleşmesini sağlayarak, kent kimliği

bilincinin halka yerleştirilmesi ve kültürel kimliğin yok olmadan gerekli yeniliklerin yapılması kararları alınmalıdır sonucuna ulaşılmıştır.

İlgar (2008) tarafından yapılan çalışma, Eskişehir kent kimliği, kimlik bileşenlerinin belirlenmesi ve bu bileşenlerin zamanla değişimini belirlemek amacıyla Mimarlar Odası Eskişehir şubesine kayıtlı mimarlar ile Anadolu Üniversitesi ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'ndeki mimarlık bölümü öğrencilerine yapılan anketler ile açıklanmaya çalışılmıştır. Anket uygulanan belirli kişilerin kenti nasıl gördüğü, kent kimliği bilincinde olup olmadıkları, kenti ne derece sahiplendikleri ve mimarların kent kimliğindeki rolü kentsel değişim ile beraber ele alınarak belirlenmeye çalışılmıştır. Anket sonuçları SPSS programı ile değerlendirilmiştir.

Çalışmada, mimarların kent kimliğine uygun tasarım ve planlaması kent kimliğini olumlu yönde etkileyecek, yapay çevre ile doğal çevre bir bütün olarak kent kimliği bileşenlerini ortaya çıkarmada etkin rol oynaması gerektiği, yapılacak olan yeni yapıların kent kimliğini etkileyeceği ve böylece kentin var olan kimliğini bozmayacak plan ve tasarımların yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Taşçı (2012), çalışmasında Kent kimliğini olumlu yönde etkileyen kent meydanlarının uygun bir şekilde planlanması ve düzenlenmesi tezin ana fikrini oluşturmuştur.

Literatür taraması, görsel analizler, alan ve anket çalışması tezin materyal ve yöntemini oluşturmuştur.

Kent kimliğinin kentsel mekan öğeleri ile doğrudan bağlantılı olduğu ve böylece meydanların kent kimliğine uygun bir biçimde planlanıp uygulanması gerektiği, meydanların sadece mimari bakımdan ele alınması değil çevresiyle olan ilişkisi de düşünülmesi gerektiği, kentin değişmesiyle beraber meydanının yapısının da değişeceği ve böylece kent kimliğinde de çeşitli değişikliklerin olacağı çalışma sonucunda belirlenmiştir.

Atik (2014) tarafından yakın zamanda yapılan çalışmada, kentsel yaşam kavramı kent kimliğini etkileyen tüm sosyal, fiziksel ve çevresel yapılar ile birlikte değerlendirilmeli düşüncesi ile kentsel dönüşüm projelerinin kent kimliğini ve kentsel yaşam kalitesini nasıl etkilediği araştırmaya çalışmıştır.

Çalışmada yerli ve yabancı literatür taraması ile beraber anket çalışması yapılmıştır, Anket çalışmasının bir kısmı sahada, bir kısmı ise daha önce yapılmış anket değerlendirme sonuçlarına göre yapılmıştır.

Kentsel dönüşüm projelerinin insanların ikamet ettikleri yerden uzaklaştırmaması gerektiği, bu projelerin kent kimliğini yok edecek düzeye ulaştırmaması, kentsel yaşam

kalitesi hizmetlerinin herkese ulaştırılması gerektiği, bölgede yaşayan toplumun en büyük kent kimliği ögesi olduğu ve bu tür projelerle bunların yok edilmemesi gerektiği, değiştirilen fiziksel yapının tekrar bireyler tarafından sahiplenilmemesin kent kimliği ve bilinci konusunda çok önemli olması çalışmanın sonucunu oluşturmuştur.

Cansız (2012) tarafından yapılan araştırmada, Dünyada meydana gelen değişimler ile beraber kentlerde de buna paralel olarak değişiklik gösteren değişimler kent kimliğini olumsuz yönde etkilediğini düşünerek. bunun önüne geçebilmek için de toplumun sokak sanatına olan bakış açısıyla kent kimliğinin korunması bu çalışmanın amacını oluşturmuştur.

Çalışma hazırlanırken hem yurtiçinde hem de yurtdışında yapılan anket çalışmaları yapılmıştır.

Anket sonuçlarının değerlendirilmesinden yola çıkılarak, sokak sanatının kenti her yönden etkilediği, tasarım ögesi olarak düşünülmesi gerektiği, kent kimliğine ve kent kimliğini korumada olumlu etkisi olduğu ortaya çıkmıştır.

Altınçekiç ve ark., (2014), çalışmalarında Taksim Meydanı gelişen teknoloji, trafik durumu ve çeşitli düzenlemeler ile kavşağa dönüşmüştür. Bu durumun kent kimliğine olan etkisi geçmişteki meydan düzenlenmesinden günümüzdeki yenileme çalışmaları ile geleceği nokta araştırmışlardır.

Literatür araştırması, daha önce hazırlanmış olan meydan projelerinden hazırlanan haritalardan faydalananarak mekansal kalite parametreleriyle beraber çalışma hazırlanmıştır.

Çalışmanın sonucunda toplumun destekleri de alınarak kentsel bir alana özellik kazandırması için çeşitli planlama şekillerinin üretilmesi, kişisel bir planlama olarak değil bir bütün olarak planlama çalışmalarının yapılması ve çeşitli stratejilerle bu planlama çalışmalarını desteklemeyi bir amaç edinen görüşlerin olması gerektiği belirtilerek çalışma noktalandırılmıştır.

Bayramoğlu ve Özdemir (2012) yaptıkları çalışmada, Trabzon kent merkezinde bulunan Uzun Sokak'taki donatı elemanları, tasarım kriterleri göz önüne alınarak kent kimliği ile ilişkilendirilerek değerlendirmiştir.

Toplumun kentsel donatı elemanlarını ne şekilde gördüğü ve kimliği nasıl etkilediği yapılan anket çalışması ile ifade edilmiştir.

Sonuç olarak çok eskiden beri kentin turist çeken bir yapısı olduğu için kentsel donatı elemanları birbirinden ayrı olarak değil de birlikte düşünülmeli, simgesel özellikler taşımali ve kent kimliğini ortaya çıkaracak şekilde planlanıp tasarlanmalı önerileri getirilmiştir.

Kartal (2013), çalışmasında Karaburun çevresinde gerçekleştirilen üst ölçekli projelerin yerleşimi nasıl etkilediği, bu projeler ile kimlik öğelerinin yok olup olmadığı ve bu öğelerin korunması ve geliştirilmesini sağlamak çalışmanın amacını oluşturmuştur.

Çalışma belediyeden elde edilen veriler, yerli-yabancı literatür kaynakları ve görsel analizler araştırılarak hazırlanmıştır.

Sonuç olarak, Karaburun kent kimliği ön planda olan ve bu kimliğin bozulmaması gerektiği bir yerleşimdir. Bu kimliğin bozulmaması için alt ölçekli projelerin geliştirilip uygulanması, üst ölçekli projelerin ise kimliğe zarar vermeyecek şekilde planlanıp uygulamaya konulması gerektiği önerileri, Karaburun yerleşkesinde yapılacak olan projelerin çevrede ortaya çıkaracağı çeşitli dönüşümlere karşı çözüm önerileri ortaya konulmalı ve yerleşmenin mekânsal gelişimine aykırı bir yapılaşma getirilmemeli önerileri sunulmuştur.

Adıyaman (2008), çalışmasında sanayi devrimiyle başlayan kentleşme sürecinin kentlerde meydana getirdiği değişiklikler, kırdan kente göçlerle konut sıkıntısı yaşanması ve bu sıkıntının giderilmesi için kentsel dönüşüm projelerinin açığa çıkıp uygulanmaya başlaması, kent kimliğini ve kentte yaşayanların yaşamlarını etkilemiştir.

Çalışma sonunda kentsel dönüşüm süreçlerinin merkezi yönetim ve ulusal politikalarla birlikte yürütülmesi gerekmektedir. Sadece merkezi ve yerel yönetimlerin bu süreci doğru bir şekilde yönetemeyeceği ve sorunlara karşı çözüm yolu bulamayacağı belirtilmiştir.

Çöl (1998) tarafından yapılan çalışmada, “Her kentin bir kimliği vardır” hipotezinden yola çıkarak, ülkemizde sosyal-ekonomik gelişmelerin başladığı yıllardan günümüze kadar geçen sürede kentlerde kimliğin bozulduğu düşüncesiyle çalışmayı hazırlamıştır.

Çalışmasını beş farklı aşamada hazırlayan Çöl her bölüm sonunda ‘Her kentin bir kimliği vardır’ hipotezini savunmaya çalışmıştır. Kentlerin durağan bir yapıda olmaması, aksine sürekli değişen ve geliştirilen yapıda gerektiği ancak bu geliştirilen kentlerin kent kimliklerini bozmadan, kimliklerini koruyarak ve sürdürerek olması belirtilmiştir.

Cavcav (2007), çalışmasında Ankara kentinin geçmişten günümüze kadar olan küreselleşme etkisi ile geçirdiği değişim ve gelişmelerin kent ve kent kimliği üzerine olan etkileri bu çalışmada açıklamaya çalışmıştır.

Çalışma gelişmiş, az gelişmiş ve gelişmemiş olarak ayrılan üç bölgede uygulanan anket çalışmaları ile hazırlanmıştır.

Çalışmanın sonunda küreselleşmenin kentlerde çok belirgin değişimler yaşattığı, kentlerin üretim değil tüketim merkezi haline geldikleri, sürekli değişkenlik gösteren yapıların kent kimliğinin silinmesine yol açtığı, yerel yönetimlerin küreselleşme ile meydana gelen değişimleri topluma uygun bir şekilde yansıtamadıkları ve toplumların kendine özgü kimliklerinin artık küresel kimlik olarak açığa çıktığı sonucuna ulaşılmıştır.

Göncü (2007) yaptığı araştırmada, Beyoğlu-İstiklal Caddesinin kent öğelerinin kent kimliği üzerindeki etkileri fotoğraflar ve anket çalışmaları ile geçmişten günümüze analiz ederek bireylerin kent öğelerinden memnun olup olmadığı açıklamaya çalışmıştır.

Yaya ve trafik durumuna engel olmayacak şekilde çiçeklik kullanılmalı, zemin kaplamalarının caddenin kimliğini ortaya çıkaracak şekilde döşenmesi gerektiği, küçük bir toplanma alanının kent kimliğini daha da ortaya çıkaracağı, ticari tabelaların boyutlarının düzenlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu düzenlemeleri yaparken caddenin kent kimliği göz önüne alınmalı önerileri ile çalışma noktalandırılmıştır.

Uçkaç (2006), çalışmasında kentsel tasarımın kent kimliğine olan etkisi araştırılmıştır. Keçiören ilçesinde bireylerin kentsel tasarımı nasıl tanımladıkları, kent kimliği öğelerini belirledikleri, kimlikte meydana gelen değişimleri kentsel tasarım etkisi ile beraber irdelemek tezin amacını oluşturmuştur.

Kentsel tasarımın kent kimliğini hem fiziksel hem sosyal yönden etkilediği, toplum yararına uygun bir şekilde yapılması gerektiği ve Keçiören kent kimliğinin belirlenmesinde kentsel tasarımın olduğu sonucuna varılmıştır.

Turgut ve ark., (2012) tarafından yapılan bir çalışmada, Çevre bileşenlerinin kent ve kent kimliğine etkisini araştırmıştır. Hidroloji, jeoloji, jeomorfoloji, toprak yapısı, fauna-flora, iklim gibi kent kimliğine etki eden etmenlerin Artvin ilindeki durumu literatür taraması, görsel analizler ve CBS ile incelenmiştir.

Çalışma sonucunda, Artvin kenti doğal çevresinin, kente ait bir kimlik kazanmasında önemli bir rol oynadığı ve Göğe Yakın Topraklar, Merdivenler Şehri, Yeşil Artvin gibi isimler ile anılmasına neden olduğu tespit edilmiştir.

Önem ve Kılınçaslan (2005) yaptıkları çalışmalarında, İstanbul Haliç bölgesinin kimliğini oluşturan öğelere bölgenin değişim ve gelişim süreci içindeki planlama çalışmalarına katkı yapılması gerektiği tezin amacını oluşturmuştur.

Literatür ve görsel analizler ile birlikte çevre algılama yaklaşımlarına göre hazırlanan çalışmanın sonucunda; turistik ve kentsel hizmet açısından değerlendirilmesi gereken bir bölge olduğu, Haliç bölgesini oluşturan tarihi, kültürel ve sosyal kimlik öğelerinin bir bütün olarak ele alınması gerektiği tespit edilmiştir.

Güvenç (1991), çalışmasında Antalya kentinin kent kimliğini tarihsel süreçlerde açıklamaya çalışmıştır.

Çalışma sonunda sadece kendi kimliğine değil çevresindeki kent kimliklerine de sahip çıkması gerektiği, merkezin tasarım ve planlama aşamalarında kent kimliği öğelerini dikkate alıp değerlendirmeleri ve tarihsel kimliği unutmadan değişim geçirmeli önerileri getirilmiştir.

Eymirli (1994), çalışmasında, Erzurum kentinde mevcut açık-yeşil alan sistemlerinin durumunu imar planları ve literatür taraması ile açıklamaya çalışmıştır.

Çalışmanın sonunda kentteki açık-yeşil alanlarının yetersiz olduğunu, kente yeşil kuşak (Green Belt) ve yeşil örgün (Green Network) sistemleri önerilmiştir.

Yılmaz (2016) hazırladığı çalışmasında, Çalışmasında Sancaktepe ilçesinin yeşil alan sistemlerinin sınıflandırılmasını, bu yeşil alanlarının yeterli olup olmadığı ve kullanım potansiyellerini araştırmıştır.

İlçede yeşil alanların eşit şekilde dağılımı sağlanmalı, yaya yolu ve bisiklet yolu artırılmalı, pasif yeşil alan artışı ile tarihi ve kültürel alanların korunmasının sağlanması ve kişilerin rekreasyonel ihtiyaçlarının karşılanmasının yapılması gerektiği önerileri çalışma sonucunda ifade edilmiştir.

Pehlivan (2016) tarafından yapılan çalışma, Trabzon kentinde seçilen üç örnek alanın yeşil alanlar yönünden değerlendirilmesi ve yeşil alanların toprak özellikleri, kentsel peyzaj özellikleri ve meşçere özelliklerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Çalışmada yerli/yabancı literatür taraması yapılarak, belediye verileri kullanılarak hazırlanmıştır.

Çalışma sonucunda yeşil alanların yetersiz ve kullanıma elverişsiz olduğu, kentsel donatı elemanlarının halkın ihtiyaçları doğrultusunda estetik, işlevsel ve çevreyle uyumlu olması gerektiği, yeşil alanların farklı aktivitelere olanak tanıyacak şekilde düzenlenmesi ve bu yeşil alanları planlarken Peyzaj Mimarlarını görevlendirmek gerektiği önerileri getirilmiştir.

Aksu (2016), çalışmasında çalışma alanı olarak seçilen Erzurum Atatürk Üniversitesinin açık yeşil alanlarının tasarımı yapılmadan önceki ve sonraki durumu ile birlikte kullanıcıların memnuniyet durumlarını incelemiştir.

Anket çalışması yapılarak hazırlanan çalışma sonucunda, peyzaj çalışmaları yapılmadan önce kullanıcıların alandaki görsellikten memnun olmadıkları, donatı elemanlarının yetersiz olduğu ve alanın bakımsız olduğu sonuçları ortaya çıkmıştır. Alan düzenlendikten sonra yapılan anket çalışmasında ise kullanıcılar alanı görsel ve estetik

bulduklarını, yeşil alanların ve donatı elemanlarının yeterli olduğunu ve alanın eski haline göre oldukça bakımlı olduğunu belirtmişlerdir.

Ünal (2014) yaptığı çalışmada, Adana ili Çukurova ilçesindeki yeşil alanların bulunduğu konum ve bu yeşil alanlardan maksimum düzeyde yararlanabilmek adına planlama ilkeleri ile beraber incelemek için hazırlamıştır.

Yapılan çalışmanın sonucunda halkın ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde tuvaletler, su ögesi, bitkisel tasarım bulunmalı, donatı elemanlarının iklim koşullarına göre tasarlanması, çocuk oyun alanlarının planlama ve tasarım ilkelerine uygun bir şekilde düzenlenmesi, yeşil alanların halkın görsel ve işlevsel olarak ihtiyaçları karşılamalı önerileri ile çalışma noktalandırılmıştır.

Çinçinoğlu (2001) tarafından yapılan araştırmada, Antakya kentindeki açık yeşil alan sistemlerinin yeterli olmadığını ve bireylerin ihtiyaçlarına cevap vermediğini belirtmek amacıyla hazırlamıştır.

Literatür taraması yapılarak hazırlanan bu çalışmanın sonucunda yeşil alanların değişen kent ve nüfus artışıyla beraber yetersiz kaldığını ifade ederek Antakya kentine yeşil örgün (Green Network), yeşil kuşak (GreenBelt) ve yeşil kama (GreenWedge) sistemleri önerilmiştir.

Aksoy (2004) yaptığı çalışmada, Üsküdar ilçesinin mevcut yeşil alanlarını belirleyerek planlanan yeşil alanlar ile karşılaştırmasını imar planları yardımıyla çalışmayı hazırlamıştır.

Çalışmada planlanan ve mevcut yeşil alanların arasındaki farklılıkların CBS ve uzaktan algılama yöntemleri ile kaldırılması gerektiği, aktif olarak kullanılan yeşil alanların minimum yeşil alan standartları doğrultusunda yeniden ele alınmalı önerilerine yer verilmiştir.

Etli (2002), çalışmada Edirne kentinin açık yeşil alan sistemini peyzaj mimarlığı yönünden incelemiştir.

Çalışma sonunda, yanlış arazi kullanımlarının önüne geçilmesi, mevcut yeşil alanların kalitesini arttırmaya yönelik çalışmalar yapılması, donatı elemanlarının hem görsel hem de ihtiyaçları karşılayabilecek şekilde ve adette kullanılması, kent parkının hızlı bir şekilde yapılması, kent içindeki yolların karayollarının yol ağaştırılması ilkeleri göz önüne alınarak bitkisel tasarımının yapılması önerileri getirilmiştir.

Yücekaya (2013), çalışmada Kilis kentindeki yeşil alanları araştırarak, hem niceliksel hem de niteliksel yeterlilikleri incelenmiştir.

Yeşil alanların niceliksel nitelikler yönünden zayıf kaldığı ve niteliksel yönünün de düşük olduğu, planlanan yeşil alanların uygulama aşamasına geçirilmediği ve yeşil alanların eşit bir şekilde dağılmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Hacıhaliloğlu (2012) tarafından hazırlanan çalışmada, kıyı parkları düzenleme ilkelerine göre kıyı parklarında olması gereken rekreatif fonksiyonları araştırmıştır.

Çalışma kıyı parkları bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmeli, parkların nitelik ve niceliğini artırmaya yönelik planlamalar yapılmalı ve kentte yaşayanların ihtiyacı olan yeşil alan miktarı kıyı parkı düzenlemeleri ile artmalıdır önerileri getirilmiştir.

Bilgili (2009) hazırladığı çalışmasında, mekansal yönden farklı olan yeşil alanları ekolojik performanslarına göre değerlendirmiştir.

Çalışma sonunda yeşil alanlar kent ölçeğine göre planlanmalı, yeşil alan ve bitkisel tasarım kent ölçeğinden konut ölçeğine alınmalı gibi öneriler getirilmiştir.

Kap (2006), çalışmasında Avrupa Peyzaj Sözleşmesi peyzaj alanları korumak, peyzaj alanlarını bir bütün olarak görüp ona göre çalışmalar yapmak adına önemli bir adımdır. Bu çalışma ise Boğaziçi alanında tarihi yeşil alanlara nasıl yaklaşıması gerektiği ve bu alandaki yeşil alanların korunmasının önemini araştırmıştır.

Avrupa Peyzaj Sözleşmesi ile Boğaziçi alanının yeşil alanlarının korunması sağlanacak, peyzaj kalite hedefleri açısından yeşil alan planlaması yapmak için de halkın katılımının sağlanması gerektiği ve yapılacak olan planlama çalışmalarında tüme varım ve tümden gelim yaklaşımı yaşam kalitesinin yükselmesine yardımcı olacaktır sonucuna varılmıştır.

Manavoğlu ve Ortaçeşme (2007) hazırladıkları çalışmalarında, Konyaaltı alanı içerisinde olan açık yeşil alanları planlama ilkeleri açısından incelenerek bu bölgeye bir yeşil alan sistemi önermeye çalışmışlardır.

Sonuç olarak Konyaaltı alanı içerisindeki yeşil alanlar sürdürülebilir kalkınma anlayışı ile birlikte yeniden planlanarak uygulaması yapılmalıdır. Böylece bölgede uygulanacak bir yeşil sistem alanı daha estetik gösterecek, işlevsellik kazandıracak ve gelecekte de bu alanlar kullanılabilecektir ifadesi yer almıştır.

Erduran ve Dilek (2008), çalışmalarında Çanakkale kentindeki rekreasyon alanlarını ve bunların kullanım durumları belirlemeye çalışmışlardır.

Çalışmanın sonucunda rekreasyon alanlarında bakımlar yapılmalı, her yaş grubuna uygun aktivite olanakları yaratılmalı, estetik ve işlevsel donatı elemanları ihtiyacı karşılayacak miktarda kullanılmalı, açık ve yeşil alanlar tüm aktivitelere olanak verecek şekilde ve tüm yıl kullanılabilecek şekilde planlanmalıdır önerileri getirilmiştir.

Kelkit (2002), çalışmasında açık yeşil alanların insan hayatındaki önemi ve açık yeşil alanlarda kullanılan bitkisel materyalleri araştırmıştır.

Fidanlıkların kalitesinin artırılması, açık yeşil alan düzenlemelerinde Peyzaj Mimarlarının görev alması gerektiği, açık yeşil alanlarda tasarım yapılırken bitki özelliklerine dikkat edilmeli ve kentsel yeşil alanlar geliştirilmeli önerileri ile çalışma sonlandırılmıştır.

Yaman ve Doygun (2014) tarafından hazırlanan araştırmada, yeşil alanların Kahramanmaraş kentinde kullanımını artırmak ve yeşil alanlara katılabilecek potansiyelleri belirlemek için bu çalışmayı yapmışlardır.

Fonksiyonel, bağlantılı, bütüncül bir yeşil alan sistemi Kahramanmaraş kentinde doğal potansiyelin sürdürülmesini sağlamaktadır. Kentin gelişimi yeşil alan sistemi içerisinde ilerlediği sürece bu gelişim oldukça olumlu sonuçlar verecektir önerisi getirilmiştir.

Boyacıgil ve Altunkasa (2010) tarafından hazırlanan çalışmada, yeşil alan ile kültürel alanların oluşturduğu kamusal rekreasyon olanaklarını araştırmışlardır.

Envanter raporları, autocad çalışmaları ve arazi çalışmaları ile hazırlanan çalışmanın sonunda kamusal rekreasyon olanaklarının yetersiz ve eşit şekilde dağılım göstermediğini, kişi başına düşen yeşil alan miktarı ile bu yeşil alanları kullanan kullanıcıya olan uzaklığı ele alarak gerek kentin tümündeve gerekse mahallelere inilerek bütün kamusal rekreasyon alan olanakları düşünüldüğünde standartları yakalayan dengeli bir dağılıma öncelik vermek olmalıdır önerisi getirilmiştir.

Akten ve ark., (2009) yaptıkları araştırmada, Isparta kentinde Analitik Hiyerarşi Süreci yöntemi kullanılarak rekreasyonel alan kullanım kriterleri için uygunluk katsayılarını belirlemek suretiyle Isparta ovasının doğal ve kültürel özellikleri CBS yöntemiyle araştırılıp yeni rekreasyon alanları araştırmıştır.

Sonuç olarak yeşil alanların yeterli olmadığını ve oldukça düşük bir seviyede ziyaret edildiğini, alan kullanımların doğru bir CBS yaklaşımıyla yapılması gerektiği, havza boyutunda alan kullanım planlamalarının yapılmasının gerekliliği belirtilmiştir.

Özcan (2006), çalışmada Kırıkkale kentinde ileriki yıllarda açık yeşil alanların planlama ilkelerinin sürdürülebilir kentsel gelişme potansiyel ve dinamikleri açısından kestirilmesi amaçlamıştır.

Çalışmada açık yeşil alan sisteminin altyapısını oluşturacak planlama stratejileri geliştirmek, açık yeşil alanların eşit dağıtılması gerektiği, gelecekteki değişimlere ayak uydurabilecek şekilde planlanması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Diktaş (2006) tarafından hazırlanan çalışmada, Trabzon kenti Maçka ilçesinde rekreasyonel ihtiyaçlara cevap verebilecek alanların olmadığından yola çıkarak; anket çalışması ve CBS analizleri yapılarak orman kaynaklarının sürdürülebilirliğini sağlayarak bu alanda rekreasyonel ihtiyaçları karşılayabilecek alanlar yaratmak tezin ana fikrini oluşturmuştur.

Çalışma sonucunda nüfusun yoğun olduğu yerlerde bireylerin istekleri doğrultusunda rekreasyonel ihtiyaçların karşılanması adına orman alanları planlanmalı, ormanları planlarken kullanıcıları iyi analiz etmeli ve bu planlama aşamalarında rekreasyon uygunluk karnelerinden yararlanılmalı, rekreasyon alanlarını planlarken doğal yapı bozulmamalı, plan çalışmalarında etkili peyzaj öğeleri kullanılmalı, orman alanlarının rekreasyon için tasarım ve planlanmasında su ögesinin kesinlikle kullanılmasının gerektiği, görselliğin artırılması için ağaç türleri ve meşcereler kullanılmalı gibi öneriler sunulmuştur.

Kartal (2015), çalışmasında Gaziantep kentinin doğal, tarihi ve kültürel değerlerini rekreasyon faaliyetleri açısından incelemiştir. 4 bölümde hazırlanan çalışmanın ilk bölümünde kavramları açıklamıştır. İkinci bölümde ise Gaziantep'te yaşayan bireylerin ne gibi rekreasyon faaliyetlerini tercih ettiği belirlemiştir. Üçüncü bölümde kentte bulunan rekreasyonel alanları araştırmış ve son bölümde ise bu alanları kullanan yerli-yabancı turistlerin konaklama ihtiyaçlarının nasıl olduğu incelemiştir.

Sonuç olarak Gaziantep kentinde turizmi 12 aya yaymak için çeşitli turizm önerileri getirilmeli, savaş zamanlarında kullanılan mağaralar ziyarete açılmalı, park ve mesire alanları sadece piknik yapmak için değil çeşitli rekreasyon faaliyetleri için de kullanılmalı ve bunun için gerekli planlamalar yapılmalı, alanlarda bulunan cafe, restaurant, oyun alanlarının sayısı kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılayacak seviyeye getirilmeli gibi önerilerle çalışma sonlandırılmıştır.

Yalçınyavuz (2015), çalışmasında kentsel ve kırsal rekreasyon alanlarında bireylerin ihtiyaçları, bireylerin istekleri ve planlama kararlarını yönlendirmesi amacıyla hazırlamıştır.

Çalışmada beş farklı bölge belirlenmiştir ve bu bölgelerde anket yöntemi kullanılmıştır. Anket sonuçlarını SPSS programı ile değerlendirilmiştir.

Çalışma sonucunda rekreasyon olanaklarına yönelik halkın bilincinin artırılması gerektiği, kentsel ve kırsal rekreasyon alanlarındaki yenileme çalışmalarında bireylerin isteklerinin göz önüne alınmasının önemli olduğu, kentte yaşayan bireyler planlama aşamasında yer almalı, rekreasyon alanlarındaki donatı elemanlarının sayısının ve temizlik

alışanlarının sayısının arttırılması ve kentteki açık yeşil alanların kullanıcı beklentilerini karşılaması için gerekli çalışmaların yapılması gerektiği nerileri getirilmiştir.

Erduran ve Kabaş (2010) tarafından hazırlanan çalışma Çanakkale kentindeki Halk Bahçesinin halk tarafından çok fazla kullanılması, bu parkın ekolojik özellikleri ve kalite ltleri yönünden değerlendirilmesi amacıyla hazırlamışlardır.

Sonuç olarak alanda renk etkisi yaratacak ss bitkileri kullanmanın gerekliliği, bitkilerin birbiriyle uyumlu olması, parkın sadece ulaşım olarak olumlu bir nitelik taşıdığı, kişi başına düşen alanın yeterli olmadığı ve bunun için yenileme çalışmalarının yapılması gerektiği, her yaş grubuna hitap edebilecek şekilde çalışmalar yapılmalı nerileri getirilmiştir.

Ağaoğlu ve ark., (2005), çalışmalarında serbest zaman kavramının geçmişten günümüze Türkiye ve Dünyadaki gelişimini ve önemini açıklamak amacıyla yapmışlardır.

Yerli ve yabancı literatür kaynakları taranarak çalışma hazırlanmıştır.

Emr ve Onsekiz (2007) hazırladıkları çalışmalarında, kentsel yaşamı oluşturan bileşenler arasında yer alan açık yeşil alanların önemini Kayseri Kocasınan ilçesinde değerlendirmişlerdir.

Kentsel gelişmişlik seviyesini sadece alansal olarak değil yaşamın anlamı içinde yer alan doğal, sosyal ve estetik faktörlerinde etkili olduğu ve bu özelliklerin parklarda da bulunması gereken nitelikler olması gerektiği sonucu çıkmıştır.

Öztürk ve zdemir (2013) tarafından hazırlanan çalışmada, açık ve yeşil alanların bozulan ilişkiyi düzeltmede ve kentsel yaşam koşullarının iyileştirilmesi açısından etkisini araştırmışlardır.

Çalışmada kent merkezinde açık yeşil alanların, ocuk oyun alanları, park, spor alanlarının sayısının yeterli olmadığı, açık yeşil alanlar ve evre kalitesinin önemini vurgulamak adına çalışmalar yapılması sonucuna ulaşılmıştır.

Bulut (2000), çalışmasında doğal, tarihi ve kültürel özelliklere sahip Tercan Baraj Gölü ve çevresinin toplumun isteklerine göre rekreasyonel alan kullanım potansiyellerini belirlemek amacı ile hazırlamıştır.

Bölgede verimsiz olarak nitelendirilen alanlar kentsel gelişim alanları olarak önerilmiş, bitkilendirme çalışmaları artmalı ve bu bitkilendirilen alanlar ve ormanlar korunmalı, su öğesi kullanılarak planlanan rekreasyonel alanlar olmalı, rekreasyonel alan planlamasına halkın katılımının sağlanmalı nerileri çalışmanın sonucunda dile getirilmiştir.

Koç (2006) tarafından hazırlanan çalışmada, Ankara kentinde bulunan İmrahor Vadisinin doğal ve kültürel özelliklerini inceleyerek rekreasyon potansiyelini araştırmıştır.

Yeşil kuşaklar yapılaşmaya uygun alanlar ile uyumlu olmalı, drenaj ile ilgili önlemler alınmalı, köyler modernize edilmeli, kentteki açık yeşil alan sistemleri korunmalı ve geliştirilmeli, fabrikaların yapmış olduğu kazılardaki ortaya çıkan su yüzeyleri ile değişik tasarımlar yapılmalı önerileri çalışma sonunda belirtilmiştir.

Öter (2008), çalışmasında Bartın kent merkezi ve yakın çevresinin rekreasyon alanları koruma kullanım dengesi ve sürdürülebilirlik dengesi açısından incelemiştir.

Sonuç kısmında sosyalleşme imkanlarının artırılması, bitkilendirme çalışmaları ile alanın peyzaj değerlerinin artırılması, alanların korunmasına yönelik yasakların halk tarafından benimsenmesini sağlamak ve bunun için eğitimler vermek, tarımsal ilaçlar ve gübrelemeler kontrol altına alınmalı, rekreasyonel kaynakların doğru bir planlama çalışması ile sürdürülebilirliği sağlanmaları önerileri getirilmiştir.

2.2. Araştırma Alanı İle İlgili Önceki Çalışmalar

Küzeci (2008) tarafından hazırlanan çalışmada, Çanakkale kent merkezindeki açık ve yeşil alan değişiminin kent peyzajına olan etkileri ve gelecekte ne gibi değişimlerin olabileceği bu uzaktan algılama yöntemi ile belirlemeye çalışmıştır.

Çalışma sonucunda açık ve yeşil alanlar düzenleme yapılırken bireylerin ekonomik durumu, eğitim düzeyleri ve nüfusun yoğunlaştığı yerler göz önüne alınmalı, yapıların olduğu alanlar yeşil alanlarla sınırlandırılmalı, açık ve yeşil alanlar rekreasyon faaliyetlerine olanak tanıyacak şekilde oluşturulmalı, bölgeye uygun bitkiler seçilmeli önerileri getirilmiştir.

Özel (2004), çalışmasında Çanakkale ilinin doğal, tarihi ve kültürel özelliklerinin belirlenmesi ve bununla beraber turizm ve rekreasyon faaliyetlerine olanak sağlayacak planların belirlenmesi amacı ile yapmıştır.

Turizm ve rekreasyon potansiyeli yüksek olan alanlarda yeşil yol planlaması gerçekleştirilmeli, turistik, tarihi mekan gezintileri için turlar düzenlenmeli, turistlerin konaklama yapacağı yerler yenilenmeli, Kazdağı ve Gelibolu Yarımadasında günlük rekreasyon faaliyetleri için çalışmalar yapılmalı, kruvaziyer turizm için gerekli liman yapılmalı veya mevcut liman bu amaçla geliştirilmeli önerileri ile çalışma sonlandırılmıştır.

Sağlık (2010) hazırladığı çalışmada, Çanakkale kenti kent kıyısında yaptığı çalışmada alanın genel özellikleri kıyı planlama ilkelerini ile beraber incelemiş ve kıyı tasarımı için gerekli ekolojik değerleri belirlemiştir.

İlgili kişi ve kuruluşlarla yapılan görüşmeler, yerli-yabancı literatür taramaları, görsel analizler çalışmanın materyalini oluşturmuştur.

Sonuç olarak rüzgara karşı dayanıklı donanımların kullanılması, mevcut yolun bir kısmının trafiğe kapatılarak rekreatif faaliyetlere ayrılması gerektiği, alanda doğal ve kültürel değerleri koruma adına planlamalar yapılması, aydınlatma elemanlarının artırılması, sahil kesiminde seyir terasları oluşturulması ve bitkisel planlamanın alana uygun olmasının önemli olduğu belirtilmiştir.

Yorulmaz (2012), çalışmada Çanakkale kentinde yapılan çalışma ÇED raporları ile Çevre Düzeni Planları arasındaki uyumu karşılaştırmıştır.

Çalışmada 1993-2011 ÇED raporları, Çanakkale ve SÇD Pilot Projesi Raporları, 1/25000 Çevre Düzeni Planları kullanılmıştır.

Çetinkaya (2005) tarafından hazırlanan bir araştırmada, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinin doğal ve kültürel yapısını inceleyerek erozyon alanlarında yapılabilecek onarım çalışmaları ile ilgili araştırma yapmıştır.

Yüzey sularının drenajı için su kanallarla dışarı atılmalıdır. Yapıların sulardan etki görmemeleri için drenajları yapılmalıdır. Alan içerisinde bulunan istinat duvarları dayanıklı olarak yapılmalıdır. Drenaj önlemlerinin alınması ve peyzaj onarım çalışmaları yaparak erozyonun nasıl önlenebileceği önerileri getirilerek çalışma sonlandırılmıştır.

Cengiz (2011) yaptığı çalışmada, Çanakkale kent merkezi ve yakın çevresinin ekolojik özellikleri ile beraber kentsel alan kullanım planlaması için neler yapılabileceği amacı ile hazırlamıştır.

Çalışma sonucunda ormanların ve bitki örtüsünün mutlaka korunması gerektiğini, ormanların yerleşim yeri amacı ile ve tarımsal alan kullanımına açılacak olması ile oluşabilecek sorunların önüne geçilmesi gerektiği belirtilmiştir. Orman alanlarını sadece insanların rekreasyonel faaliyetler için kullanmak gerektiği, rekreasyon alanlarının herkesinden insanlar için olması gerektiği, gerekli donatı elemanlarına sahip olması ve bu yapıların herhangi bir etkiye karşı tekrar gözden geçirilmeli gibi öneriler getirilmiştir.

Sağlık (2014), çalışmada Çanakkale kentinde seçilen beş alanın kentsel rekreasyon durumlarını belirlemek ve bu alanların kentsel alandaki durumlarını SWOT

analizi ile belirlenmeye çalışılmıştır. Seçilen beş alana ait kimlik kartlarının oluşturulması, yerli-yabancı literatür kaynak taraması ve anket yöntemi ile araştırmıştır.

Çanakkale kentinde rekreasyonel olanakların artırılmasıyla yaşam kalitesi artacaktır. İnsanlar bazı zamanlarını rekreasyonel alanlarda geçirebilecek, kente uygun yeşil alanlara sahip olacaktır görüşü ifade edilmiştir.

Öztürk (2005) yaptığı araştırmada, ilk olarak doğa koruma, milli parklar kavramlarının üstünde durmuş daha sonra ise bu alanların günümüze kadar olan gelişimi, Türkiye ve Dünyadaki doğa koruma alanları ve milli park alanlarını araştırmış, doğa koruma ve milli park alanlarının sorunlarını turizm ve rekreasyon kavramları ile beraber araştırarak hazırlamıştır.

Buna istinaden çalışma alanı olarak seçilen Gelibolu Yarımadasının tarihi, kültürel ve doğal peyzaj özellikleri araştırılmış, buradaki sorunlar ele alınmıştır.

Çalışma sonunda milli park gibi alanların korunmasında halkın bilinçlendirilmesinin önemli olduğu, Gelibolu Yarımadasının tüm arkeolojik, floristik, jeolojik gibi özelliklerinin ortaya çıkartılması gerektiği, boğazdaki yoğun kullanımı azaltmak için gerekli çalışmalar yapılmasının milli parkın çevre sorunlarıyla karşılaşmaması adına önemli olduğu, milli parkın yollarında iyileştirme çalışmaları yapılmalı, milli parktaki peyzaj öğeleri ve erozyon süreçleri incelenmeli önerileri getirilmiştir.

Cengiz ve Doğtaş (2015) hazırladıkları çalışmalarında, Çanakkale kent merkezindeki ilköğretim çağındaki çocukların açık ve yeşil alanları ne şekilde kullandığı araştırmıştır. Çalışmada anket tekniği kullanılmıştır.

Çalışmanın sonunda çocukların kapalı alan yerine açık ve yeşil alanları daha çok kullandığı belirlenmiştir. Bunun için de bu alanlarda farklı yaş gruplarına hitap edecek oyun grupları yapılmasının gerektiği, açık yeşil alanların çocuklar için hem eğitici hem de yaratıcılıklarını arttıran alanlar olarak düşünülmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Kalyoncu (2012), çalışmasında Kadirga Koyunun kıyı alan kullanımlarını belirlemek amacıyla hava fotoğrafları ile beraber kıyı alan değişimlerini araştırmıştır.

Kıyılarda yapılaşmayı önlemek için ikinci konut yapımlarına sınırlama getirilmeli, ulusal kıyı politikaları oluşturulmalı, Türkiye kıyı alanları, kullanımları ve kaynakları, ekolojik sistemler ve habitatları araştırılmalı, kıyılardaki mevcut yapılaşma kontrol altına alınmalı önerileri çalışma sonunda ifade edilmiştir.

Günel (2008) tarafından hazırlanan araştırma, Çanakkale kentinin geçmişten günümüze gelen imajını araştırmaya yöneliktir.

Çalışmada kentin turistik ve tarihi gezi yollarında iyileştirme çalışmaları yapılmalı, kentteki referans noktası sayılabilecek alanlarda özel tasarımlar yapılmalı, deniz manzarasını bozabilecek yapılara izin verilmemeli, kent merkezinde otoparklara alanların ayrılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Ak (2005), çalışmasında Çanakkale kent peyzajı incelenmiş, Çanakkale Saat Kulesi örneği ele alınarak bilgisayar destekli görsel analiz çalışmalarıyla kentteki dış mekanlar peyzaj mimarlığı çerçevesinde araştırmıştır.

Saat Kulesi'nin tarihsel özelliklerini vurgulayacak yapılar birbiriyle uyumlu hale getirilmeli, dükkan önlerindeki yeşil alan arttırılmalı, yer döşemeleri renk ve doku bakımından kule ile uyumlu olmalı, Saat Kulesi'nin toplumsal buluşma noktası olması sağlanmalı, aydınlatma elemanları kule ve çevreyle uyumlu olarak yenilenmeli ve bitkilendirme çalışmalarının en başından yapılması gerektiği önerileri ile çalışma sonlandırılmıştır.

Nemutlu (2014) tarafından yapılan çalışma, Çanakkale kentinin kentsel koruma alanlarında yeşil alanların ve doğru bitkilendirme çalışmaları üzerinedir.

Tarihi alanlarda budamaya uygun bitkiler kullanılmalı, Saat Kulesi ve çevresinde renk etkisi yaratacak bitkiler kullanılmalı, tarihi yapıları kapatmayacak bitkilerin kullanılması gerektiği, bitkisel tasarımlar yapılırken Çanakkale kenti doğal bitki örtüsü içerisinde yer alan bitkilerin kullanılması gerektiği önerileri getirilerek çalışma sonlandırılmıştır.

Ayhan (2007), çalışmasında Bozcaada ele alınarak özgün peyzaj değerleri ile beraber Bozcaada'nın mekansal kullanım özellikleri araştırmıştır.

Bağcılığın temek ekonomik bir faaliyet olmasının sağlanması ve bağcılığın yılın tüm aylarında yapılması için gerekli çalışmaların yapılması, üzüm haricinde diğer tarımsal ürünlerde de üretime geçilmesi gerektiği, Bozcaada'daki tehlikeli yapılaşma sürecinin önüne geçilmeli, yeterli otopark alanları yaratılmalı, farklı turizm etkinliklerine olanaklar sunulmalı gibi öneriler belirtilmiştir.

Yıldızoğlu (2006) tarafından yapılan çalışmada, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi yerleşkesinin tasarım ve planlamaya yönelik geçirdiği süreçleri incelemiş, bu plan ve tasarımların genel özelliklerini araştırmıştır.

Çalışmada anket yöntemi uygulanmıştır.

Yerleşkenin konumunu, büyüklüğünü, ekolojik özelliklerini belirten master planları hazırlanmalı, planlama ve tasarım süreçlerinde yerel yönetim ve halkın katılımının

sağlanmasının gerektiği, yerleşke içerisindeki tüm donatı elemanlarının birbiriyle uyumlu olması, yerleşke içerisindeki spor alanları arttırılmalı gibi öneriler dile getirilmiştir.

2.3. Kuramsal Temeller

2.3.1. Kent ve Kent Kimliği

2.3.1.1. Kent nedir?

Kentin tanımı geçmişten günümüze sürekli olarak değişmiş ve eskiden cite, polis, medine, kent gibi kavramların yerine şuan bourg, ville, city ve urban kavramları kullanılmaya başlanmıştır (Demirer ve ark., 1999).

İnsanların yerleşik hayata geçmesiyle medeniyetin başladığı kabul edilmiştir. İlk zamanlar insanlar avcılıkla uğraştığı için yerleşik bir hayat yaşayamamışlardır. Fakat insanların tarımla uğraşmaya başlamasıyla yerleşik hayata da geçiş başlamıştır. Öncelikle insanlar küçük gruplar halinde yaşamışlardır. Daha sonra ise büyük gruplar halinde yaşayarak kentleri meydana getirmişlerdir. İlk kent oluşumları ise M.Ö 3500 ile 4000 yılları arasında Mezopotamya’da görülmüştür (Pustu, 2006).

Yerleşik hayata geçilen dönemde insanların aynı toprak üzerinde bir arada yaşamaları siteleri ortaya çıkarmıştır (Sencer, 1979). Sitelere tam anlamıyla kent merkezi değildir (Erkan, 2002). Çünkü buralarda yaşayan kişiler sadece tarımsal amaçla yerleşmişlerdir (Sencer, 1979).

Mezopotamya’yı Mısır’da Nil, Hindistan’da İndus ve Çin’de Sarı Nehir kentleri izlemiştir. Kent merkezlerinin buralarda ortaya çıkmasının nedeni, elverişli tarım alanlarının bulunmasıdır (Adıyaman, 2008).

Orta çağda kentin tanımı için sur ve kale kelimeleri düşünülmüştür (Topal, 2004). Çünkü Orta Çağda kentler savunma amacıyla kurulmuştur ve etrafı surlarla çevrelenmiştir (Keleş, 1984).

Avrupa’da kentlerin oluşması ve kent gelişimi antik Yunan kentlerinin (polis) ortaya çıkmasıyla başlamıştır. Daha sonra Roma kentleri önemli bir duruma gelmiştir. (Görmez, 1997).

Pirenne (1994) ise kentlerin ticaretten ayrı düşünülemeyeceğini, kentlerin ticaretin yapıldığı, ticaretin geliştiği yerlerde olduğunu belirtmiştir.

Keleş (1980)’e göre kent köy nüfusuna göre daha az bir kesimin tarımla uğraştığı, insanların barınma, eğlenme, çalışma gibi eylemlerinin karşılandığı, toplumsal gelişmelerin yaşandığı yerleşme birimidir.

Ozankaya (1975) ise kenti genellikle işleyim ve hizmet sektörlerinin yer aldığı, nüfusu 10.000 ve daha fazla olan yerleşme türü olarak tanımlamıştır.

Kent ve köy birbirine yakın olmakla beraber aslında çok farklı kavramlardır. Kenti köyden ayıran bazı özellikler vardır: kentte tarım dışı faaliyetlerin sürdürülmesi, nüfusun belli bir düzeye gelmiş olması ve belirli bir yönetim biriminin olması bu özelliklerden bazılarıdır (Göncü, 2007).

1924 tarihli 442 sayılı Köy Kanunu'nun 1. maddesinde; "Nüfusu 2000'den aşağı olan yerlere köy, 2000 ve 20.000 arası olanlara kasaba ve 20.000'den fazla nüfusu olan yerlere şehir denir." (Erbaş, 1995).

Kenti, çok sayıda işlevin bir arada bulunduğu, birçok farklı amaca hizmet eden ve bireylerin tutumlarına göre gelişen ve değişen bir yapı olarak tanımlar (Lynch, 1960).

Weber (2000) yaptığı çalışmada kent için, bir veya daha fazla ayrı evlerden oluşur ama kapalı bir yerleşim bölgesidir demiştir. İktisadi olarak kent tanımı yaparken Weber (2000) ayrıca kentte yaşayan bireylerin hayatlarını tarımdan kazanmadıklarını, ticaret ve alışveriş yaparak hayatlarını sürdürdüklerini belirtmiştir.

Kent günümüz insanına sadece iş ve yer imkanı sunmaz. Dünyanın en uzak bölgelerini kendine çeker. İnsanları ve insan etkinliklerini belli bir sisteme göre düzenler. Ekonomik, siyasal ve kültürel yaşamın en önemli merkezidir (Wirth, 2002).

Kentleşme olgusu burjuvazi ile beraber ortaya çıktı ve hızlı bir şekilde mesafe kaydetti.

Birbirinden farklı yöntemlerle insanların doğayı yok etmeye başlaması sonucunda Tümertekin (1998); kenti insanın doğayı en fazla değiştirdiği yer olarak tanımlamıştır.

Kent; bir yerleşme türü, yerel bir yönetimi olan yasal birim, merkez oluşturan, tarım dışı faaliyetlerin olduğu ve bunların kontrol yeri, tercih edilen bir yerleşme olarak tanımlanabilir (Çöl, 1998).

Kentlerin oluşumu her devirde farklı bir şekilde karşımıza çıkan ilkelerden oluşmaktadır. Bu ilkeler;

- "Doğal yapı
 - a) Topoğrafya
 - b) Oryantasyon
 - c) Rüzgar
- Toplumsal yapı
 - a) Sosyal yapı
 - b) Yönetim sistemi

- c) Nüfus özellikleri
- d) Ekonomik yapı
- e) Gelenekler
- f) Dini inanışlar

- Yönlendiriciler

- a) Sit özellikleri
- b) Yapılar ve yapılanma
- c) Boşluklar
- d) Organik ve geometrik biçimlenme

- Biçimlenmeler

- a) Sokak dokusu üzerine biçimlenme
- b) Tek bir yapı üzerine biçimlenme
- c) Mekansal biçimlenme
- d) Kent biçiminde ön kabullenişlerdir''(Çöl, 1998).

2.3.1.2. Kent kimliği nedir?

Kimlik kavramının Türk Dil Kurumundaki sözlük anlamı herhangi bir nesneyi belirlemeye yarayan özelliklerin bütünü olarak geçmektedir (TDK, 2016).

Kimlik; canlı veya cansız objeleri birbirinden ayıran, duyu organlarıyla ve kendine has özellikleriyle algılanabilen bir kavramdır (Erenoğlu, 1998).

Bir kenti diğer kentlerden ayıran, farklılaştıran her şey kentin kimliğini yansıtır.Kendine has doğasının, yapılarının olması ve içinde yaşayan insanlarıyla beraber kentler de farklılık göstermektedir. Önemli dünya kentleri incelendiğinde her birisinin kendisine ait bir kimliğinin olduğu görülmektedir. Bilim kenti, sanat kenti, din kenti, doğa varlıklı kentler, tarih ve kültür kentleri gibi (Kaypak, 2010).

Kent kimliği, aslında bir düşünce etrafında kurulmaktadır (Kaypak, 2010). Kentin kimliğinden söz edildiğinde, kentte yaşayan kişilerin kente verdikleri değerden, kente yüklenen bir idealleştirmeden söz etmiş oluruz (Tekeli, 1991).

Kimliğin farklı olmasını sağlayan faktörler vardır. Bunlar mekânsal ve sosyal faktörlerdir. Bu farklılıklar bulunduğu yerde bir kimlik oluşturarak kente farklı özellikler kazandırmaktadır. Bu faktörler; yerin karakteri, mekânın karakteri ve anlamları şeklinde üç bileşen olarak belirtilmektedir (Özer, 2001).

- Yerin karakteri: İklim, topografya, jeolojik oluşum ve bitki örtüsüyle beraber oluşan doğal çevre içerisinde bulunan özelliklerdir (Özer, 2001).

- Mekânın karakteri: Dolu ve boşluklardan oluşan biçim, yapı, simgesel etki, kullanılabilecek olan malzeme vb. açısından oluşturduğu şekil ve görüntüdür (Özer, 2001).

- Anlam: Kimlik, geçmişin toplumsal yaşamları ve kültürlerin günümüzde kentsel mekanda somutlaşmış ürünleridir. Bu, zaman diliminde toplumların yaşam mekânlarına, yaşamları, mücadeleleri, acıları, sevinçleri, özlemleri vs. ile yükledikleri anlamlar dizisidir (Uçkaç, 2006).

Ayten (1997) kimlik ile ilgili yaptığı çalışmasında kent kimliğinin üç ilkedden oluştuğunu belirtmiştir. Bu ilkeler:

- Büyüyen ve her kent için önemli ve değişmez anlamlar ifade ederek değişik biçimlerde bireyin belleğinde ortaya çıkarak günümüze ulaşması; tarihselliği,

- Farklı kültürlerin etkisiyle eklemlenerek, sentezinin ortaya çıkması; sürekliliği,

- Belli dönem siyasi, kültürel yapı ile yaşam biçimini temsil eden şekilde mekâna yansması; mekânsallığı ve belli bir mekân içindeki varlığıdır.

Kent kimliğinin değişkenlik göstermesi ve kendine özgü özellikler kazanması; kentin tarihi ve kültürel özellikleri, konumu, iklimi, bitki örtüsü, topoğrafyası, kentin kuruluşundan günümüze kadar olan geçirdiği evreler, yapay ve doğal kimlik elemanları, kent mimarisi, sosyal yapısı, ekonomik yapısı, başka kültürler ile olan etkileşimi, geçirdiği depremler, Doğu kenti veya Batı kenti olması, deniz ve kara bağlantıları, geçmişte yaşayan ve şimdi yaşayan insan profilleri etkilemektedir (Lynch., 1960; Ocakçı., 1993; Ocakçı, 1994, Ocakçı ve Southworth., 1995; Suher ve ark., 1996; Önem ve Kılınçaslan., 2005; Kaypak., 2010).

Erkmen (1990), çalışmasında her insan, her oluşum bir kimliği sahipse; kentlerin de kendine ait kimliği, kendine has özellikleriyle kenti diğer kentlerden ayıran, kenti kent yapan özellikleri vardır, olmalıdır demiştir.

Bir kenti diğer kentlerden farklı kılan en önemli özelliklerden biri kendine özgü karakterinin olmasıdır. Bu karakter kentin bulunduğu coğrafyadan başlamak üzere içinde yaşadığı insanlara kadar zamanla bir değişim geçirir ve bu değişimler o kentin etiketi haline gelir. Bu etiket ise o kentin kimliği olup sadece o kentle ilgili özellikleri taşımaktadır (Şahin, 2010).

Kentler kendilerine özgü farklı özellikleri ile kimlik kazanırlar. Mimari ve kentsel açıdan kendilerine özgü olan özelliklerinin kaybederlerse o kent, bir köy veya yerleşim kimliğine bürünür hatta kimlik karmaşasına bile düşebilirler (Hacıhasanoğlu, 1995).

2.3.2. Kentlilik Bilinci

Kentlilik bilinci kişinin yaşadığı yeri sahiplenmesi, o kente ait sorumluluklarını bilip bu sorumlulukları yerine getirmesidir. Kişinin kente karşı duyarlı olması, kentini o kentin bir parçası olarak görmesidir (Acungil, 2012).

Güçlü (2002) yaptığı çalışmada kentlilik bilincini kişilerin kentte yaşamasından dolayı oluşan bilgilerin oluşturduğu durumlar olarak ifade etmiştir.

Kentlilik bilincinin ilk aşaması kişinin kendisini kentli olarak görmesidir. İkinci aşaması ise kişinin kendini bulunduğu kente ait hissetmesidir (Acungil, 2012).

Kentte yaşayan kişilerden kentliyi ayıran en önemli fark sorumluluktur (Keskin ve ark., 2015). Kentli insan; kentsel örgütler vasıtasıyla kendini geliştiren, bu örgütlerin içinde doğmuş, orada yaşamış, o örgütler içinde eğitilmiş ve çalışmaya başlamış insan olarak tanımlanır. Ayrıca kendini kentli olarak hissedip o kente sahip çıkan, kentsel yerel bilinci geliştirmiş insandır (Güçlü, 2002).

Bir kentin kimliği ise, kenti diğer kentlerden ayıran özellikler ve kişilerin kenti ‘benim kentim’ olarak ifade etmesiyle ortaya çıkmaktadır (Güçlü, 2002).

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Kentleşme Şurası (2009) yaptığı çalışmada, kentsel kimliğin devamı için; kentlerde yaşanan çeşitli sorunların önlenmesinde, kendini yaşadığı kente ait hisseden bireylerin oluşmasında, kültürel mirasın gelecek nesillere ulaştırılmasında, eğitim kurumlarının etkisi yer almalıdır ifadesi belirtilmiştir.

Kentlilik bilinci kazanmak, bu bilinci iletirmek için eğitimle beraber kentin tarihi ve kültürel kimliğinin benimsenmesi, kentte yaşayanlara kenti sahiplenme duygusu aşılanmalı, kente karşı sorumlulukların ortaya çıkarılması gerekmektedir. İnsanların ‘Kentli’ sıfatını kazanması için kent ile ilgili bazı durumları kentli ile paylaşmaları gerekmektedir. Öncelikle kentli olmanın kişinin kafasında başladığını, toplum olabilmek adına doğal yaşamın korunması gerektiği, kent içindeki dengesizliklerin giderilmesiyle kişilerin ortak bir şekilde yaşama olayını güçlendirmesi gerekmektedir. (Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, 2009).

Kentte yaşayan bireylerin kenti sahiplenme duygusunu güçlendirmek için üç temel yaklaşım ortaya konulmuştur. Bunlar:

- 1.Kentin tarihsel ve kültürel özelliklerini bilip, bunların farkında olmak
- 2.Kentin fiziksel, kültürel ve sosyal anlamda değişimini gerçekleştirmek.
- 3.Kente karşı aidiyet duygusuyla, kenti sahiplenmek (Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, 2009).

2.3.2.1. Kentlilik Bilincini Etkileyen Faktörler

2.3.2.1.1. Bireysel Faktörler

Yaş, doğum yeri, meslek sahibi olma bireysel faktörler grubuna girmektedir. Genç yaş grubuna giren kişilerdeki kentlilik bilinci orta yaş ve orta yaş üstü bireylere göre daha fazladır. Bu durumun nedeni ise çeşitli faktörlerin etkisiyle birlikte bireylerin bulundukları yaşlara göre eğitim görmeleri, bu eğitim ile beraber kente karşı farkındalık duygusunun ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır (Geyik, 2010).

Kentlilik bilinci üzerinde önemli etkisi olan bir diğer bireysel faktör ise doğum yeridir.

Toplumun büyük bir çoğunluğu kendilerini yaşadığı kente değil doğdukları yere ait hissetmektedir. Bu durum ise kişilerin yaşadıkları kente aidiyet duygusunu düşürmektedir. Kendini yaşadığı kente ait hissetme duygusunun zayıf olması, kişilerde eksik bir kentlilik bilinci olarak ortaya çıkmaktadır (Geyik, 2010).

Diğer bir bireysel faktör ise meslek sahibi olmasıdır. Buradaki durum bireyin çalışıp çalışmadığı ve çalışma koşullarının onun kent yaşamındaki hayatına nasıl etki ettiğiidir. Kırsal alandan kentsel alana göç eden kişilerin birçoğunda kadın çalışma hayatında bulunmamaktadır. Çoğunlukla da evden çıkmamaktadır. Böyle bir durumda kadınlar kentsel faaliyetlere katılamamaktadır. Erkekler ise yoğun çalışma hayatından dolayı kentsel faaliyetlere katılmakta zorluk çekmektedir. Yaşadığı kenti tanımayan, kentteki sosyal, kültürel etkinliklere katılmayan, yaşadığı kentin farklı özelliklerini bilmeyen bireylerin kente değer vermesi zorlaşır ve kente karşı aidiyet duygusu zayıflayarak kente karşı yabancılaşır (Geyik, 2010).

2.3.2.1.2. Sosyal Faktörler

Eğitim durumu, boş zamanlarını değerlendirme biçimi ve içinde bulunduğu sosyal çevre sosyal faktörler arasındadır. Eğitim toplumun en temel ihtiyaçlarından biridir. Eğitimin kültürel değerleri aktarma, bireyi topluma kazandırma ve üretkenliği artırma gibi amaçları vardır (Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, 2009). Kişinin sosyal yaşama karşı olan bakışındaki en önemli faktör eğitimidir (Geyik, 2010).

Bir diğer sosyal faktör ise bireyin boş zamanlarını değerlendirme biçimidir. Bireyin bulunduğu sosyal durumlara göre boş zaman değerlendirme biçimleri farklılık göstermektedir. Çalışan bir kişinin boş zamanını değerlendirme biçimi ile çalışmayan bir bireyin boş zamanını değerlendirme biçimi farklıdır. Bu farklılık kentlilik bilincini

etkilemektedir. Sosyal çevresi kısıtlı bireyler ve sosyal çevresi geniş bireyler arasındaki kentlilik bilinci düzeyi farklılık gösterecektir (Geyik, 2010).

Bireylerin kişiliğinin oluşması hem doğuştan olan özellikler hem de zaman içinde kazandığı özellikler ile değişkenlik gösterir. Doğuştan getirdikleri onun mizacını, sonradan edindikleriyle karakterini şekillendirir. Kentlilik bilinci bireyin karakter yapısının sahip olduğu niteliklerden biridir. Bu niteliğin oluşumu iç (bireysel) ve dış (sosyal) faktörlerin birbirleriyle olan etkileşimleri sonucu sağlanır. Kentlilik bilinci oluşumu en temelden başlatılmalıdır. Kent bilinci doğru bir şekilde aktarılmadığı sürece bilinçsizliğin yerini duyarsızlaşma alır. Duyarsız bir bireyin ise bilinçli olması beklenemez (Geyik, 2010).

2.3.2.1.3. Ekonomik Faktörler

Kırsal alandan kentsel alana göç eden kişilerin kentlilik bilincinin yüksek olması için gerekli sosyal ve ekonomik şartların verilmesi gerekmektedir. Eğer bu şartlar sağlanmaz ise, kişiler kentten, kent kimliğinden ve kentlilik bilincinden yoksun kalırlar. Kişilerin kentte nasıl yaşayacağını onların sosyo-ekonomik durumları belirler. Kentin olanaklarını yüksek bir oranda kullanamayan bireyler kente karşı yabancılaşır. Ayrıca kente karşı sorumluluk alma, kenti sevmeye, kendini kente ait hissetme gibi duygulardan uzaklaşır (Geyik, 2010).

2.3.2.1.4. Fiziki Faktörler

Fiziki faktörler kentlilik bilincini etkileyen bir diğer unsurdur. Kişiler bulundukları sosyal tabakalara göre kentin belirli yerlerine yerleşme imkanına sahip olmaktadır. Kırsal alandan göç edenlerin yaşadıkları yerlerin yoksulluk ve yoksunluk içinde olması kişilerde bu yerlerin kente ait olmadığı düşüncesi oluşturmaktadır. Bu durum kişilerin kente olumlu yaklaşmasını, kentlileşme sürelerini ve kentlilik bilincine sahip olma durumlarını olumsuz etkilemektedir. Altyapı eksikliği, park ve yeşil alan yokluğu, sağlık ve benzeri kurumların yetersizliği göç eden kişilerde kırsalda yaşıyor hissi uyandırmakta ve sosyo-kültürel bir değişim hissetmemektedirler (Geyik, 2010).

2.3.3. Açık ve Yeşil Alanlar

2.3.3.1. Açık Alan Nedir?

Kaymaklı (1990) açık alanları insanların yaşamlarını devam ettirdiği, kapalı alanların dışında kalan açık yüzeyler olarak tanımlamıştır.

Keleş (1980)ü açık alanları insanların yaşantısını sürdürdüğü, üzerinde herhangi bir yapı olmayan, kapalı uzamların dışında yer alan, herhangi bir etkiyle bozulmamış veya tarımsal alan-konutların dışında kalan dinlenme amaçlı ayrılan kent parçasıdır.

Öztan (1968), Akdoğan (1987) ve Özbilen (1991)'e göre açık alanlar kent dokusunun en önemli elemanlarından biri olup, üzerinde herhangi bir yapılaşmanın olmadığı alanlar veya boş alanlar olarak ifade edilmiştir (Gül ve Küçük, 2001).

Carr ve ark. (1995) Public Open Space adlı kitaplarında açık alanların oluşumlarını iki şekilde ifade etmiştir. Birinci oluşum doğal olarak kendiliğinden meydana gelen alanlardır. Bu alanlar kişilerin toplanma, eğlenme, dinlenme gibi ihtiyaçları için toplandıkları yerdir. İkinci oluşum ise mimarlar, şehir plancıları ve peyzaj mimarlarının bir araya gelerek oluşturdukları alanlardır. Bu alanların içinde de doğal olarak meydana gelen oluşum içinde bulunan fonksiyonların olduğu ifade edilmiştir (Özdirlik, 2000).

2.3.3.2. Açık Alan Sınıflandırılması

Açık alan sınıflandırılmasında çoğunlukla yeşil alanlar ön plana çıkmaktadır (Kap, 2006).

Birçok araştırmacı açık alanları farklı şekilde sınıflandırmıştır.

Alexander (1977) yaptığı çalışmasında açık alanları negatif açık alanlar ve pozitif açık alanlar olmak üzere ikiye ayırmıştır. Binaların arasında kalan, kullanılmayan ve belirli bir şekle sahip olmayan alanları negatif açık alan, belirli bir şekle sahip ise bunları da pozitif açık alan olarak tanımlamıştır.

Pamay (1978)'a göre açık alan sınıflandırılması genel alanlar ve özel alanlar olmak üzere 2 gruba ayrılır. Genel alanlar kamuya ait alanlar olarak tanımlanırken, özel alanlar kişi veya kuruluşlara ait alanlar olarak tanımlanır (Çizelge 2.1.).

Çizelge 2.1. Pamay’a göre açık alan sınıflandırılması

Genel Alanlar	Özel Alanlar
Su alanları ve sahil bölgeleri	Konut bahçeleri
Orman alanları	Özel Koru Alanları
Korular	Tarımsal Alanlar ve fidanlık alanları
Parklar	Kulüp ve benzeri kuruluşa ait bahçeler
Çayır alanlar, yeşil yamaçlar ve manzara seyir alanları	Fabrika, işyerleri bahçeleri gibi alanlar
Şehir bahçeleri, botanik bahçeleri, arberetum ve hayvanat bahçeleri	Askeri bölgeye ait olan alanlar
Mezarlık ve şehitlik alanları	
Sergi parkları ve lunapark alanları	
Şehir meydanları, çarşı ve iskele meydanları	
Çocuk oyun bahçeleri	
Spor alanları	
Okul bahçeleri içindeki oyun ve spor alanları	
Yeşil kuşaklar ve yeşil perdeler	
Hastane, saray ve müze gibi kamuya ait binaların bahçeleri	
Hava alanları, otobüs terminal alanları	
Açık hava tiyatroları, konser alanları	

Aydemir (2004) açık alanları şu şekilde sınıflandırmıştır (Çizelge 2.2.).

Çizelge 2.2. Aydemir (2004)’e göre açık alan sınıflandırması

Rekreasyon İşlevine göre	Mülkiyet Durumuna göre	Yeşil Elemanların Hâkimiyetine Göre
Parklar	Kamusal açık alanlar	Kentsel Açık Alanlar
Özel amaçlı park ve bahçeler	Özel açık alanlar	Dış Kullanım Alanları
Spor alanları	Yarı özel açık alanlar	Dolaşım Alanları
Doğal ve yarı doğal alanlar	Yarı kamusal açık alanlar	
Kent içi, diğer açık ve yeşil alanlar		

Bakan ve Konuk (1987) yaptıkları çalışmalarında açık alanları genel olarak 5 gruba ayırmıştır (Çizelge 2.3.).

Çizelge 2.3. Bakan ve Konuk (1987)'a göre açık alan sınıflandırılması

Düzenlenmiş Yaya Alanları	Bölgeler	Diğer Kentsel Alanlar	Geçiş Alanları	Alışveriş Alanları
Parklar ve rekreasyon alanları	Meydanlar	Bahçeler, Konut Bahçeleri	Yollar, Sokaklar, Yaya Yolları	Çarşı, ticaret ve iş merkezleri
Açık spor alanları	Açık Hava ve Müze Tiyatroları	Boş Alanlar	Otopark Alanları	Pazar Yerleri
Çocuk bahçeleri	Mezarlıklar	Yapılanma Sürecinde olan alanlar		
Hayvanat bahçeleri, fuar, lunapark, piknik alanları	Akarsu, Göl, Deniz Kıyıları			

2.3.3.3. Açık Alan Fonksiyonları

Açık alanların kentteki konumu ve gelişimi farklı özelliklere göre değişim göstermektedir (Kap, 2006).

Açık alanlar kendilerine ait olan özelliklerle beraber çeşitli fonksiyonlar kazanırlar (Kap, 2006). Bu fonksiyonlar;

- Boyutları
- Şehir merkezine olana uzaklıkları
- Çevre alanlarının yoğunluğu
- Arazi kullanım özellikleri
- Topografyası
- Alanın jeolojik ve hidrolojik özellikleridir (Yıldızcı,1975).

2.3.4. Yeşil Alan Kavramı

Saatçioğlu (1978) ve Akdoğan (1987) yeşil alanları; açık alanların bitkisel eleman kullanılarak kaplanmış veya düzenlenmiş yüzey alanları olarak tanımlamıştır (Gül ve Küçük 2001).

Çeşitli aktivitelerin bulunduğu, insanların ruhen ve fiziken kendini iyi hissetmek için ve boş zamanlarını değerlendirmek için kullandığı alanlardır (Çetiner, 1975).

Keleş (1980) ise yeşil alanları kenti yöneten kişilerin planlamasıyla oluşturulan, kentin yıllar içinde büyümesiyle yeşil alanların yok olmaması için korunan, insanların çeşitli rekreatif ihtiyaçlarının karşılanması için düzenlenen alanlar olarak ifade etmiştir.

Dengeli arazi kullanım açısından büyük öneme sahip olan yeşil alanlar hem farklı özellikteki insanların bir araya gelmesi hem de sosyo-kültürel olarak gelişmenin devamı için kültürel odak noktalarıdır (Ünal, 2014).

Yeşil alanların sosyal faydaları şu şekildedir;

- Yeşil alanlar yaş, cinsiyet fark etmeksizin her kesimden insana bireysel olarak veya toplu bir şekilde rekreasyon faaliyetleri olanakları sunar.
 - Yeşil alanlar kişilerin yürümek, koşmak gibi faaliyetlerin yapılabilirdiği uygun yerlerdir.
 - Yeşil alanlar oluşturduğu doğal güzellikler ile yaşam kalitesini artırır ve rahat bir çalışma imkanı sunar.
 - Stres sonucu oluşan rahatsızlıkları azaltan sakin mekanlardır.
 - İnsanlar arasındaki konuşmak, farklı insanlarla tanışmak, yürümek gibi faaliyetlerin yapıldığı sosyal ortamlardır.
 - Kişilerin kendini geliştirmesine ve çocuklarla doğanın iç içe olmasına fırsat verir.
 - Parklar okula giden çocuklar ve yetişkin kişilerin eğitimi için kaynak oluştururlar.
- Bilinçli olarak planlanıp tasarlanan parklar tarih, kültür, botanik ve yaban yaşamı yönünden ilgi çekici bir duruma gelirler (Uslu ve Altunkasa, 2011).

2.3.4.1. Yeşil Alanların Sınıflandırılması

Yeşil alanların çok farklı özelliklerde olması, bu konuyla ilgili farklı görüşlerin çıkmasına neden olmuştur (Kap, 2006).

Çetiner (1972) yeşil alanları üç farklı şekilde sınıflandırmıştır (Çizelge 2.4.).

Çizelge 2.4. Çetiner (1972)'e göre yeşil alan sınıflandırılması

A) Genel bir yaklaşımla, yerleşme alanlarıyla ilişkilendirerek	
Yerleşme içi yeşil alanlar	Yerleşme dışı yeşil alanlar:
Şehir parkları	Ormanlar
Mahalle parkları	Koruluklar
Fidanlıklar	Bölgesel parklar
Mezarlıklar	Botanik bahçeleri
Spor alanları	Mesire yerleri
Oyun yerleri	Piknik alanları
Ev bahçeleri	Golf, dağcılık, okçuluk gibi spor alanları
Çocuk bahçeleri	
B) İşlevleri bakımından yeşil alanlar	
Dinlenme alanları	Spor Merkezleri
Büyük ağaçlıklar	Oyun Yerleri
Parklar	Eğlence Yerleri
C) Fonksiyonları yönünden yeşil donatım türleri	
Aktif Yeşil Alanlar	Pasif Yeşil Alanlar

Yıldızcı (1995) ise yeşil alanları büyüklüklerine göre 4'e ayırmıştır. Tandy (1975) 5'e, Önder (1997) ise 3'e ayırmıştır (Çizelge 2.5.).

Çizelge 2.5. Tandy (1975)'ye, Yıldızcı (1995)'ya ve Önder (1997)'e göre yeşil alan sınıflandırılması

Tandy (1975)' e göre yeşil alanlar	Yıldızcı (1995)'a göre yeşil alanlar	Önder (1997)'e göre yeşil alanlar
Lineer (Çizgisel) rekreasyon alanları	Bina düzeyinde yeşil alan	Kamusal (genel) açık-yeşil alanlar
Merkezi açık alanlar	İlköğretim düzeyinde yeşil alan	Yarı-özel açık yeşil alanlar
Rekreasyona yönelik yerleşimler	Mahalle ve Semt ünitesi düzeyinde yeşil alan	Özel açık-yeşil alanlar
Spor alanları	Kent ünitesi düzeyinde yeşil alan	
Dinlenme parkları		

2.3.4.1. Açık-Yeşil Alanların Fonksiyonları

Açık ve yeşil alanlar kentte birbirinden farklı büyüklükte ve standartlarda oluşturulmaktadır (Bilgili, 2009).

Şahin ve Barış (1998)'a göre yeşil alanların fonksiyonları; PauleitandDuhme (2000)'e göre yeşil alanların fonksiyonları; Barış (1995), Barış ve ark., (2004)'e göre yeşil alan fonksiyonları;Levent ve Nijkamp (2005)'a göre yeşil alan fonksiyonları Çizelge 2.6.'da gösterilmiştir.

2.3.4.2. Açık-Yeşil Alanlara Ulaşılabilirlik

Anonymous (2000) yaptığı çalışmasında Avrupa Komisyonu Kentsel Denetim raporuna göre açık-yeşil alanlara ideal yürüme süresinin 15 dakika olması gerektiği ifade edilmiştir (Önder ve Polat, 2012).

Farklı özellikteki yeşil alanlara yürüme ve ulaşım mesafeleri ise aşağıdaki gibidir;

- Çocuk bahçeleri-oyun alanlarına ulaşım mesafesi 400 m yürüme süresi 10 dakika,
- Semt-mahalle parklarına ulaşım mesafesi 800 m, yürüme süresi 20 dakika,
- Kent parklarına ulaşım mesafesi 1200 yürüme süresi 30 dakika (Manlun, 2003; Altunkasa, 2004; Aydemir, 2004).

Çizelge 2.6. Açık yeşil alan fonksiyonlarının sınıflandırması

Barış (1995), Barış ve ark., (2004)'a göre fonksiyonlar	Levent ve Nijkamp (2005)'a göre fonksiyonlar	Şahin ve Barış (1998)'a göre fonksiyonlar	PauleitandDuhme (2000)'a göre fonksiyonlar
Havanın serinletilmesi	Ekolojik	Rekreasyon işlevi	Rekreasyonel
Bağıl hava neminin artışı	Ekonomik	Ekolojik işlevi	Estetik
Temiz hava temini	Sosyal	Arazi organizasyonu işlevi	Çevresel koruma
Havanın filtrelenmesi	Planlama		
Gürültünün absorpsiyonu			
Oksijen üretimi			
Sera etkisinin azaltılması			

BÖLÜM 3

MATERYAL VE METOT

3.1. Materyal

Araştırma materyalini Çanakkale kent merkezi, merkezde bulunan Halk Bahçesi, Sarıçay Parkı, Özgürlük Parkı, Atatürk'ün Cumhuriyeti Parkı, Rotary Park ve Uğur Mumcu Parkı, alanda uygulanan anket formları, çalışma araç ve gereçleri oluşturmaktadır. Çalışma konusu ile alakalı her türlü yerli ve yabancı literatür kaynakları, bilgi ve belgeler diğer materyal grubunu oluşturmaktadır. Konu ile ilgili olan tüm uzman ve kuruluşlardan da çalışmanın gerekli yerlerinde faydalanılmıştır.

Araştırma alanı ile ilgili uzman görüşleri, alanda çekilen fotoğraflar, harita, konu ile ilgili her türlü belge ve kaynaklar bir başka materyal grubu olarak kullanılmıştır.

3.2. Metot

3.2.1. Literatür Çalışması

Çanakkale kent merkezi geçmişten günümüze incelenmiş, kent, kent kimliği, kentsel peyzaj değişimi, rekreasyon ve açık-yeşil alan gibi kavramların açıklanmasında literatür taraması yapılmıştır. Taramalar sonucunda farklı görüşler ve yorumlar karşılaştırılarak değerlendirmeler yapılmış ve bir sonuca ulaşılmıştır.

Çanakkale kenti açık yeşil alan değişimi belirlenmesinde belediyeden elde edilen veriler, muhtarlarla ve yerel kişilerle yapılan görüşmeler, belediye kayıtları, valilik ve il özel idare kayıtlarından elde edilen bilgilerden yararlanılmıştır. Bu konuyla ilgili bir envanter araştırması yapılmış ve tespit edilen envanter alanları bulgular kısmında belirtilmiştir.

3.2.2. Anket Çalışması

Çanakkale kent merkezindeki mekansal değişimlerin kent kimliği ve kentsel peyzaj değişimi üzerine etkilerini araştırmak için, Çanakkale kent merkezi ve çalışmada adı geçen 6 önemli parkta bir anket çalışması yapılmıştır. Anket çalışması kentte yaşayanların kenti nasıl tanımladıkları, kent kimliği öğelerini belirleme, geçmişten günümüze kent kimliğini oluşturan öğelerdeki değişiklikler, Çanakkale kent merkezindeki mekansal değişiklikler ve bu değişikliklerin kentsel peyzaj üzerinde ne gibi etkileri olduğunu belirlemek amacıyla yapılmıştır.

3.2.3. Anket Formu

Çalışmanın amacına uygun olarak 37 soruluk bir anket formu hazırlanmıştır (Ek 1). Anket formundaki sorular çalışmaya katılan kişilerin anlayabilmesi amacıyla açık ve yalın bir şekilde hazırlanmıştır.

3.2.4. Anketin Uygulanması

Anket çalışması Çanakkale kent merkezi, Halk Bahçesi, Sarıçay Parkı, Özgürlük Parkı, Atatürk'ün Cumhuriyeti Parkı, Rotary Park ve Uğur Mumcu Parkında 112 kişi ile gerçekleştirilmiştir.

Anket uygulaması Mayıs ayı içerisinde, adı geçen mekanlarda ve kullanım yoğunluğunun fazla olduğu 13:00 ve 20:00 saatleri arasında yapılmıştır.

Uygulama anket yapılan kişilerle yüz yüze görüşerek, soru-cevap yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

3.2.5. Anket Verilerinin Değerlendirilmesi

Anket verileri değerlendirmesinde SPSS programı kullanılmıştır. Anket formu sorularından çıkan sonuçlar kodlanarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Anket verileri değerlendirmesi SPSS programında ki-kare ve Pearson korelasyonuna göre iki yönlü değerlendirilmiştir. Analizlerde çıkan istatistiksel olarak anlamlı sonuçlara tez çalışması içerisinde yer verilmiştir.

BÖLÜM 4

ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA

4.1. Araştırma Alanının Tanımı

4.1.1. Coğrafik Konum

Çalışma alanını Çanakkale kent merkezi oluşturmaktadır. Çanakkale kenti 39° 27' - 40° 45' kuzey enlemleri, 25° 40' - 27° 30' doğu boylamları arasında yer almaktadır. Çanakkale Türkiye'nin kuzeybatısında yer alırken, Marmara bölgesinin de güneybatısında bulunmaktadır. Kentin doğu ve güneydoğusunda Balıkesir, batısında Ege Denizi yer alır. Kuzeybatısında Edirne bulunurken, kuzeyinde ise Tekirdağ ve Marmara Denizi yer almaktadır(Çanakkale Valiliği, 2013).

Çanakkale çok eski zamanlarda Hellespontos ve Dardanel olarak anılmıştır. M.Ö. 3000 yılından bu yana yerleşim yeri olarak kullanılmıştır. Troia ve Assos bölgeleri Çanakkale kentinin tarihini yansıtmaktadır. Çanakkale Boğazı Anadolu ve Avrupa ile Karadeniz arasındaki bağlantıyı sağlayan iki geçit bölgesinden birisidir (TUİK, 2013).

Çanakkale ilinin yüzölçümü 9737 km²'dir. Kıyı uzunluğu 671 km'dir. Türkiye'de kıyı uzunluğu en büyük olan Muğla ilinden hemen sonra gelmektedir. Türkiye'deki doğal boğazlardan biri olan Çanakkale Boğazı il sınırları içinde yer almaktadır(Çanakkale Valiliği, 2013). Çanakkale kenti ve boğaz görüntüsü Şekil 4.1.'de gösterilmiştir.

Şekil 4.1. Çanakkale kenti ve boğaz görüntüsü (www.wikipedia.org)

Çanakkale toprakları, hem Avrupa-Asya kıtasında hem de Anadolu-Trakya bölgesinde yer alan ikinci ilimizdir (Şekil 4.2.). Çanakkale topraklarının iki kıta üzerinde bulunması ve kentin Çanakkale Boğazına sahip olmasından dolayı jeopolitik önemi artmaktadır. Çanakkale denize fazla kıyısı olan kentler arasındadır. Biga Yarımadası'nın en batı noktası Baba Burnu ve Türkiye'nin en batısı Gökçeada Avlaka Burnu kent sınırları içinde yer almaktadır. Ayrıca kentin sınırlarında 5 ada bulunmaktadır. Bunların adı, kıyı uzunluğu ve yüzölçümü: Bozcaada 34.5 km, 36.03 km²; Yılanadası 1.2 km., 0.08 km²; Tavşanadası 5.0 km, 0.93 km²; İmroz Adası 92.0 km, 279.24 km²; Büyükada 3.0 km, 0.34 km² dir(Çanakkale Valiliği, 2013).

Çanakkale ili Biga Yarımadasında bulunmaktadır. Edremit Körfezi'nden başlayıp kentin kuzeydoğusunda bulunan Erdek Körfezi'ne doğru devam eden yaklaşık 10 bin km² alanı kaplayan bölüme "Biga Yarımadası" denir. Yarımada adını bünyesinde bulundurduğu Biga ilçesinden almaktadır. Yarımadanın doğu sınırını Edremit körfezi oluşturur. Kuzey Sınırını ise Gönen (Aisepos) Çayı oluşturmaktadır. Kentin güneyinde Edremit Körfezi, batısında Ege denizi yer alır. Kuzeyinde ise Çanakkale Boğazı ve Marmara Denizi yer alır.

Biga Yarımadası'nda çeşitli ölçülerde kıyı ovaları, arkalarında tepelikler ve platolar bulunmaktadır. Yarımadanın iç kesimlerini ise dağlık alanlar oluşturmaktadır. Ancak yarımadanın orta kesimlerinde platoların ve dağlık kütlelerin arasında sıkışmış tektonik depresyonlara rastlanır (Anonim, 2010a).

Şekil 4.2.Çanakkale ilinin Türkiye'deki konumu

Edremit Körfezi'nin kuzeyinden kuzeydoğuya kadar olan bölümünde yüksekliği 1700 m'yi geçen Kaz Dağları ve bu dağın uzantıları yer alır. Bunlar 1767 m ile Baba Dağı, 1400 m ile Gürgen Dağı, 1100 m ile Eybek Dağ, 1060 m Kocakatran Dağı ve 1020 m ile Ağı Dağıdır. Yenice ilçesinin kuzeyinde bulunan Karlık ve Armutçuk Dağları ise bu bölümde yer almaktadır. Yarımada'nın dağlık alanından kıyı ovalarına doğru yükseklik yavaş bir şekilde azalır. Bu topografyanın oluşumunda Armutçuk Dağları'ndan Marmara Denizi'ne kadar kademeli listrik fayların etkisi fazladır. Edremit Körfezi'nde ise bu kademeli fayların geçişleri ani bir şekilde gerçekleşir. Kaz Dağının güneyinde kalan bölümden Edremit Körfezi'ne doğru yavaş bir şekilde alçalma olurken ani bir fay dikliği ile noktalanır (Anonim, 2010).

4.1.2. İklim

Çanakkale kenti bulunduğu konum itibariyle bir geçiş ikliminde olmasıyla beraber çoğunlukla Akdeniz iklimi özelliklerini yansıtır.

Marmara Bölgesindeki diğer illere göre daha kuzeyde yer alması nedeniyle Çanakkale kentinde kış aylarında sıcaklıklar daha düşüktür. En düşük sıcaklık Şubat ayı ile -11,2 °C'dir. En yüksek sıcaklık ise Temmuz ayında 39°C' olarak ölçülmüştür.

Yıllık sıcaklık ortalaması 15,1 °C'dir. Ortalama en yüksek sıcaklık 30.7°C ile Temmuz ayında ölçülürken, en düşük sıcaklık ise Ocak ayında 3,2°C olarak belirlenmiştir. En fazla güneşlenme süresi Temmuz ayı 12,6 saattir. 1950-2015 yılları arasında en yüksek sıcaklık 2007 yılında yine Temmuz ayında 39,0°C olarak ölçülmüştür.

Ortalama yağışlı gün sayısı ise 7,2 gündür. En az yağışlar yaz aylarında görülürken en fazla yağışlar ise Aralık, Ocak ve Şubat aylarında görülmektedir. Aylık toplam yağış miktarına bakıldığında 108,2 kg/m² ile Aralık ayında olduğu görülmektedir. Yıllık toplam yağış miktarı 52,4 kg/m², günlük toplam en yüksek yağış miktarı ise 137,8 kg/m²

En yüksek kar kalınlığı 2006 yılında 63 cm olarak ölçülmüştür (MGM, 2015).

4.1.3. Topografya

Çanakkale kentinin engebeli bir yapı göstermesinin nedeni kentteki dağlık alanların varlığıdır. Kentin en yüksek noktasını 1774 m ile Kaz Dağları oluşturmaktadır (4.3.). Diğer yüksek noktalar da Kaz Dağlarının çevresinde meydana gelmiştir. Edremit körfezinin kuzeyi, bu yükseltiler içindeki en yüksek noktaları içermektedir. Bu yükseltiler; Susuztepe (1507 m), Gürgen Dağı (1425 m), Kalafattepe (1417 m), Eğrimermertepe (1398 m), Kocaeğrek Tepe (1371 m), Hacıöldüren (1124 m) ve Kocakatran Dağları (1030 m)'dir.

(Anonim, 2007a). Çanakkale ve yakın çevresinin topoğrafya haritası Şekil 4.4.'de gösterilmiştir.

Gelibolu Yarımadasında bulunan Tekir Dağlarının devamı olan Kuru Dağı ise 726 m yüksekliğindedir. Gelibolu Yarımadasında dağlar dalgalı bir görünümündedir. Bu durum Biga Yarımadasında ise kuzeydoğu-güneybatı istikametlerinde ve 500-100m arasında yer almaktadır. Çanakkale Boğazından Saroz Körfezine doğru ise basamak şeklinde bir yükselme görülmektedir (Çanakkale Valiliği, 2013).

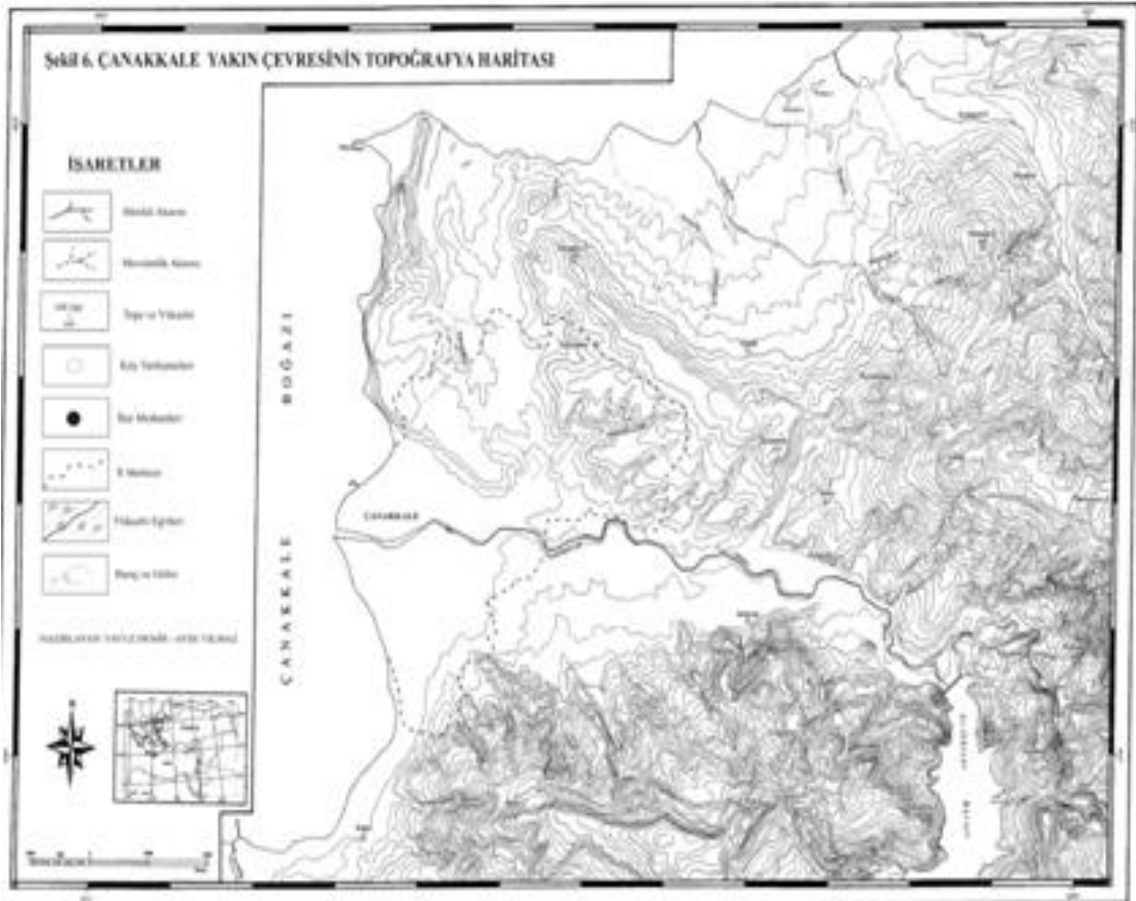

Şekil 4.3.Kaz dağı

Çanakkale şehrinin topraklarının % 40'ını dağlar, % 41,2'lik bir kısmını platolar ve % 14,8' ini de ovalar oluşturmaktadır.

Çanakkale'de bulunan ovalar akarsu deltalarında görülmektedir. Kentin Anadolu yakasındaki ovaları; Ezine Ovası, Bayramiç Ovası, Karabiga ve Biga Ovaları, Ayvacık (Tuzla) Ovası, Yenice (Agonya) Ovası ve Umurbey Ovasıdır. Gelibolu Yarımadası'ndaki ovalar ise; Kavak, Cumali, Yalova ve Kilye ovalarıdır. Bu ovalar; Tuzla Çayı, Kara Menderes Çayı, Sarıçay, Bayramiç Deresi, Burgaz Çayı, Gönen Çayı ve Kavak Çayı'ndan gelen sular ile sulanmaktadır (Anonim, 2010).

Ayaşlıgil(1997) yaptığı çalışmada en önemli çöküntü ovasının Gelibolu Yarımadası ve Kuru Dağı arasında bulunan Evreşe (Kadıköy) ovası olduğunu belirtmiştir (Sağlık 2014).

Şekil 4.4. Çanakkale yakın çevresinin topoğrafya haritası (Koç 2004).

4.1.4. Bitki Örtüsü

Çanakkale İlinde doğal bitki örtüsü olan ormanlar il topraklarının % 54'ünü oluşturur. Çanakkale kentindeki orman varlığı niteliği çizelge 4.1.'de gösterilmiştir.

Çizelge 4.1. Çanakkale ili orman varlığı (Anonim 2007)

Normal Koru	%39.1
Bozuk Koru	%17.1
Normal Baltalık	%10.5
Bozuk Baltalık	%33.3

Çanakkale'de çeşitli nedenler sonucunda yok olan doğal bitki örtüsünün yerine maki,garig gibi bitki toplulukları oluşmuştur (Akman ve ark., 2004).

Kentin çevresinde geniş yapraklı ağaçlara yönelik gerekli yetişme ortamı uygun olmayan yerlerde Kızılcam (*Pinusbrutia*) ormanları bulunmaktadır. Derin vadilerde yer alan ormanlar ise ormanlar, tarım alanlarına dönüştürülmüştür. Yok olan ormanlardan

geriye sadece çok yaşlı ve gelişmiş olan palamut meşeleri (*Quercus ithaburensis* ssp. *macrolepis*) kalmıştır (Küzeci, 2008).

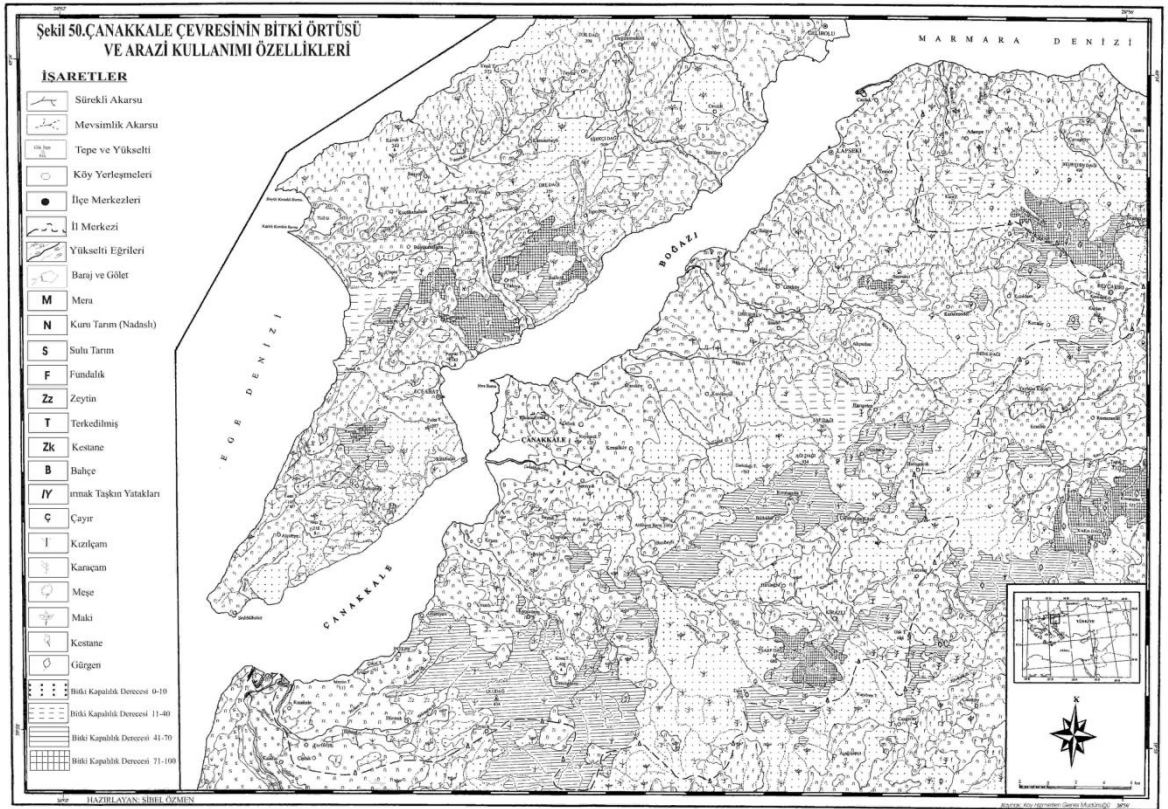
Çoğunlukla Akdeniz ikliminin görüldüğü Çanakkale’de bitki örtüsü olarak da defne (*Laurus nobilis*), kocayemiş (*Arbutus unedo*), mersin (*Myrtus communis*), pırnal meşesi (*Quercus ilex*), kekik (*Thymus vulgaris*) gibi çalılar çoğunluktadır. Endemik bitkilerden olan İliada destanında da adı geçenTroia kardeleni de kentte bulunmaktadır (Çanakkale Valiliği, 2013).

Çanakkale’de toplam orman alanı 169.904,00 ha, ormansız alan ise 161.076,00 ha alan kaplamaktadır (OGM, 2015).

Bölgedeki ormanlarda bulunan önde gelen türlerbaşta Kızılçam (*Pinus brutia*) olmak üzere Karaçam (*Pinus nigra* ssp. *Pallasiana*), Bodur Ardıç (*Juniperus communis* subsp.nana), Kayın (*Fagus orientalis*), Kestane (*Castaneasativa*), Kazdağı Köknarı (*Abies Nordmanniana equi-trojani*) ve adi porsuk oluşturur. Güney Marmara bölümünde ise çam ağaçlarından sonra meşe ağaçları alanın önemli bir kısmını oluşturmaktadır (Güngördü, 1999).

Ayaşlıgil (1997)’e göre; Çanakkale Kenti’nin bulunduğu Biga Yarımadasının en yüksek dağı Kazdağı Masifi’nde yükselti basamaklarını ve bu basamaklara özgü vejetasyonu görmek mümkündür olarak ifade etmiştir. Deniz seviyesinden başlayarak yer yer 600 m. yüksekliğe kadar çıkan Kızılçam (*Pinus brutia*) daha sonra yerini Karaçama (*Pinus nigra* ssp. *Pallasiana*)bırakır. Saçlı Meşe (*Quercus cerris*), Macar Meşesi (*Quercus frainetto*), ve Makedonya Meşesi (*Quercus troiana*), Sapsız Meşe(*Quercus petraeassp. İberica*), Saplı Meşe (*Quercus robur*) ve Kestane (*Castaneasativa*) bu basamaklarda önemli rol oynarlar. Yer yer yazın yeşil geniş yapraklı karışık ormanları oluştururlar. Nem oranı yüksek yetişme ortamlarında Gürgen (*Carpinu sbetulus*) ve Kayın (*Fagus orientalis*) önemli rol oynar. Yöreye özgü endemik Kazdağı Göknarı (*Abies nordmanniana equi-trojani*) üst-montan basamakta saf ve karışık meşçereler oluşturur (Sağlık, 2010).

Kumul ve tuzcul alanlara has olan flora ve bitki örtüsü Çanakkale’nin zengin bitki çeşitliliğinde önemli bir pas sahibidir. Bu alanlara yönelik en güzel örnekler Kumkale deltasında ve Bozcaada’nın batı burnunda yer almaktadır. Çanakkale kentinin Lapseki ilçesinde bulunan Çardak Lagünü ise zengin bitki örtüsüne ve göçmen flamingolara ev sahipliği yapmasıyla önemli doğal güzelliklere sahip bir alandır. Çanakkale Boğazı’nın kuzeyinde denize açılan bölümünde kumul bitkiler yer alırken, iç tarafında ise tuzcul bitkiler yer almaktadır (Çanakkale Valiliği, 2013). Kentin bitki örtüsü ve arazi kullanım özellikleri Şekil 4.5.’de gösterilmiştir.

Şekil 4.5. Çanakkale çevresinin bitki örtüsü ve arazi kullanım özellikleri (Koç, 2004)

4.1.5. Fauna

Çanakkale kenti uygun iklim koşulları nedeniyle çok zengin bitki örtüsü ve ormanların büyük alan kaplamasından dolayı bünyesinde birçok farklı hayvan türünü barındırmaktadır. Kentin etrafında denizlerin olması yaban hayatına önemli bir etkisi olduğu görülmektedir (Çanakkale Valiliği, 2016).

Çanakkale Avrupa, Asya ve Afrika arasında kuşların göç yolları üzerinde yer almaktadır. Barındırdığı orman alanları ile sulak alanlar yaban hayatını oldukça etkileyen en önemli faktörlerden biridir. Çanakkale'nin omurgalı faunasını balıklar, sürüngenler, kuşlar, memeliler, amfibyumlar oluşturmaktadır (Çanakkale Valiliği, 2016).

Balıklar Tatlı Su Balıkları ve Deniz Balıkları olmak üzere ikiye ayrılır. Biga Yarımadasında, Kazdağlarında, Karamenderes Çayı ve Sarıçay'da yapılan araştırmalarda tatlısu kefali, altınbaş kefal, has kefal gibi kefal çeşitleri, sazan, tatlısu kolyozu, levrek, Avrupa yılan balığı, turna gibi türlerin yaşadığı belirlenmiştir. Tür çeşitliliği bakımından Avrupa'da yaşayan tatlı su balıklarının yarısına bu bölgede rastlanmaktadır. Çanakkale ili deniz sahanlığında yaşayan (Gelibolu, Bozcaada, Gökçeada, Saroz ve Çanakkale Boğazı) balık türlerinin ise Türk kara sularında yaşayan balık türlerinin 1/3'ünü oluşturduğu

görülmektedir. Bu balıkların başında; sardalya, fener, pisi, kalkan, dil, kolyoz, orfoz, melanur, mercan, sinarit, kalkan, kırlangıç, Mersin morinası, izmarit, palamut, hamsi, barbunya ve köpekbalığı türleridir (Çanakkale Valiliği, 2016).

Orman ve Su İşleri Bakanlığı 2016 yılında yaptığı çalışmalarda, Çanakkale Boğazı, Marmara aracılığıyla Karadeniz; Ege Denizi aracılığıyla da Akdeniz arasında tek bağlantı yoludur. Bu nedenle balıkların mutlak geçiş güzergahıdır. Göçmen balıklar bu iki deniz arasındaki hareketliliğini bu su yolunu kullanarak gerçekleştirir. Çanakkale boğazı göç güzergahında olduğu için, 15 Ağustos'tan Aralık ayı sonuna kadar Karadeniz'den Akdeniz'e ve 15 Şubat'tan 15 Ağustos'a kadar Akdeniz'den Karadeniz'e balık göçlerine sahne olmaktadır.

Sürüngenlerden; ince parmaklı keler (*Cryptopodian kotschyi*), geniş parmaklı keler (*Hemidactylus turcicus*), oluklu kertenkele (*Ophisaurus apodus*), çayır kertenkelesi (*Lacerta praticola*), iri yeşil kertenkele (*Lacerta trilineata*), yeşil kertenkele (*Lacerta viridis*), duvar kertenkelesi (*Podarcis muralis*), Trakya kertenkelesi (*Podarcis taurica*), ince kertenkele (*Ablepharus kitaibelli*), Trakya kaplumbağası (*Testudo hermanni*), mahmuzlu kaplumbağa (*Testudo graeca*), Kör yılan (*Typlopsis vermicularis*), mahmuzlu yılan (*Eryx jaculus*), hazer yılanı (*Coluber caspius*), ince yılan (*Coluber rubriceps*), toros yılanı (*Coluber najadum*), uysal yılan (*Eirenis modestus*), eskülap yılanı (*Elaphe longissima*), sarı yılan (*Elaphe quadrilineata*), ev yılanı (*Elaphe situla*), yarı sucuk yılan (*Natrix natrix*), kedi gözlü yılan (*Telescopus fallax*), boynuzlu engerek yılanı (*Vipera ammodytes*) sayılabilir (Öztürk, 2005).

Çanakkale kenti Avrupa, Asya ve Afrika arasında bir geçiş güzergahı noktasında yer almaktadır. Bu sebeple Türkiye'de bulunan kuş türlerinin yarısına sahiptir. Özellikle kartal, doğan, şahin, keklik, çulluk, tahtalı, martı, sumru, bülbül, ardıç gibi kuş türlerindendir (Çanakkale Valiliği, 2016). Alacabalıkçıl (*Ardeolaralloides*), küçük akbalıkçıl (*Earetagarza*), kızıl sırtlı örümcek kuşu (*Lanius collurio*), bıyıklı ötleğen (*Sylvia cantillans*), maskeli ötleğen (*Sylvia melanocephala*), kuyrukkanlılar (*Oenanthe türleri*), tarla kuşları, cıvıtlar (*Charadrius türleri*), kargalar (*Corvus türleri*), keklik (*Alectorischukar*), şahin (*Buteo buteo*) ve atmaca (*Accipiter nisus*) sayılabilir.

Varlıkları ve çeşitlilikleri ile Çanakkale il sınırları içinde çok zengin bir yayılım alanı bulan kuyruklu ve kuyuksuz kurbağalar (amfibyumlar), kentte tüm Türkiye'deki türlerin 1/3 ünü oluşturur. Amfibiler ender görülmekle birlikte ıslak alanlarda siğilli kurbağa (*Bufo bufo*), gece kurbağası (*Bufo viridis*), toprak kurbağası (*Pelobates syriacus*), Trakya

toprak kurbağası (*Pelobates fuscus*) ve ova kurbağası (*Rana ridibunda*) görülebilmektedir (Öztürk, 2005).

Çanakkale kentindeki sulak alan ve orman alan varlığının fazla olması, bu bölgede yaşayan canlı türlerinin fazla olmasında önemli bir etkiye sahip olmuştur.

Çanakkale'nin omurgasız fauna bölümünü ise böcekler, yengeçler, mercanlar ve hidraller oluşturmaktadır (Çanakkale Valiliği, 2016).

4.1.6. Hidroloji

Çanakkale İli'nde toplam su yüzeyi 6.576 ha'dır. Doğal göl yüzey alanları 2.066 ha, baraj yüzey alanları 2.109 ha, DSİ tarafından yapılan gölet su yüzeyi alanları 1.446 ha, Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü'nün yaptığı araştırmalar sonucu gölet su yüzeyi alanı 1.070 ha ve akarsu su yüzeyleri 955 ha'dır (Çanakkale Valiliği, 2013).

Çanakkale ili, yerüstü suları bakımından pek zengin sayılmaz. İlde büyük akarsu yoktur. Küçük akarsulardan çoğu Kazdağı'ndan doğmakta ve bunlar sonbahar yağmurlarıyla, yüksek kesimde kar erimeleriyle Nisan ve Mayıs aylarında su potansiyelleri artmakta, yılın diğer zamanlarında ise debileri oldukça düşmektedir. İl akarsularının debilerindeki bu düzensizlik, bu alanlardan ulaşım ve taşımada yararlanılmasına engel olmaktadır (Uyanık, 2003).

Çanakkale ilinin akarsuları; Bayramdere, Büyükdere, Çınardere, Kavak Çayı, Agonya, Sarıçay, Tayfur Dere, Umurbey Çayı, Koca Çay, Kara Menderes Çayı ve Tuzla Çayı'dır (Anonim, 2007b).

Çanakkale ilinin akarsu ve özellikleri Çizelge 4.2.'de verilmiştir.

Çizelge 4.2. Çanakkale İlinin Akarsuları (DSİ 25.Bölge Müdürlüğü, 2013)

Akarsu ismi	Toplam uzunluk (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluk(km)	Max. Debisi (m ³ /sn)	Kullanım Amacı
BAYRAMDERE	11	11	1,123(ort.)	BayramdereBarajı İnşaa edilmekte. (Sulama + İçme)
BÜYÜKDERE	10	10	1,048(ort.)	GökçeadaBarajı inşaa edildi. (Sulama+içme)
ÇINARDERE	28	28	0,791(ort.)	Ayıtdere Barajı inşa edilmektedir.Sulama amaçlı
KARAMENDERES	109	109	1530	Bayramiç Barajı inşaa edildi (sulama+enerji+içme suyu)
KAVAK ÇAYI	50	18	1100	
KOCAÇAY	62	62	4,584(ort.)	
AGONYA	148	70	2,304(ort.)	
SARIÇAY	40	40	1300	Atikhisar Barajı inşaa edildi (sulama+ taşkın+ içme suyu)
TAYFUR DERE	19	19	-	Tayfur Barajı inşaa edildi. (İçme Suyu)
TUZLA ÇAYI	80	80	1400	Ayvacak Barajı inşaa edildi. (Sulama + içme suyu)
UMURBEY ÇAYI	22	22	16,677(ort.)	Umurbey Barajı inşaa edildi. (Sulama)

Çanakkale kentinde önemli bir göl alanı bulunmamaktadır. Biga İlçesinde bulunan, Acı Ece Gölü kurutulmuştur ve çiftçiler tarafından yıllardır tarım arazisi olarak kullanılmaktadır. Ancak küçük bir alanı kaplayan Ece Gölü kış aylarında suların dolmasıyla doğal bir göl durumuna gelmektedir. Bu nedenden dolayı Ece Gölü'nün korunması için hem o yörede yaşayan halk hem de yetkililerin çalışmaları büyük önem arz etmektedir. Ece Gölünün korunması ekolojik denge açısından da önemlidir (Akbulut ve ark., 2006).

Kentin mevcut gölleri arasında Gelibolu Yarımadası'nda ve Gökçeada'da bulunan yazın kuruyan tuz gölleri ve Saros Körfezi'nden bir setle ayrılmış Suvla Gölü'dür (DSİ, 2016).

Çanakkale ili ve ilçelerindeki yer altı suyu önemli bir yer tutmaktadır. Yenice, Gökçeada ve Bozcaada yer altı suyu bakımından kentin diğer ilçelerine göre daha fakirdir.

Diğer ilçelerde ise, özellikle Biga, Umurbey, Ayvacık, Gülpınar ve Tuzla taraflarında yer altı sularının gün geçtikçe azalmasından dolayı yer altı suyu işletmesine kapanmıştır. Kaçak kuyularla yapılan aşırı çekim sonucu arazilerin (Biga Ovası) denizden itibaren tuzlandığı görülmüştür (Anonim, 2000a).

Dökmeci (1997)'ye göre, şehrin yerüstü potansiyeli; doğal göl yüzeyleri 2066 ha baraj rezervuarı yüzeyleri 1359 ha, gölet rezervuarı yüzeyleri 261 ha, akarsu yüzeyleri 955 ha olmak üzere toplam 4641 ha'lık bir su yüzeyinden ibarettir. Bunların dışında toplam 31.4 hm³/yıllık içme ve kullanma potansiyeli de mevcuttur. İçme ve kullanma suyu, yer altı suyu potansiyeli işletme rezervinin hemen hemen % 40'ını oluşturmaktadır (Sağlık, 2010).

Çanakkale Atikhisar Barajı ve bu barajdan yapılmış olan sulama kanalları sayesinde kentte 6850 ha tarım arazisi, Gökçeada ilçesinde ise Çınarlı Ovası sulama kanalları ile 820 ha tarım arazisinde sulama yapılmaktadır. İl genelinde ise; Toprak Su Kooperatifinin pompajlama ile aldığı yeraltı suları ile 380 ha, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü gölet ve yerüstü sulama şebekeleriyle 20009 ha ve halkın kendi çabasıyla da 17365 ha tarım arazisi sulanmaktadır.

4.1.7. Çanakkale Kenti İçme Suyu

Çanakkale kentinin içme suyunu Atikhisar Barajı sağlamaktadır. Barajdan gelen su, Çanakkale Belediyesinin arıtma tesislerinden geçirilerek kente verilmektedir. İl genelinde 494 memba, 32 keson kuyu ve 102 sondaj kuyusu Çanakkale ilinde yaşayanların su ihtiyacını karşılamaktadır (Akbulut ve ark., 2006). Kent çevresinin su özellikleri Şekil 4.6.'da gösterilmiştir.

Şekil 4.6. Çanakkale çevresinin su özellikleri (Koç, 2004)

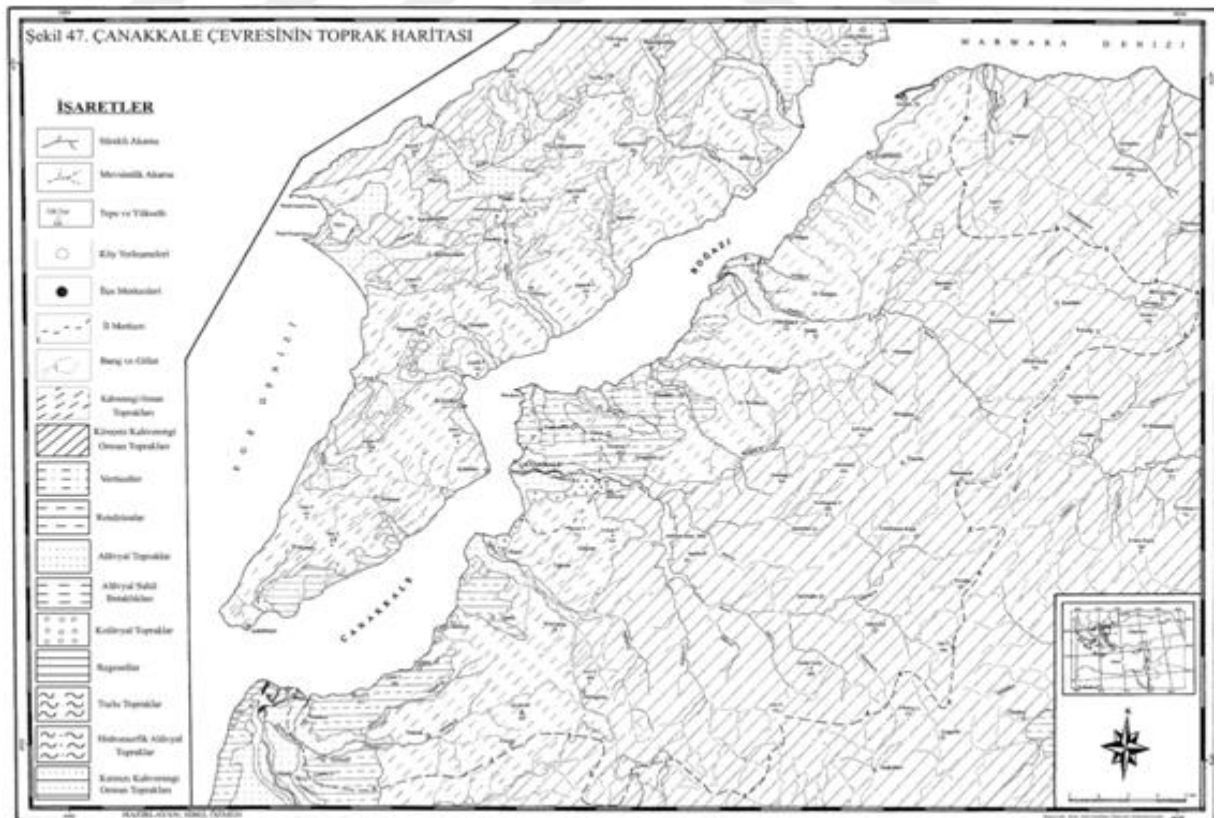
4.1.8. Toprak

Çanakkale kenti alansal gelişim süreci içerisinde hem yerleşilmiş alanlar, hem de imara açılmış alanlar bakımından birinci planda alüvyal topraklar üzerinde yerleşmiştir. Sarıçay ve Kepez ovalarında bulunan alüvyal topraklar, bu iki ovanın oluşumuna neden olan çayların taşkınları sonucu, bu alana getirilmiş malzemelerden oluşur. Alüvyal topraklarda yer yer drenaj, tuzlanma gibi sorunlar görülmekle birlikte ekonomik bakımdan öncelikle tarımsal amaçlı kullanılması gereken topraklardır (Koç, 2006).

İlin topoğrafyası, iklimi ve jeolojik yapının farklı olmasıyla birlikte vejetasyonun çeşitli olması kentte farklı özellikte toprak yapılarının oluşmasına neden olmuştur. Saturasyon yüzdesine göre yapılan sınıflandırmada Çanakkale kenti toprakların % 55,7'si tınlı, % 37,9'u killi tınlı, % 3,9'u killi ve % 2,5'i kumludur (Anonim, 2010b).

Kentteki iklimin, topografyanın ve ana maddenin farklı olmasından dolayı kentte değişik özellikte büyük toprak grupları oluşmuştur. Bunların yanı sıra toprak örtüsünden yoksun bazı arazi tipleri kentte bulunmaktadır (Anonim, 1999).

İl topraklarının arazi kullanma kabiliyeti sınıflamasına göre, % 30.75'i tarıma elverişli topraklar (I. II. III. IV. sınıf topraklar toplamı 294810 ha), % 69.25'inin ise tarıma elverişsiz topraklardan (V. VI. VII. VIII. sınıf topraklar toplamı 663938 ha)oluştugu görölmektedir. Toplam alanın % 40.3'ü orman, % 36.3'ü tarım, % 14.7'si funda, % 6.5'i çayır ve mera alanı olarak kullanılmakta ve hepsi toplam alanın % 97.80'nini oluşturmaktadır (Ayaşlıgil, 1997). Kentin toprak özellikleri Şekil 4.7.'de gösterilmiştir.

Şekil 4.7. Çanakkale çevresinin toprak haritası (Koç, 2004)

4.1.9. Nüfus ve Demografik Yapı

Çanakkale ilinin nüfusu, 2015 ADNKS sonuçlarına göre 513,341 kişidir (TÜİK, 2015).

İlin 2007 yılından itibaren nüfusunda meydana gelen değişiklikler aşağıda çizelge 4.3.'de gösterilmiştir.

Çizelge 4.3. Çanakkale kentinin 2007-2015 yılları arasındaki nüfus değişimi (TÜİK, 2015)

Yıl	Çanakkale Nüfusu	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu
2015	513.341	259.721	253.620
2014	511.790	259.655	252.135
2013	502.328	254.800	247.528
2012	493.691	250.633	243.058
2011	486.445	249.088	237.357
2010	490.397	254.579	235.818
2009	477.735	243.643	234.092
2008	474.791	242.471	232.320
2007	476.128	244.613	231.515

Çanakkale'de Merkez ilçeyle beraber 12 ilçe bulunmaktadır. Bu ilçeler: Biga, Çan ve Gelibolu, Yenice, Ezine, Ayvacık, Bayramiç, Lapseki, Eceabat, Gökçeada, Bozcaada'dır.

Çanakkale nüfusunun gelişimi nüfus artış hızı açısından incelendiğinde ildeki nüfus artış hızının, 1935–1940 yılları arasındaki dönemden ayrı olarak her zaman Türkiye'deki nüfus artış hızı ortalamasının çok gerisinde kaldığı görülmektedir (Sağlık, 2010).

1935–1940 dönemi artışı ise, kentin kendi nüfusundaki gelişmelerden değil, Yenice ilçesinin kuruluşunda etkili olan Balıkesir kentinin bazı ilçe bucaklarının Yenice ilçesine bağlanmasıyla olmuştur (Sağlık, 2010).

1945–1950 döneminde ise nüfus artış hızının düşmesi Biga ilçesinin bazı köylerinin Balıkesir'e bağlanması ile oluşmuştur (Sağlık, 2010).

Çanakkale kentinde belediye sayısı 23, köy sayısı 574'tür (TÜİK, 2015).

2015 yılı TÜİK verilerine göre; Çanakkale ilinin diğer illerden aldığı göç miktarı 25.096'dır. Başka illere verdiği göç miktarı ise 25.005'tir. Çanakkale'de 2015 yılında gerçekleşen net göç 2.091'dir ve il sıralamaları kapsamında Çanakkale 20. sırada yer almaktadır. Net göç hızı ise binde 4.08'dir ve il sıralamasında 19. sırada bulunmaktadır.

Çanakkale kenti; 6.592 kişi ile ilk sırada İstanbul'dan, 2.147 kişi ile ikinci sırada Balıkesir'den, üçüncü sırada ise 1.611 kişi ile İzmir'den göç almıştır. Aynı dönemde; 6.585 kişi ile ilk sırada İstanbul'a, 2.020 kişi ile ikinci sırada Balıkesir'e, 1.566 kişi ile üçüncü sırada İzmir'e göç vermiştir (TUIK, 2015).

4.1.10. Jeoloji

Kentin jeolojik yapısını I. jeolojik zamanda oluşan killi şist ve mermerler, II. Jeolojik zamanda oluşan mermerleşmiş kalkerler, kil, taş ve şistler, III. jeolojik zamanda oluşan taş, kum, marn ve miçolar, IV. jeolojik zamanda oluşan alüvyon ve volkanik kütleler oluşturmaktadır (Anonim, 1999).

I. Zaman Arazisi (Paleozoik): Karabiga'nın batısındaki arazi Paleozoik'in güzel örneğidir. Arazi özellikli killi şist ve mermerlerden oluşmuştur. İçerisinde fosil olmasından dolayı paleozoik denilmiştir (Anonim, 1999).

II. Zaman Arazisi (Mezozoik): Mezozoik arazi, mermerleşmiş kalkerlerden, kum, tas, kil ve şistlerden oluşmaktadır. Bu araziler Gelibolu Yarımadası'nda Anafartalar Limanı'nda ve Kireçtepe'de görülür. Biga-Gönen arasını ve Göre Dağı'nı çevreleyen arazileri de kapsamaktadır. Yiğitler, Bayramiç, Ezine ve Geyikli çevreleri içinde de II. zamana ait sahalar vardır. Bu bölgelerde kireçtaşı yapılıdır. Kurşun, çinko, demir ve mermer gibi II. zamanda oluşmuş madenlere rastlanır. Yani kireçli ve demirlidir. İçerisinde her türlü bitkinin büyümesine elverişli olan madenlerden bir miktar bulunur (Anonim, 1999).

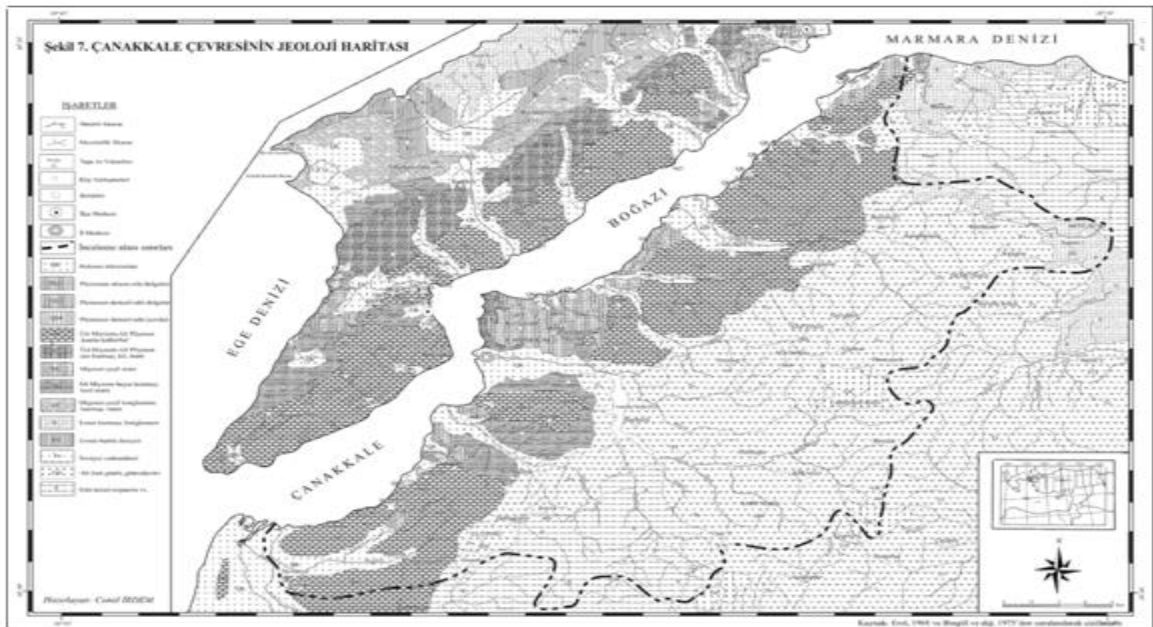
III. Zaman Arazisi (Tersiyer): Çan ilçesinin kuzeybatısında Hamdibey bucağı çevresi ile Çanakkale Boğazı'nın iki tarafını kaplayan ve yüksekliği birkaç yüz metreyi geçmeyen arazilerdir. Bayramiç ile Küçükkuyu arasındaki toprak çeşidi de bu arazi grubuna girer. Bu araziye oluşturan taslar killi, marnlı, kumlu ve mikalıdır. Lapseki ile Kemel arasında görüldüğü gibi, ara sıra kalkerlerin hakim olduğu yerler de vardır. Bu tip arazinin çoğalmasında ayrışma kalın, geniş ve derin toprakları oluşmasına sebep olur. Bu nedenle Çanakkale ilinin ekime elverişli bölgeleri burada yer alır. Bu bölgede eski göl kalıntıları içinde linyit de bulunur (Anonim, 1999).

IV. Zaman Arazisi (Kvarterner): Bu arazi bölgedeki çayların taşıdığı ve iki tarafa yaydığı alüvyonlardan oluşmuştur. Çayların denize ulaştığı araziler daha geniştir (Anonim, 1999).

V. Volkanik Arazi (Andezitler): Volkanik arazi Lapseki-Biga arasında uzanır. Ayrıca Ayvacık, Babakale ve Ezine arasında oldukça büyük bir volkanik kütle vardır.

Bu arazinin II. zaman sonu ile III. zaman basında olduğu sanılmaktadır. Çoğunlukla ormanlıklarla ve kayalıklarla kaplıdır. Genellikle buralar kumlu ve hafif bünyeli topraklardan oluştuğundan mera olarak kullanılır (Anonim, 1999).

Bu sahanın en yaşlı kayaçlarını metamorfitle ve granitoidlerden oluşan Palezoik yaşlı temel oluşturur. Bu kayaçlar aynı zamanda Hıdırlar, Çan, Kestanbol, Ayvacık ve çevresindeki jeotermal alanlarının da temelini oluşturmaktadır. Kazdağı masifi üzerinden Karakaya kompleksi, bunun üzerinde Trias yaşlı kireçtaşları yer alır. Biga Yarımadası'nda Jura devrini temsil eden kayaçlar kumtaşı, kireçtaşı ve silekştir. Kretasede ise serpantin ve diyoritlerin hakim olduğu görülür. Daha üstte ise Eosen yaşlı denizel çökeller yer almaktadır. Bunlarla es yaşlı ve aralı olarak volkanik kayaçlar da görülür. Oligosen sonunda Biga ve Gelibolu yarımadaaları aşınmış ve karasal, gölsel ve sığ denizel Miyosen çökelleri ve volkanitleri (dasit, andezit, latit, tuf ve kül yığınları) eski kayalar üzerinde yer almışlardır. Biga yarımadası üzerinde Neojen volkanizması şu şekilde sınıflandırılmıştır (Ercan, 1996; Özözen'den, 2000). Eosende Balıklıçeşmevolkanitleri (andezit, dasit ve tuf), Üst Oligosende Kirazlı volkanitleri (bazalt ve trakiandezit), Alt-Orta Miyosende Behram ve Hüseyin fakı volkanitleri (andezit, dasit, riyodasit, latit, anglomera, ignimbrit, bazalt ve traki andezit) ve Üst Miyosende Ezine bazaltı volkanitleri (alkali bazalt). Pliokuaternerde ise çakıltaşı, kumtaşı ve şeylden oluşan fluvial çökeller ile gölsel karbonatlar oluşmuşlardır (Özözen, 2000; Özel, 2004). Çanakkale çevresinin jeoloji haritası Şekil 4.8.'de gösterilmiştir.

Şekil 4.8. Çanakkale çevresinin jeoloji haritası (Koç, 2004)

4.1.11. Çanakkale Kent Merkezinde İncelenen Parklar

4.1.11.1. Halk Bahçesi

Çanakkale Halk bahçesi ile ilgili en eski bilgilere Çanakkale’de Calvert konağında yaşamış olan Elizabeth Bacon tarafından verilen bilgilerle ulaşılabilmektedir. Calvert ailesi boğazda bulunan konakta 1840’lı yıllarda yaşamıştır ve bugünkü Halk Bahçesi, bu konağın bahçesinin bir parçasıdır. Ailenin kullandığı bu alan İngiliz bahçesi özelliklerinde tasarlanmış oldukça büyük bir alandır (Anonim, 2010c).

Bahçede sık bir şekilde yapılmış çevre duvarı, geniş ağaçlıklı yollar, şeftali, kayısı ve erik ağaçları, yurtdışından getirilip kullanılan çeşitli süs ağaçları, uzun bir yürüyüş yolu ve gösterişli fıskiye bir havuz bulunmaktadır (Anonim, 2010c).

Savaşlar sırasında sahildeki büyük konak yıkılmıştır. Bahçede sadece küçük bir İngiliz evi kalmıştır. İngiliz bahçesi olarak bilinen alan 1938 senesinde kamulaştırılarak halkın hizmetine açılmıştır. 1989 yılında ise yeniden revize edilmiştir (Anonim, 2010c).

Peyzaj değerleri açısından Halk Bahçesi incelendiği zaman (Şekil 4.9.) dört adet girişi bulunan, ulaşım ağı üzerinde bulunması sebebiyle halkın büyük bir yoğunluğunun tercih etmesinden dolayı Çanakkale’nin en yoğun kullanılan parkıdır. Çarşı ile Kordon arasındaki geçiş noktası üstünde bulunması ve tasarımsal açısından bir İngiliz bahçesi özelliklerine uygun olarak kırmızı ateş tuğlası kullanımının hakim olduğu bir tasarımsal vurgulama ortaya konulmuştur.

Şekil 4.9. Halk Bahçesi eski hali (Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2016)

2016 tarihi itibariyle park alanı 3600 m²'dir. Yeşil alan 25500 m² alanı kaplamaktadır. Alan içerisinde 25 tane ahşap bank, 15 tane çöp kovası, 1 tane oyun grubu (0-6 yaş), 1 tane 0-12 yaş oyun grubu, 2 tane oyun grubu (0-13 yaş), 75 tane aydınlatma direği, 4 tane piknik masası-kamelyalar ve 20 tane de spor aleti bulunmaktadır. Alanda toplam 950 tane ağaç, 43,831 adet çalı grubu mevcuttur. 100 m²'lik bir alanı ise çiçekler kaplamaktadır (Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2016).

Alanda yoğun olarak Kara ağaç (*Ulmus campestris* L.), Kızılcıam (*Pinus brutia* L.), Dişbudak (*Fraxinus excelsior* L.), Servi (*Cupressus sempervirens* L.), Dişbudak Yapraklı Akçaağaç (*Acer negundo* L.), Maklura (*Maclura pomifera* Nutt.), Akçakesme (*Phillyrea latifolia* L.), Kurtbağrı (*Ligustrum japonicum* Thbg.) türleri bulunmaktadır (Anonim, 2010c).

Parkın ana giriş kapısı, arka giriş yerleri ve tali giriş yerleri Şekil 4.10., Şekil 4.11. ve 4.12.'de gösterilmiştir. Halk Bahçesine ait genel görünüm ise Şekil 4.13., Şekil 4.14., Şekil 4.15., Şekil 4.16., Şekil 4.17. ve Şekil 4.18.'de gösterilmiştir.

Şekil 4.10. Halk Bahçesi ana giriş

Şekil 4.11. Halk Bahçesi tali giriş yerleri

Şekil 4.12. Halk Bahçesi arka kapı giriş yerleri

Şekil 4.13. Halk Bahçesi yürüyüş yolları

Şekil 4.14. Halk Bahçesi mevcut bitki ve çalılar

Şekil 4.15. Halk Bahçesi mini amfi tiyatrosu

Şekil 4.16. Halk Bahçesi çocuk oyun alanı

Şekil 4.17. Halk Bahçesi çocuk oyun alanı

Şekil 4.18. Halk Bahçesi genel görüntüler

4.1.11.2. Özgürlük Parkı

Halk arasında "Aşıklar Tepesi" veya "İtdurmaz Tepesi" olarak da bilinmektedir. Hatta bu isimleri ile daha çok bilinmektedir. 2010 itibariyle Çanakkale Kordon Meydanı'nda bulunan Troy filminde kullanılmış Truva Atı maketinin, ileriki bir dönemde bu tepeye taşınması planlanmaktadır (Çanakkale Valiliği, 2013). Özgürlük Parkının önceki ve sonraki hali şekil 4.19.'da gösterilmiştir.

Şekil 4.19. Özgürlük Parkı önceki ve sonraki hali

2010 yılında yeniden yapılan park şuanda 38500 m² alan kaplamaktadır. Yeşil alan miktarı ise 28500 m²'dir. Parkta 30 tane ahşap bank, 6 tane beton bank, 20 tane çöp kovası, 1 tane 0-6 yaş oyun grubu, 2 tane 0-12 yaş oyun grubu, 1 tane 6-13 yaş oyun grubu, 50 tane aydınlatma direği ve 12 tane spor aleti bulunmaktadır. Hayvanlar için 2 tane hayvan suluğu, 1 tane heykel ve kedi evi mevcuttur. 600 tane ağaç ve 400 tane de çalı grubu alanda bulunmaktadır. Çiçekler ise 300 m² alanı kaplamaktadır (Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2016). Özgürlük Parkı ile ilgili genel görüntüler Şekil 4.20., Şekil 4.21., Şekil 4.22., Şekil 4.23., Şekil 4.24. ve Şekil 4.25.'de verilmiştir.

Şekil 4.20. Özgürlük Parkı çay bahçesi

Şekil 4.21. Özgürlük Parkı

Şekil 4.22. Engelli çocuk salıncağı ve anne-çocuk salıncağı

Şekil 4.23. Özgürlük Parkı çocuk oyun ve fitness alanı

Şekil 4.24.Özgürlük Parkı peyzaj çalışmaları

Şekil 4.25. Özgürlük Parkı yürüyüş yolu

4.1.11.3. Sarıçay Parkı

Durukan, Cengiz, Kelkit 2006'e göre; Sarıçay kaynağını Kazdağlarından almaktadır. Çanakkale halkı Sarıçayı Kocaçay adı ile de bilmektedir. Kurşunlu Köyünden başlayıp Çanakkale Ovası'na kadar uzanan Sarıçay, Çanakkale kent merkezini ikiye bölüp boğaza dökülür (Sağlık ve ark.,2012).

Sarıçay'ın kent yerleşiminde boğaza döküldüğü bölüm, Barbaros ve Fevzipaşa mahallelerinin sınırını oluşturmaktadır. Eski zamanlarda Çanakkale boğazını korumak amacıyla kullanılan Çimenlik Kalesi Fevzipaşa Mahallesi içinde bulunmaktadır. Fevzipaşa mahallesi kentin ilk kuruluş yeridir. Bu mahalle kentsel sit alanı içerisinde yer almaktadır. Kentsel tasarım anlamında bölgedeki ilk çalışmalar 2002 yılında başlamıştır. Barbaros Mahallesi kıyısında ise 2005 yılında Çanakkale ile Almanya-Osnabrück Belediyesi Osnabrück Parkı'nı yapmışlardır (Sağlık ve ark.,2012). Parkın önceki hali Şekil 4.26.'da gösterilmiştir.

Şekil 4.26. Sarıçay Parkı önceki hali (Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2016)

Sarıçay Parkının rihtim tarafı düzenleme çalışması 2011 yılında yapılmıştır. Alan 3500 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. 300 m² alanı ise yeşil alandır. 50 tane ağaç ve 70 tane de çalı grubu alanda bulunmaktadır. 250 m²'lik bir alanda mevcuttur.

Parkın Barbaros düzenlemesi ise 2010 yılında yapılmış olup, park 32229 m² alanı kaplamaktadır. Toplam yeşil alan miktarı ise 25000 m²'dir. 4 tane ahşap bank ve 2 tane de çöp kovası parkta mevcuttur. 400 tane ağaç, 300 tane de çalı parkta bulunmaktadır (Şekil 4.27., Şekil 4.28., 4.29.).

Namık Kemal düzenleme çalışmaları ise 2008 yılında yapılmıştır. 19,100 m² toplam alanı ve 9100 m²'lik bir yeşil alanı kaplamaktadır. 4 tane çöp kovası bulunmaktadır. 285 ağaç, 400 tane ise çalı alanda bulunan bitki gruplarıdır.

Parkın genel görünümü Şekil 4.30., 4.31., 4.32. ve 4.33.'de gösterilmiştir.

Şekil 4.27. Sarıçay Parkı Barbaros düzenlemesi

Şekil 4.28. Sarıçay Parkı

Şekil 4.29. Sarıçay Parkı Barbaros düzenlemesi

Şekil 4.30. Sarıçay'ın denize döküldüğü nokta

Şekil 4.31. Sarıçay Parki yürüyüş yolu

Şekil 4.32. Sarıçay Parki rıhtım düzenlemesi

Şekil 4.33. Sarıçay Parkı rıhtım düzenlemesi

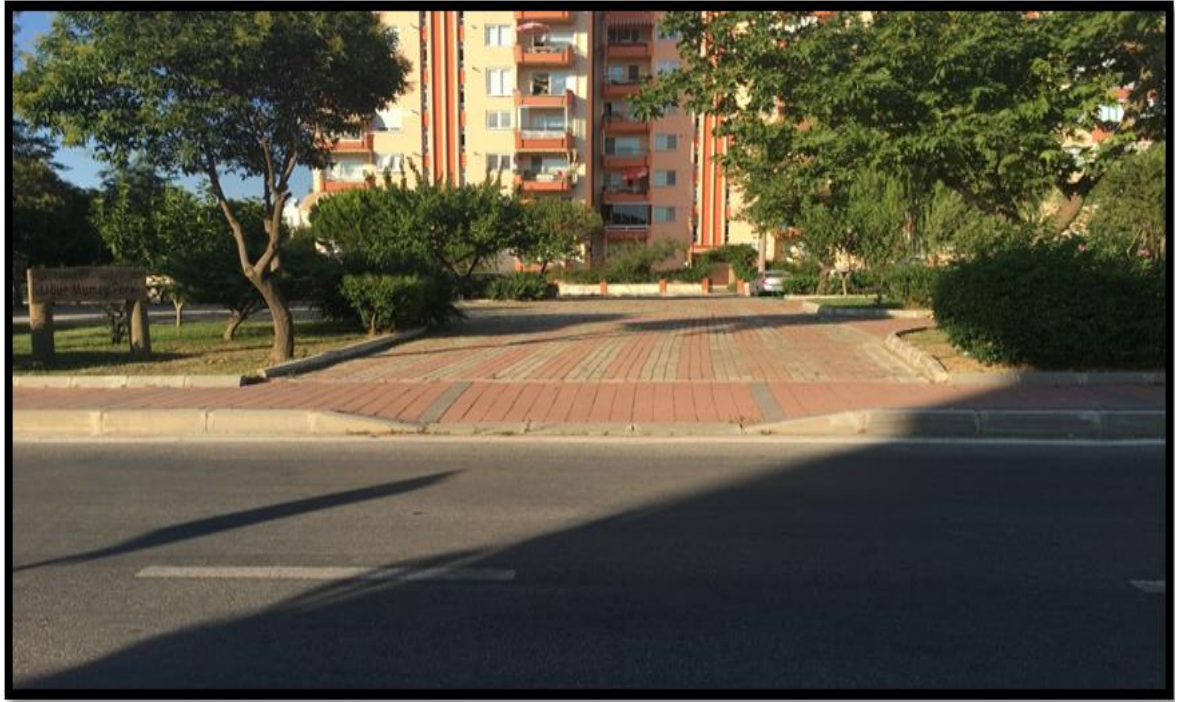
4.1.11.4. Uğur Mumcu Parkı

Uğur Mumcu Parkı 5707 m² bir alana 1995 yılında yapılmıştır. Toplam yeşil alan miktarı 4000 m²'dir. 9 tane ahşap bank, 6 tane çöp kovası, 1 tane 0-12 yaş grubu çocuk oyun alanı ziyaret edenlerin hizmetine sunulmuştur. Parkta yoğun gölge etkisine sahip 140 ağaç ve 1000 tane çalı grubu bulunmaktadır. Çiçekler ise 4 m²'lik bir alanı kaplamaktadır.

Parkın ana giriş ve arka giriş kapıları Şekil 4.34. ve Şekil 4.35.'de gösterilmiştir. Parkın genel görünümü ise Şekil 4.36., Şekil 4.37., Şekil 4.38. ve Şekil 4.39.'da gösterilmiştir.

Şekil 4.34. Uğur Mumcu parkı arka giriş kapısı

Şekil 4.35. Uğur Mumcu parkı ana giriş kapısı

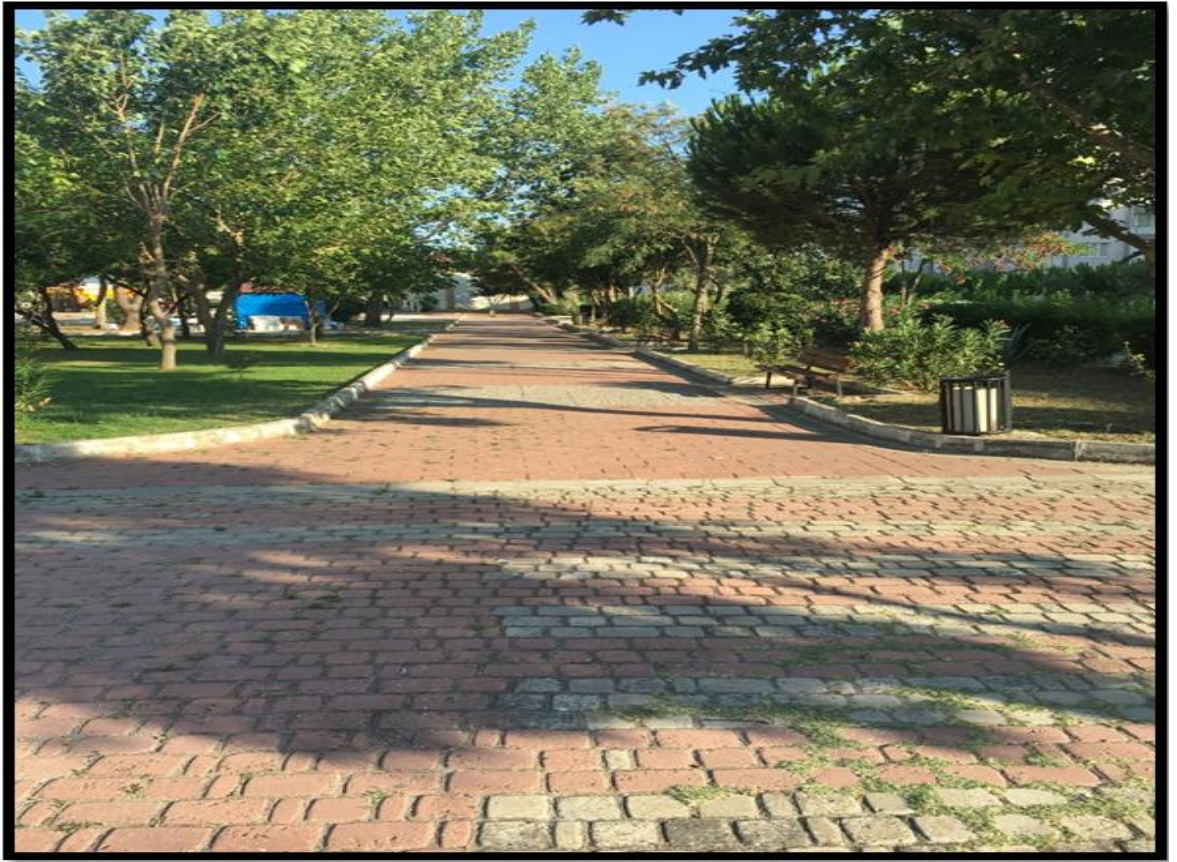
Şekil 4.36. Uğur Mumcu parkı bitki toplulukları

Şekil 4.37. Uğur Mumcu anıtı

Şekil 4.38. Uğur Mumcu parkı çocuk oyun alanı vefitness alanı

Şekil 4.39. Uğur Mumcu parkı yürüyüş yolu

4.1.11.5. Atatürk'ün Cumhuriyeti Parkı

Parkta 8 adet bank, 6 adet çöp kutusu, 1 fitness alanı ve 1 adet 0-6 yaş grubu çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Ayrıca parkın içinde ziyaretçiler için 1 adet çay bahçesi mevcuttur. Parkın ana giriş ve tali giriş kapısı Şekil 4.40. ve Şekil 4.41.'de gösterilmiştir.

Parka ait genel görünüm Şekil 4.42., Şekil 4.43., Şekil 4.44. ve Şekil 4.45.'de gösterilmiştir.

Şekil 4.40. Atatürk'ün Cumhuriyeti Parkı ana girişi

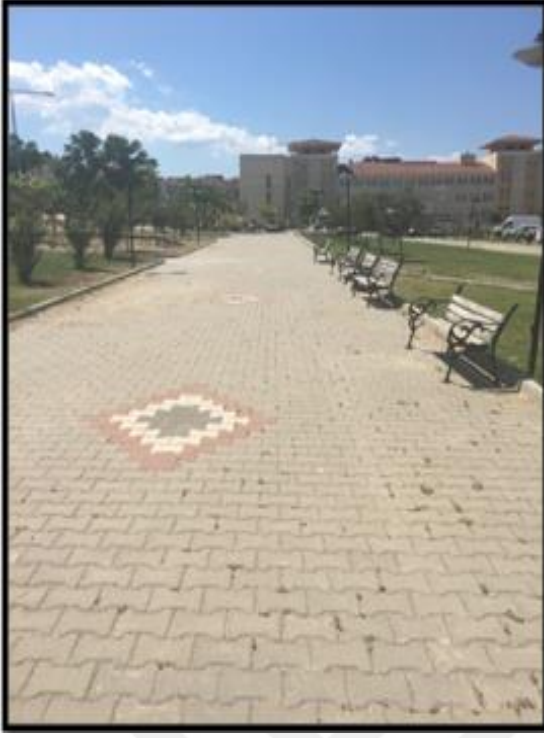
Şekil 4.41. Atatürk'ün Cumhuriyeti Parkı tali giriş kapısı

Şekil 4.42. Atatürk'ün Cumhuriyeti Parkı çay bahçesi

Şekil 4.43. Atatürk'ün Cumhuriyeti Parkı çocuk oyun alanı ve fitness alanı

Şekil 4.44. Atatürk'ün Cumhuriyeti Parkı yürüyüş yolları

Şekil 4.45. Parkta bulunan bitki toplulukları

4.1.11.6. Rotary Park

Rotary Parkı yeşil alan olarak kullanılan bir alandır. En yoğun kullanımını, alanda tatlı su olarak nitelenen çeşmeden su doldurmak için gelenler oluşturmaktadır. Daha önce hayvan barınağı olarak yapılmış bölümler şu anda kullanılmamaktadır (Erduran ve Dilek, 2008). Parkın önceki ve sonraki hali Şekil 4.46.'da gösterilmiştir.

Şekil 4.46. Rotary Park önceki ve sonraki hali

1989 yılında yapılan park alanı toplam 2346 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Yeşil alan miktarı ise 1746 m²'dir. Alanda 2 tane ahşap bank, 1 tane çöp kovası, 1 tane 0-12 yaş grubu çocuk oyun alanı ve 2 tane spor aleti bulunmaktadır. 3 tane heykel, 1 tane de çeşme alanda kullanılmaktadır. 48 tane de ağaç alanda mevcuttur (Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2016).

Rotary Parka ait genel görünüm Şekil 4.47., Şekil 4.48. ve Şekil 4.49.'da gösterilmiştir.

Şekil 4.47. Rotary Park

Şekil 4.48. Rotary Parkında bulunan çeşme

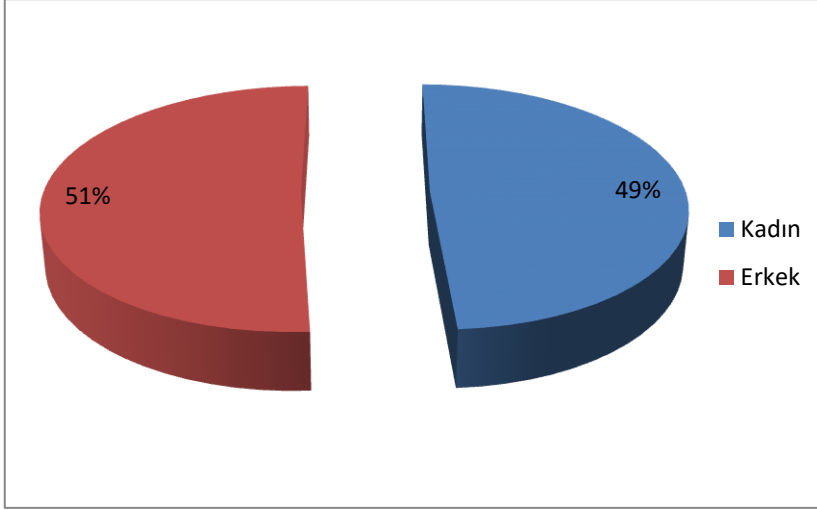
Şekil 4.49. Rotary Park yürüyüş yolu ve çocuk oyun alanı

4.2. Anket Bulguları

Kentteki mekansal değişimleri belirlemek önemli olmakla beraber tek başına yeterli değildir. Bu nedenle kentin karakter ve kimliği mutlak suretle yapılmalıdır. Kentteki alan kullanıcılarının değişen mekanlara olan refleksleri incelenmelidir.

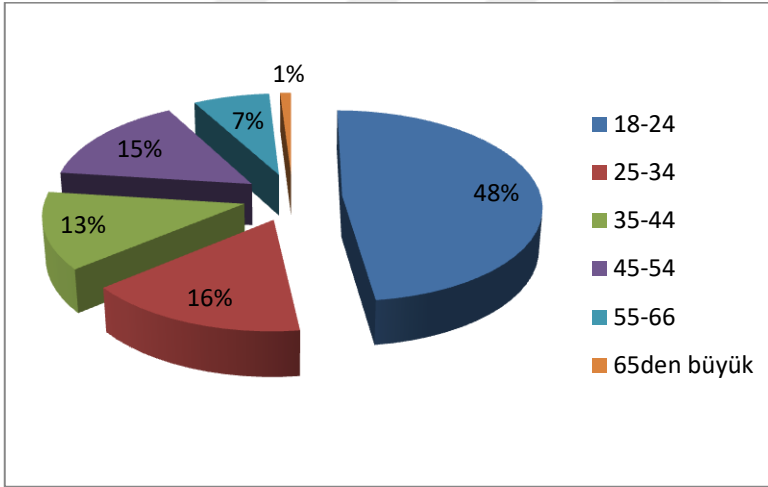
Planlamanın temel ilkesi olan doğru ve efektif arazi kullanımı ilkesinden ayrılmadan kent gelişimleri organize edilmelidir. Bu anlamda kent kimliğinin belirlenmesi amacıyla kentlilik bilinç düzeyi ve mekansal kullanımlara yönelik anket çalışması gerçekleştirilerek elde edilen bulgular açıklanmaya çalışılmıştır.

Çanakkale kent merkezinde yapılan anket çalışmasına katılan kişilerin %49'u kadınlardan,% 51'i erkeklerden oluşmaktadır (Şekil 4.50.).

Şekil 4.50. Cinsiyetlere ankete katılanların oranı

Ankete katılım gösteren kişilerin %64'ü genç yaş grubunda sayılan 18-34 yaş aralığındadır. 35-55 yaş aralığında olan katılımcıların oranı % 28, 55 yaş ve üstü katılımcıların oranı ise %8'dir (Şekil 4.51.).

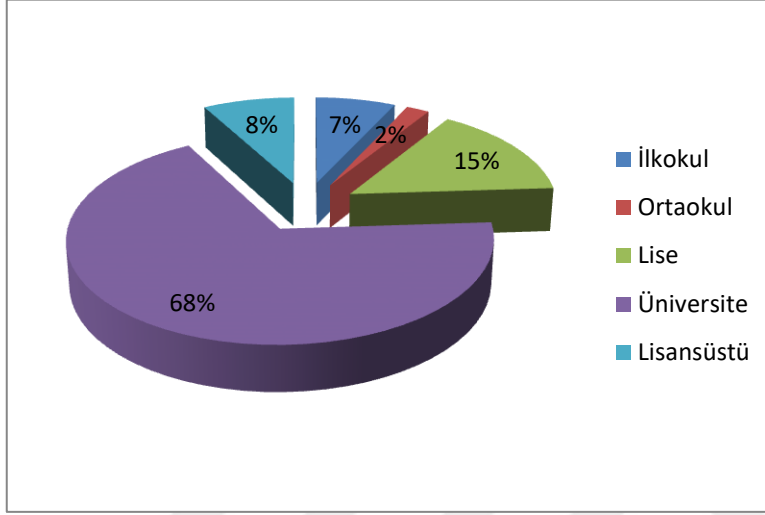

Şekil 4.51. Ankete katılanların yaşlara göre oranları

Eğitim durumlarına bakıldığında tüm katılımcıların okuma yazma bildiği tespit edilmiş olup, çalışmada en yüksek payı üniversite mezunları %68 oranı ile almıştır. Bu sıralamayı %15 lise, %8 lisansüstü, %7 oranında ilkokul ve %2'lik oranıyla ortaokul mezunları almıştır. Anket çalışmasına katılanların yarısından fazlası üniversite mezunu, en az katılım olan grup ise ortaokuldur.

Çanakkale il genelinde okuma yazma bilmeyenlerin oranı 1.08 iken, çalışma alanı içerisinde okuma yazma bilmeyenlerin oranı sıfır olmasının yanı sıra %68'i üniversite mezunu seviyesinde eğitilmiştir.

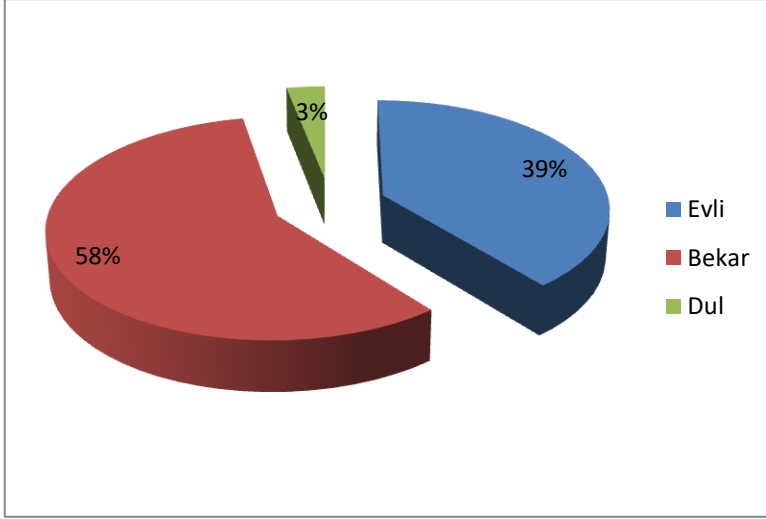
Kentlilik bilincinin eğitim seviyesi ile bir ilişkisi olduğunu Geyik (2010), Keskin ve ark. (2015) ile Acungil (2012) yaptıkları çalışmalarında belirtmişlerdir. Çalışmamızda benzer sonuçlar elde edilmiştir (Şekil 4.52.).

Şekil 4.52. Eğitim durumu

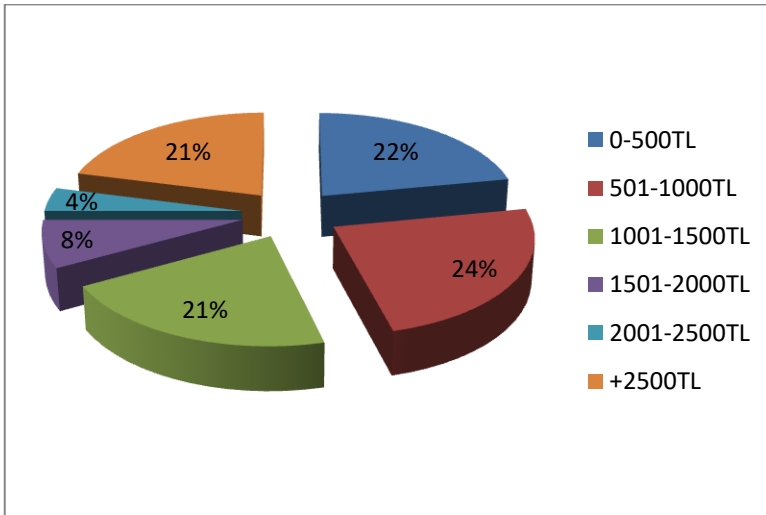
.Ankete çalışmasına katılan kişilerin %41'i evli olduğunu, %56'sı bekar olduğunu belirtmiştir.%3'ünün ise dul olduğu görülmüştür.

Acungil (2012) yaptığı çalışmada medeni durum sorusunu anket çalışmasına katılanlara yöneltme sebebi; medeni durum ile kenti sahiplenme arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır. Çalışmamızda ise bu soru hem kenti sahiplenme hem de kentlilik bilincinin evli veya bekar kişilerde ne durumda olduğudur (Şekil 4.53.).

Şekil 4.53. Medeni Durum

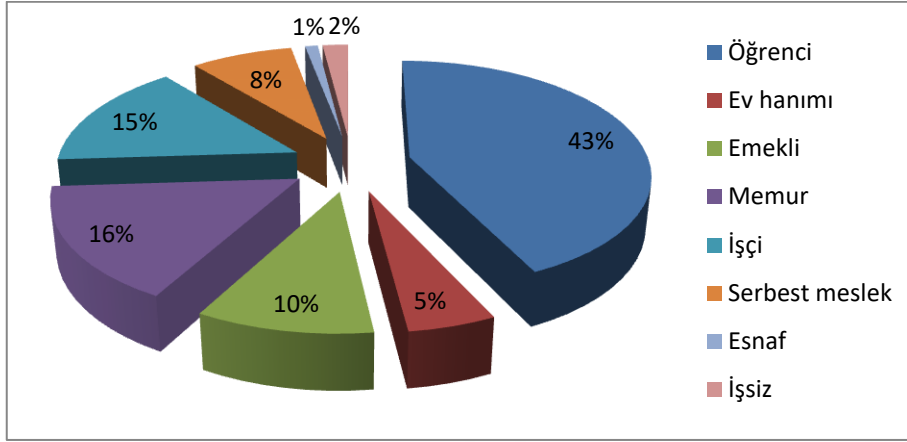
Katılımcıların %24'ü 501-1000TL aylık gelire sahip olduklarını belirtmişlerdir. 0-500TL gelire sahip olanların oranı ise %22'dir. Bu gruptaki bireylerin çoğunu öğrenciler oluşturmaktadır ve bu paranın aileleri tarafından kendilerine gönderildiğini ifade etmişlerdir. 1001-1500TL arası gelire sahip olanlar %21, 2500TL ve üstü gelire sahip olanlar ise yine %21'lik bir kısmı kaplamaktadır. Bu bulgu Çanakkale'nin yaşam koşullarının iyi durumda olduğunu göstermektedir. 1501-2000TL arası aylık gelire sahip olanlar %8, 2001-2500TL arası gelire sahip olanlar da %4'tür (Şekil 4.54.).

Şekil 4.54. Aylık gelir

Çalışmaya katılan meslek grubunun başında %43 oranıyla öğrenciler gelmektedir. 16'sı ise memur, %15'i işçi olduklarını belirtmişlerdir. Emekli olanlar %10'luk bir kısmı

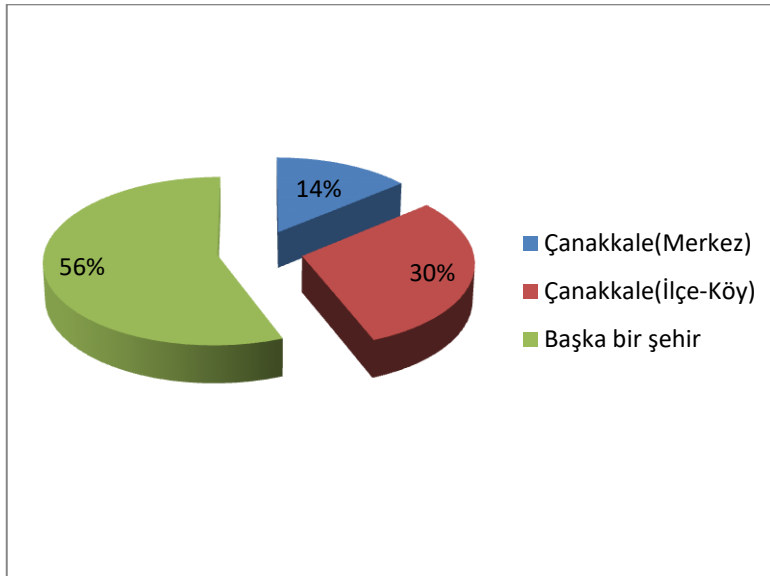
kaplamakta olup, serbest meslekle uğraşanların oranı % 8, ev hanımı %5, işsiz olduklarını belirtenler %2, %1'i ise esnafıdır (Şekil 4.55.).

Şekil 4.55. Meslek grubu

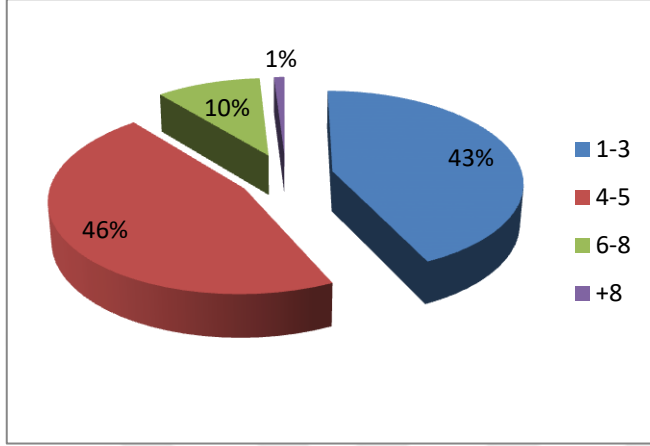
Kişilerin doğdukları yer ve bulunduğu yerdeki ikamet etme süresi, o kişilerin toplum içerisindeki davranışlarını, yaşamı nasıl algıladıkları ölçen niteliklerdendir (Güçlü, 2002).

Yaptığımız çalışmada ise ankete katılan kişiler %56 oranında başka bir şehirde doğup Çanakkale'ye sonradan geldiğini, %30'u Çanakkale'nin ilçe veya köylerinde doğduğunu ve %14'lük bir kısım ise Çanakkale merkezde doğduğunu belirtmiştir (Şekil 4.56.).

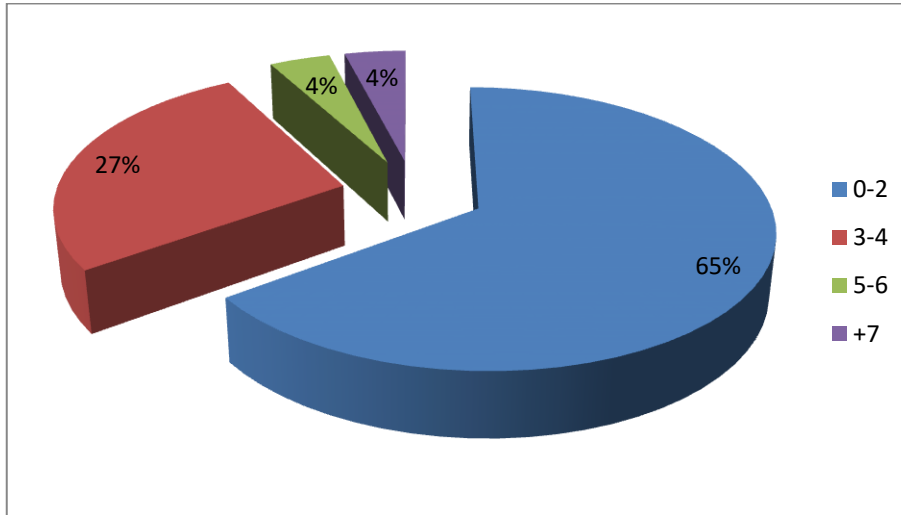
Şekil 4.56. Doğum yeri

Aileniz kaç kişiden oluşmaktadış sorusuna 4-5 kişi olarak belirten katılımcıların oranı %46’dır. 1-3 kişilik ailelerin çalışmadaki payı %43’tür. %10 oranında 6-8 kişilik aileler tespit edilmiştir. En az paya sahip olan grup ise 8 kişi ve üştü ailelerdir. Bu durum Çanakkale’de 4-5 kişilik ailelerin fazla olduğunu ortaya koymuştur (şekil 4.57.).

şekil 4.57. Ailedeki kişi sayısı

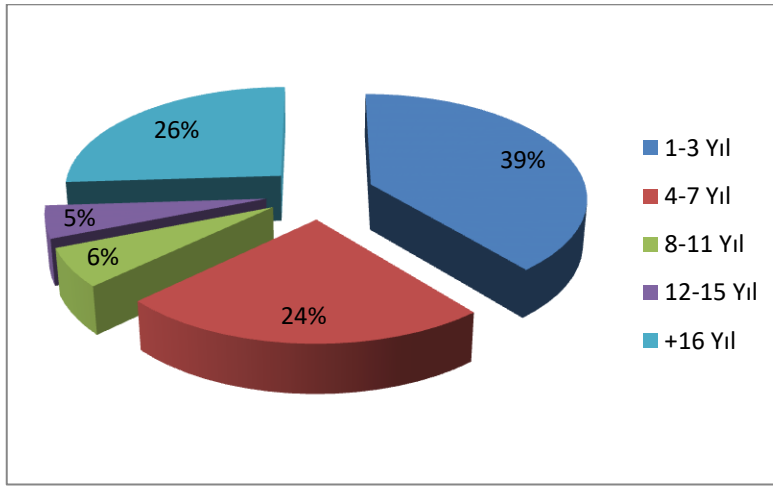
Katılımcılara Çanakkale’de doğan kişi sorusuna göre elde edilen bulgularda; %65 gibi yüksek bir kısım 0-2 kişinin Çanakkale’de doğduğunu, %27’lik bir kısım 3-4 kişinin Çanakkale’de doğduğunu, %4 gibi az bir oranda doğan kişi sayısının 5-6 olduğunu ve yine %4’lük bir kısım 7’den fazla kişinin Çanakkale’de doğduğunu ifade etmiştir (şekil 4.58.).

şekil 4.58. Ailede Çanakkale’de doğan kişi sayısı

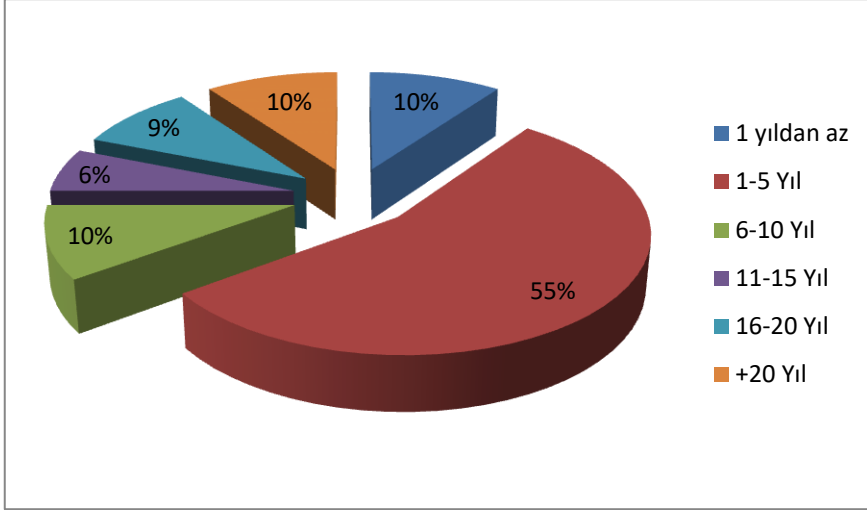
Kentte ikamet etme süresi arttıkça kişiler arasındaki dayanışmanın artacağını Keskin ve ark. (2015) çalışmalarında belirtmiştir. Acungil (2012)'de kendini kente ait hissetmenin, kente karşı sorumlulukların ve böylece kentlilik bilincinin artacağını ifade etmiştir.

Katılımcıların %39'u 1-3 yıl,%26'sı 16 yıldan fazla bir süredir Çanakkale'de yaşayanlar ki bunlar göç etti olarak değerlendirilemeyecek sınıftadır; %24'ü 4-7 yıl, %6'sı 8-11 yıl, %5'i 12-15 yıldır Çanakkale'de ikamet ettiklerini ifade etmişlerdir. Çanakkale nüfusunun yaklaşık ¼'ü yerleşik olarak yaşayanlardan oluşmaktadır, geriye kalan kısmının büyük çoğunluğunu ise sadece 1-3 yıldır buraya gelenlerin oluşturduğu görülmektedir (Şekil 4.59.).

Şekil 4.59. Çanakkale'de ikamet süresi

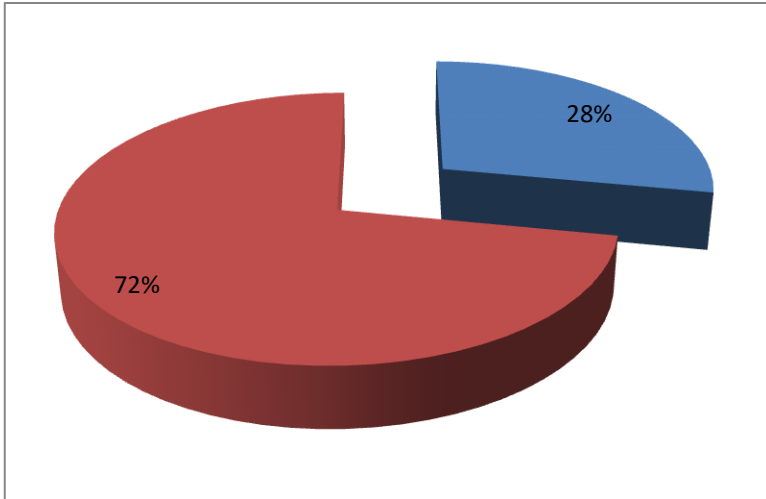
Şuan ki ikamet süreleri sorulduğunda katılımcılar; %55 oranında 1-5 yıl, %10'luk bir kısım 1 yıldan az süredir, %10 oranında 6-10 yıl, yine %10'luk bir kısım 20 yıldan fazladır bulunduğu yerde ikamet ettiğini belirtmiştir. %9 oranında bir kesim ise 16-20 yıldır, %6 oranında bir kısım ise 11-15 yıldır ikamet ettiğinin belirtmiştir (Şekil 4.60.).

Şekil 4.60. İkamet adresinde kalma süresi

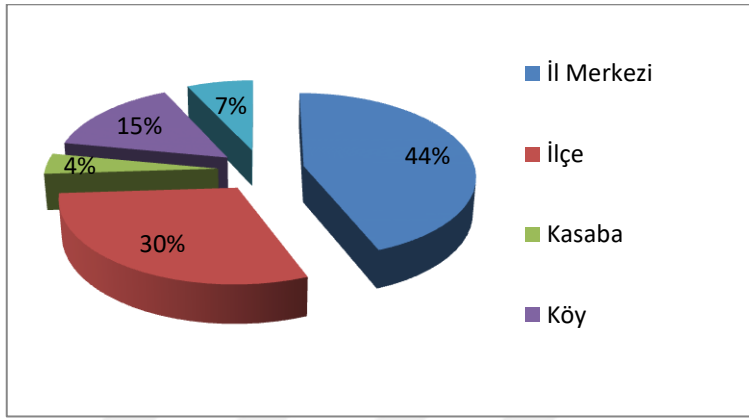
Çanakkale kentinin 2008 yılından bu yana 166,201 kişi göç aldığı TÜİK 2015 verilerine göre net olarak ifade edilmiştir. Bu anlamda Çanakkale kenti kendi nüfusunun çok daha üstünde göç almak suretiyle son 10 yıl içerisinde hızlı bir gelişim içerisine girmiştir. Buna dayanarak;

Hayatınız boyunca Çanakkale’de mi ikamet ettiniz yoksa sonradan mı göç ettiniz sorusuna göre katılımcılar bu soruya %28 oranında hayatım boyunca Çanakkale’de ikamet ettim cevabını vermişlerdir. Sonradan göç edenlerin oranı ise %72’dir. Bu durum Çanakkale’nin göç alma sebeplerinin oldukça fazla olduğunu göstermektedir (Şekil 4.61.).

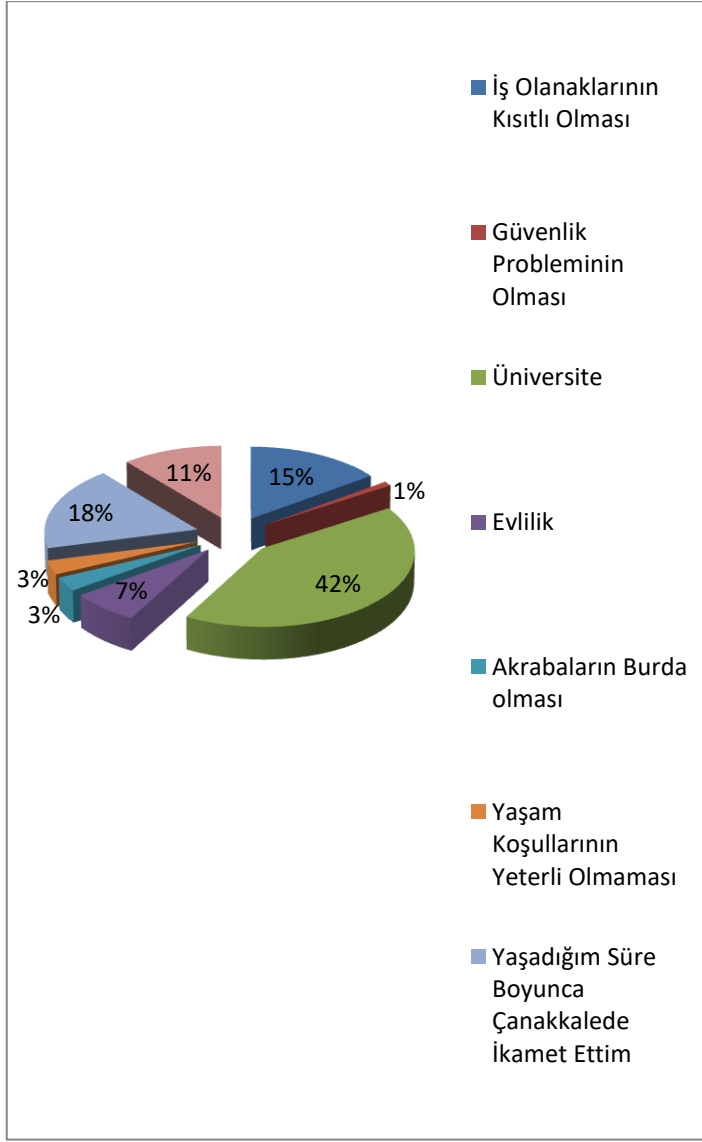
Şekil 4.61. Göç durumu

Kentlilik bilincinin kişilerin nereden nereye göç ettiği ile ilgili olduğunu belirten Keskin ve ark. (2015) yılındaki çalışmalarıyla bu durumun kentlilik bilincini olumlu önde etkilediğini belirtmiştir. Yaptığımız anket çalışmasında; Çanakkale'ye başka bir il merkezinden gelenlerin oranı %44'tür. Başka bir il merkezinden yine Çanakkale il merkezine göç etmeleri, bireylerin kent yaşamına uyumu açısından, kenti sahiplenme açısından kolaylaşmasına neden olmuştur. %30'luk bir kısım ise ilçeden, %15'i köyden, %4'lük bir katılımcı ise kasabadan geldiklerini belirtmişlerdir. İlçe, kasaba ve köylerden göç eden bireyler ise kente uyum ve bu uyum süresi açısından zorluk yaşayabilmektedir (Şekil 4.62.).

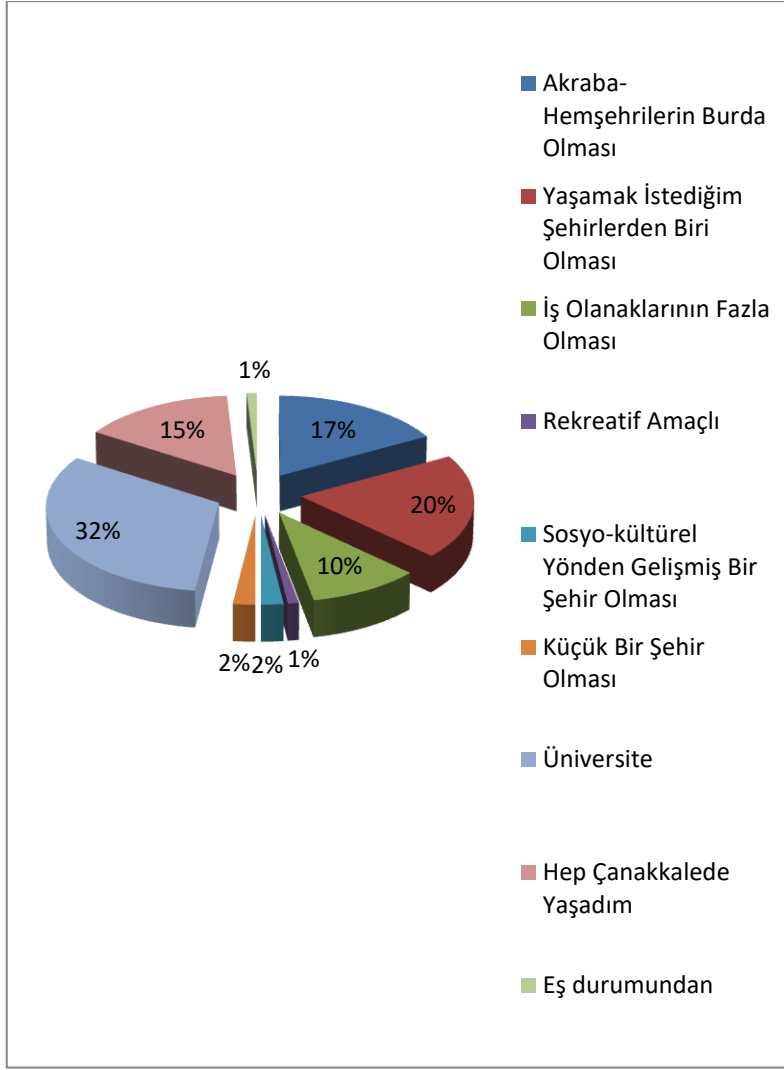
Şekil 4.62. Çanakkale'ye yerleşmeden önceki ikamet adresi

Ülkemizde iç göçler 1950 yılından sonra Karadeniz ve İç Anadolu Bölgesinde yaşayan kişiler ile başlamış, 1960 yılından sonra ise Doğu Anadolu Bölgesinde yaşayan kişiler göç etmeye başlamıştır (Akgür, 1997). 1960 ve 1970'lerdeki göçler genel olarak kırdan kente yöneliktir. 1970 sonlarından itibaren ise kente göç ön plana çıkmıştır. 1980 ve 1990 yılından itibaren ise zorunlu göç ortaya çıkmıştır (Türk Sosyal Bilimler Derneği, 2002). Yaptığımız çalışmada kişilerin göç etme nedeni; %42 oranında üniversitedir. %15'lik kısım iş olanaklarının kısıtlı olması, %11'i tayin, %7 oranında bir kısım evlilik, %3'ü akrabalarının Çanakkale'de yaşamasından dolayı, yine %3'lük bir kısım yaşam koşullarının yeterli olmamasından dolayı ve %1 gibi çok küçük bir kısım güvenlik probleminden dolayı yaşadıkları şehirden göç ettiklerinin belirtmişlerdir (Şekil 4.63.).

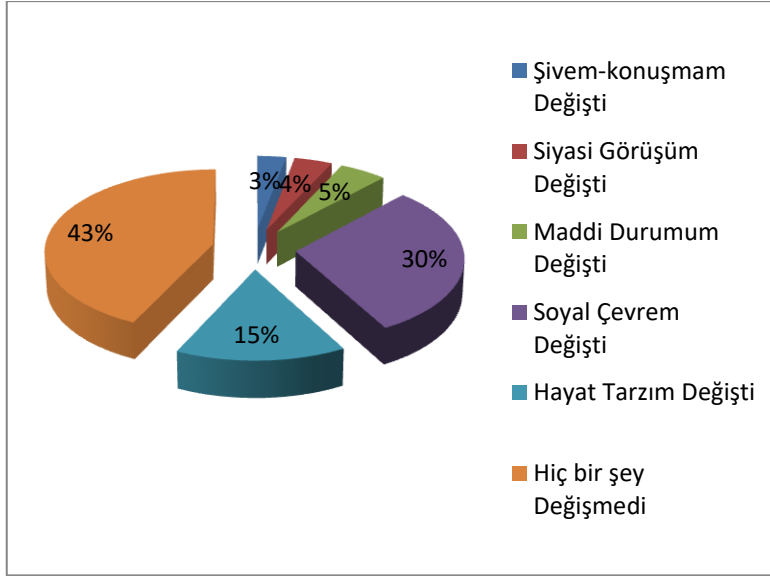
Şekil 4.63. Göç nedeni

İlgar (2008) yaptığı çalışmasında Eskişehir kentine göç edenlerin en büyük nedeninin eğitim olduğunu ortaya çıkarmıştır. Yaptığımız değerlendirmelerde de Çanakkale’ye göç edenlerin en büyük nedenlerinden biri %32’lik oranıyla üniversite olmuştur. %20’si Çanakkale’nin yaşamak istediği şehirlerden biri olduğunu belirterek Çanakkale’yi tercih etme nedenini bu şekilde ifade etmiştir. %17’si akraba ve hemşerilerinin Çanakkale’de yaşamasından, %10’u iş olanaklarının fazla olmasından dolayı Çanakkale’yi tercih etmişlerdir. %2’si sosyo-kültürel yönden gelişmiş bir şehir olduğunu düşündüğü için, %2’lik kısım küçük şehir olması dolayısıyla, %1’i rekreatif amaçlı, %1’i eş durumundan Çanakkale’yi tercih etmişlerdir (Şekil 4.64.).

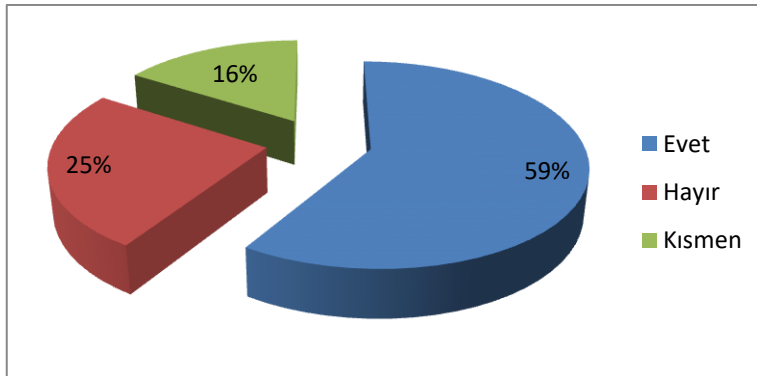
Şekil 4.64. Çanakkale’yi tercih etkeni

Kişilerin %43’ü Çanakkale’ye göç ettikten sonra hayatlarında hiçbir değişikliğin olmadığını belirtmiştir. Bu gruptakiler Çanakkale’ye kısa bir süre önce gelen, kente uyum sürecinde olan kişilerden oluşmaktadır. %30’luk bir kısım ise Çanakkale’ye göç ettikten sonra sosyal çevresinin değiştiğini, %15’i hayat tarzının değiştiğini, %5’i maddi durumunun değiştiğini, %4’ü siyasi görüşünün değiştiğini, %3’lük bir kısım ise şive ve konuşmasının değiştiğini ifade etmişlerdir (Şekil 4.65.).

Şekil 4.65. Göçten sonra değişen durumlar

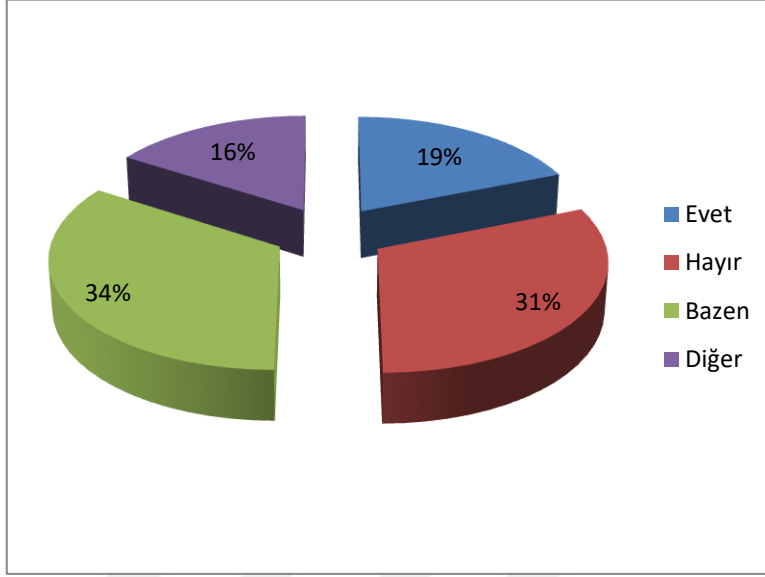
Çalışma alanında yapılan değerlendirmelerde kendini Çanakkaleli olarak hissedenlerin oranı %59 olarak ortaya çıkmıştır. Bu durum çok uzun süredir Çanakkale’de yaşayan kişilerin olduğunu, Çanakkale’de doğmayıp fakat Çanakkale’yi kendi memleketi gibi benimseyenlerin sayısının oldukça fazla olduğunu göstermektedir. Hayır diyenler ise %25’lik bir kısmı kaplamaktadır. Bu bireyler ise Çanakkale’de doğup büyümedikleri için hissetmediklerini belirtmişlerdir. %16 oranında katılımcı ise kısmen kendini Çanakkaleli olarak gördüğünü ifade etmişlerdir (Şekil 4.66.).

Şekil 4.66. Kendini Çanakkaleli görme durumu

Çanakkale’ye göç edenlere yöneltilen memleketinize dönmek istiyor musunuz sorusuna %19 oranında bir kesim evet demiştir. Yapılan değerlendirme sonuçlarına göre bu durum katılımcıların Çanakkale’yi yeterince benimsemediklerini göstermektedir. %31’i ise hayır cevabını vererek Çanakkale’yi benimsediğini, yaşam şartlarından dolayı

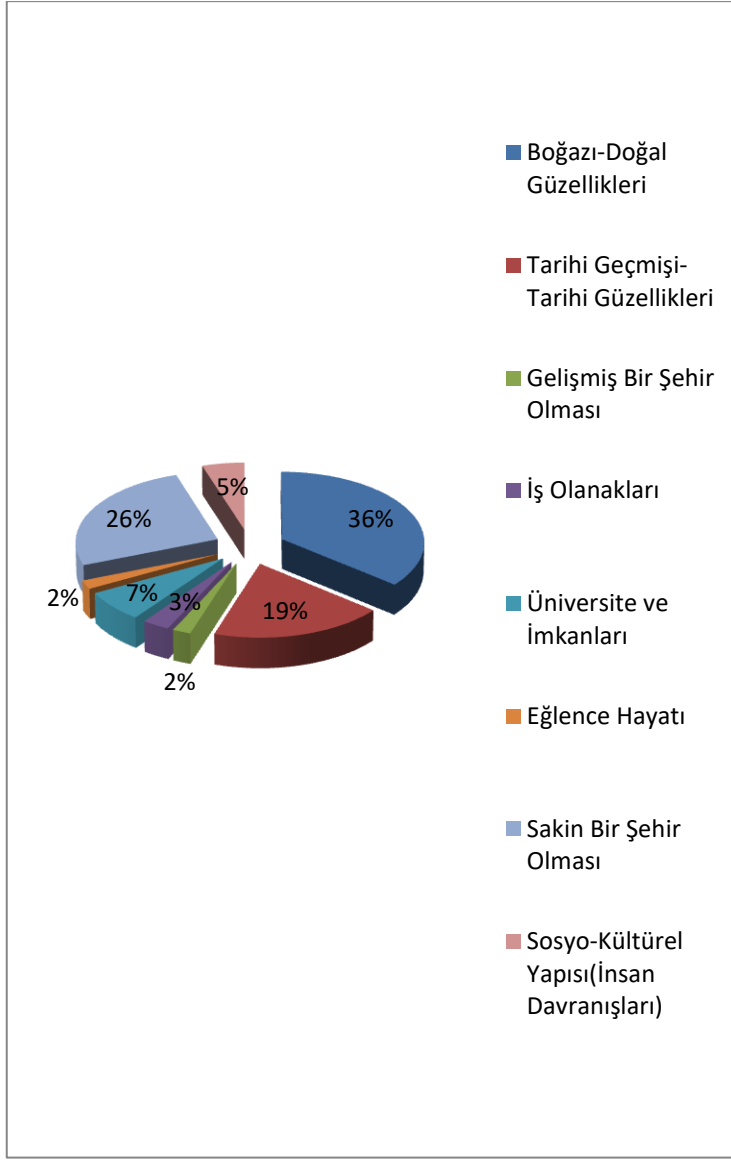
memnuniyet duyduğunu söyleyebiliriz. %34 oranında ise bazen memleketlerine dönmek istediklerini belirten katılımcılar ortaya çıkmıştır ki bu gruptakiler zaman zaman memleket özlemi çektiklerinden dolayı böyle bir cevap vermişlerdir. %16'lık bir katılımcı grubu ise Çanakkale'de doğup büyüdüğünü ve hayatı boyunca Çanakkale'de yaşamış olduğunu belirten bu kullanıcılar memleketlerinin aslen Çanakkale olduklarını belirtmişlerdir (Şekil 4.67.).

Şekil 4.67. Memlekete dönme isteği

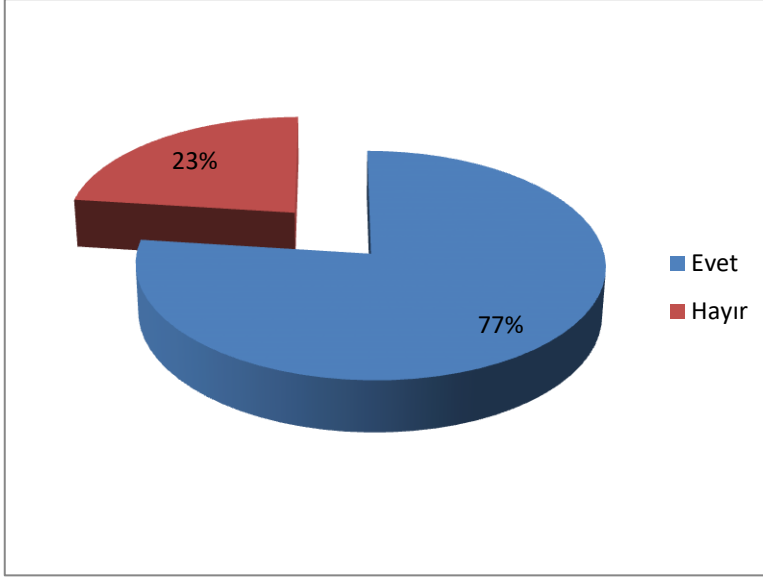
Katılımcılara Çanakkale kentinin diğer kentlerden farkını sorduğumuzda; %36 oranındaki kısım boğazı ve doğal güzellikleri cevabını vermiştir. Sakin bir şehir olarak nitelendirenlerin oranı %26, %19'u tarihi geçmişi ve tarihi güzellikleri, %7'si üniversite ve imkanları, %5'lik bir kısım sosyo-kültürel yapısı (insan davranışları), %3'ü iş olanaklarının fazla olmasından dolayı, %2'si eğlence hayatı ve yine %2'lik kısım gelişmiş bir şehir cevaplarını vererek Çanakkale'nin diğer şehirlerden farkını belirtmişlerdir (Şekil 4.68.).

Çanakkale'nin tarihi, kültürünü ve doğal güzelliklerini biliyor musunuz sorusuna katılımcılar %77 oranında evet, %23 oranında ise hayır cevabını vermişlerdir. Çanakkale kent kimliği ile ilgili bilgi düzeyi genç nüfusta yoğunlaşmıştır. Yaş arttıkça kent kimliği ve kentlilik bilinç hakkındaki bilgi düşmektedir. Geyik (2010)'da İstanbul ile ilgili yaptığı çalışmasında da yaş arttıkça bilgi düzeyinin düştüğünü, genç nüfusun kent kimliği ve kentlilik bilinci hakkında daha fazla bilgi sahibi olduğunu belirtmiştir (Şekil 4.69.).

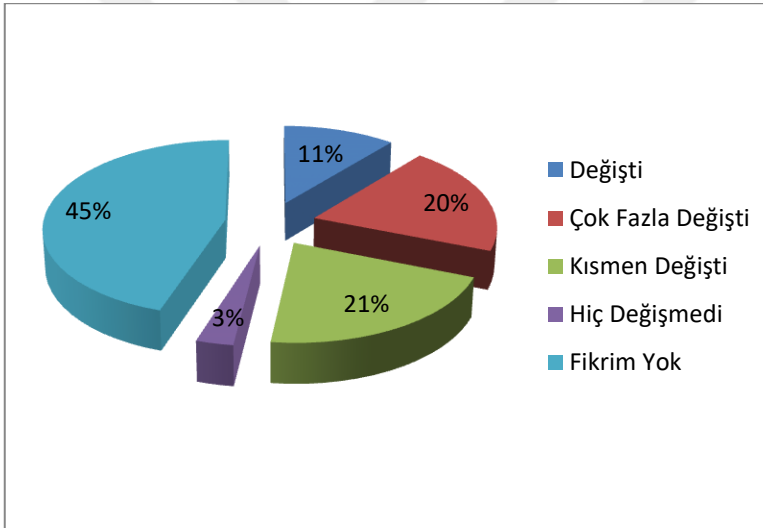

Şekil 4.68. Çanakkale'nin diğer şehirlerden farkı

Çanakkale'deki tarımsal üretiminin (meyve-sebze üretimi) ne kadar değiştiği sorusuna katılımcılar; % 45 oranında fikrim yok, % 21 oranında kısmen değişti, % 20'lik bir kısım çok fazla değişti, % 11'i değişti ve % 3'lük bir kısım hiç değişmedi cevabını vermişlerdir (Şekil 4.70.).

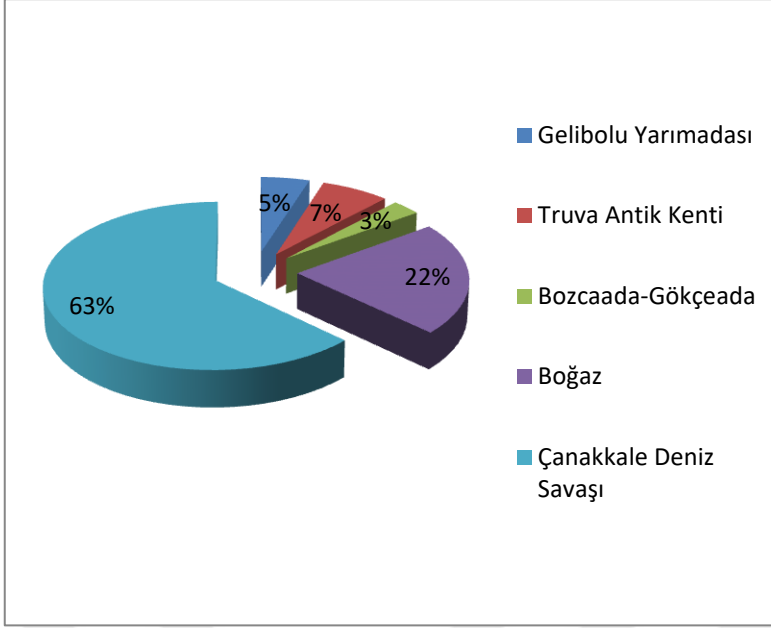

Şekil 4.69. Çanakkale'nin tarihi, kültürünü ve doğal güzellikleri

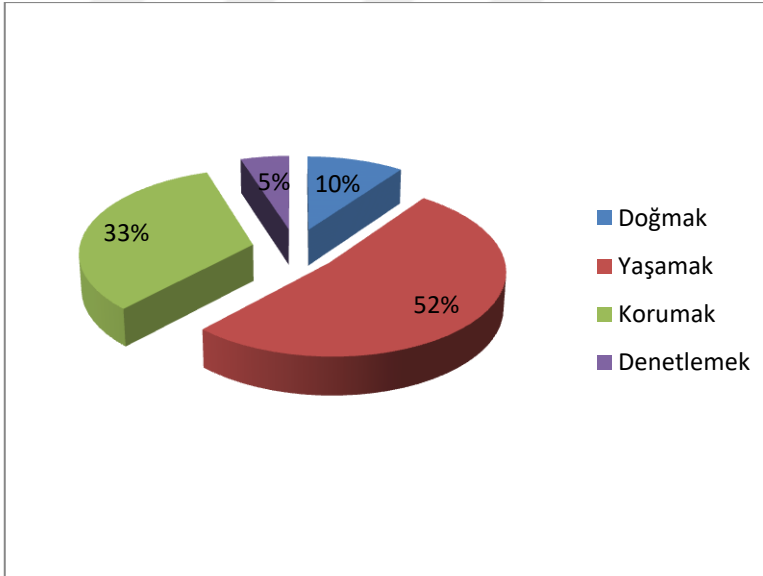
Şekil 4.70. Tarımsal üretimin değişim durumu

Çanakkale şehrinin karakterini belirleyen unsurlar arasında Çanakkale Deniz Savaşı %63 gibi yüksek bir oranla ilk sırayı almıştır. Çanakkale Boğazı olarak belirten kişiler %22, Truva Antik Kentini işaret edenler %7, Gelibolu Yarımadası olarak ifade edenler %5, Bozcaada-Gökçeada ise %3'lük bir kısmı oluşturmuştur (Şekil 4.71.).

Şekil 4.71. Çanakkale şehrinin karakterini belirleyen unsurlar

Kentlilik nedir sorusuna katılımcılar %52'lik bir oranla yaşamak cevabını vermişlerdir. %33'lük bir kısım korumak, %10'u doğmak ve %5'i denetlemek olarak ifade etmişlerdir (Şekil 4.72.).

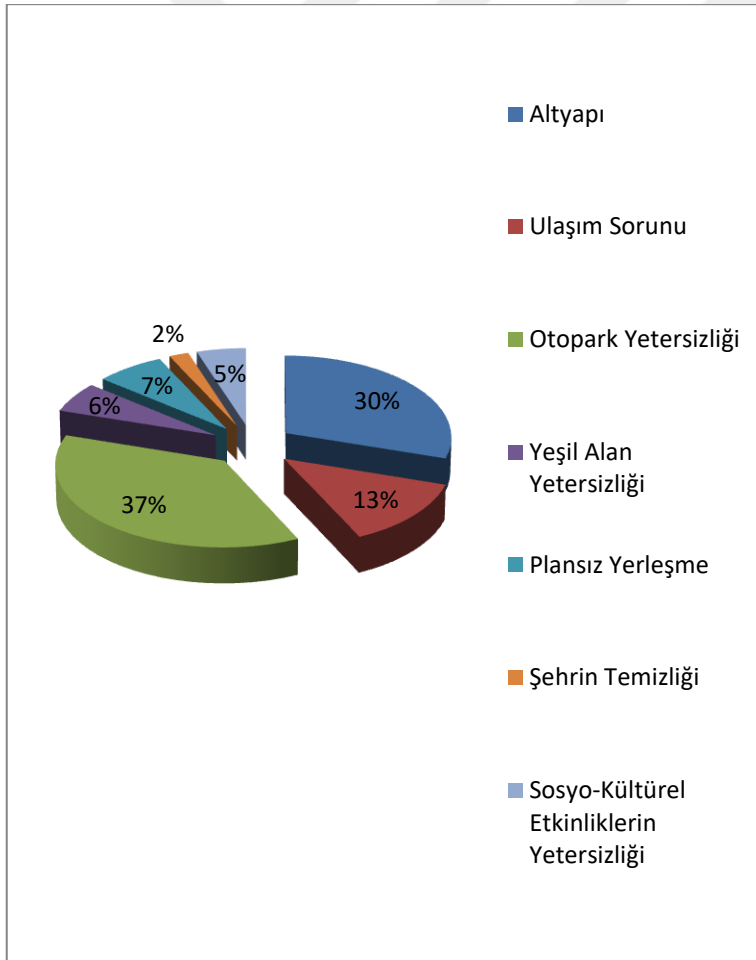
Şekil 4.72. Kentlilik

Kent merkezinde yaptığımız çalışmada Çanakkale'nin kentleşme konusundaki en önemli sorununu belirlemeye çalıştık. Yapılan değerlendirmelere göre kentleşme konusundaki en büyük sorunlarının başında %37 ile otopark yetersizliği gelmektedir.

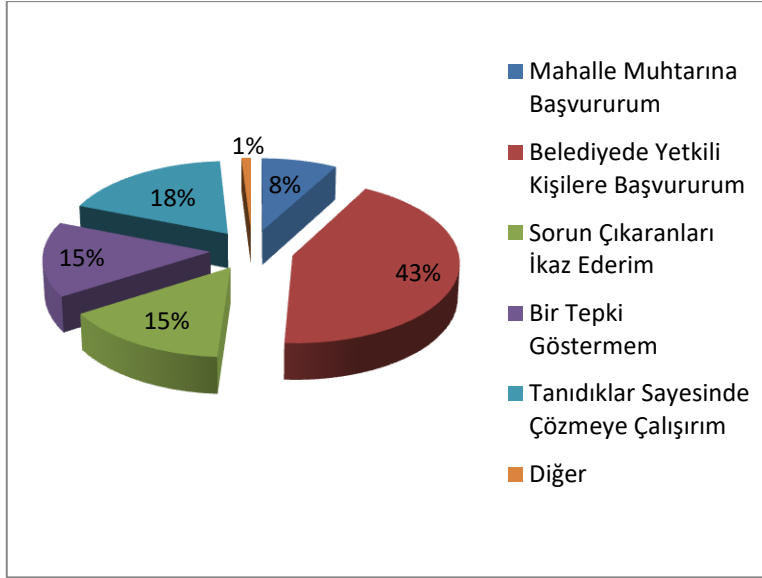
Altyapı sorunu da %30 ile ikinci sırada yer almıştır. Ulaşım sorunu %13, Çanakkale’de plansız kentleşme olduğunu ifade edenler %7, yeşil alan yetersizliği %6, sosyo-kültürel etkinliklerin yetersiz olduğunu düşünenler %5, şehrin temizliği olarak belirtenler ise %2’lik bir kısmı kaplamıştır (Şekil 4.73.).

Kentle ilgili sorunların çözümü için kişilerin hangi yöntemleri kullandığı kentlilik bilinci açısından son derece önem arz etmektedir. Sorunlara karşı çözüm arama yolunda kişiler ne kadar ilgisiz kalırsa kentlilik bilinci o derece düşük, aynı derecede çözüm yolu arama arttıkça ise kentlilik bilinci yükselmektedir.

Çalışmada katılımcıların %43’ü sorunlara karşı belediyede yetkili kişilere başvururum yanıtını vermiştir. Tanıdıklar sayesinde sorunlarını çözenler %18, sorun çıkaranları ikaz edenlerin oranı %15, sorunlara veya sorun çıkaranlara karşı bir tepki göstermem diyen katılımcılar da % 15’lik bir kısmı kaplamaktadır. Mahalle muhtarına başvuran katılımcılar ise %8’de kalmıştır (Şekil 4.74.).

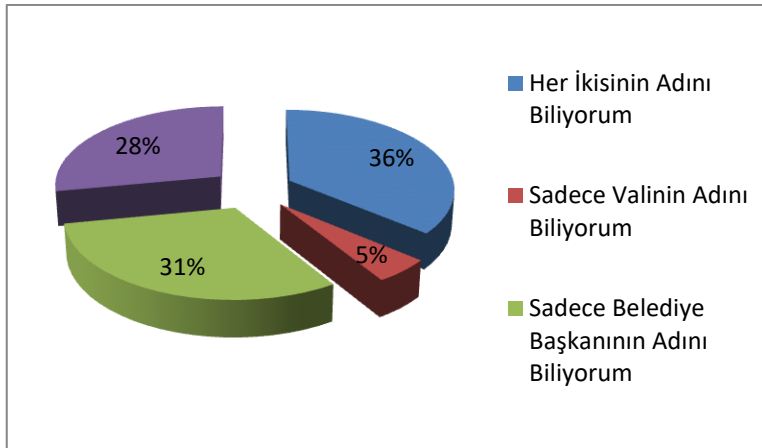
Şekil 4.73. Kentleşme sorunu

Şekil 4.74. Sorunların çözümü için yöntem belirlenmesi

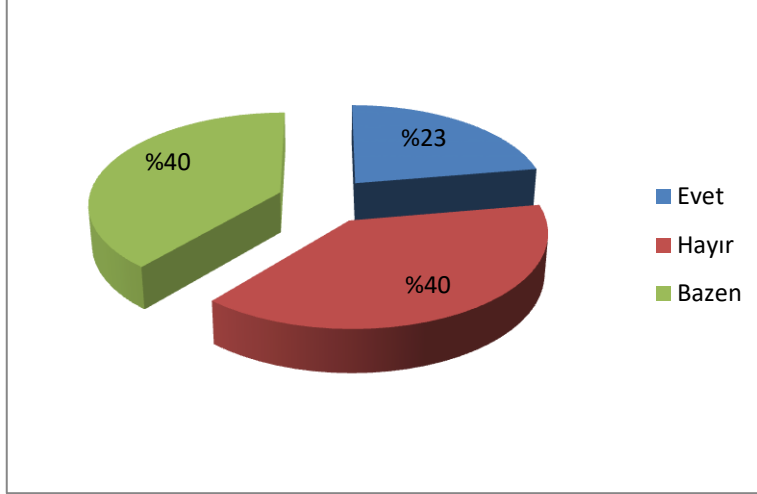
Katılımcılara yöneltilen Çanakkale belediye başkanının valisinin adını biliyor musunuz sorusuna %36'lık bir kesim her ikisinin de adını biliyorum cevabını vermişlerdir. Sadece belediye başkanının adını bilenler %31, her ikisinin de adını bilmeyenler %28 oranındadır. Yalnızca valinin adını bilenler ise %5 kadar küçük bir kesimdir.

Çanakkale kentindeki tanınmış kişi algısı yaratmak için sorulan soruda Güçlü (2002)'nın Antalya kentinde yaptığı çalışmayla benzer bir ulaşılmıştır. Her iki çalışmada da belediye başkanı ve valisini bilme oranı orta düzeyde çıkmıştır (Şekil 4.75.).

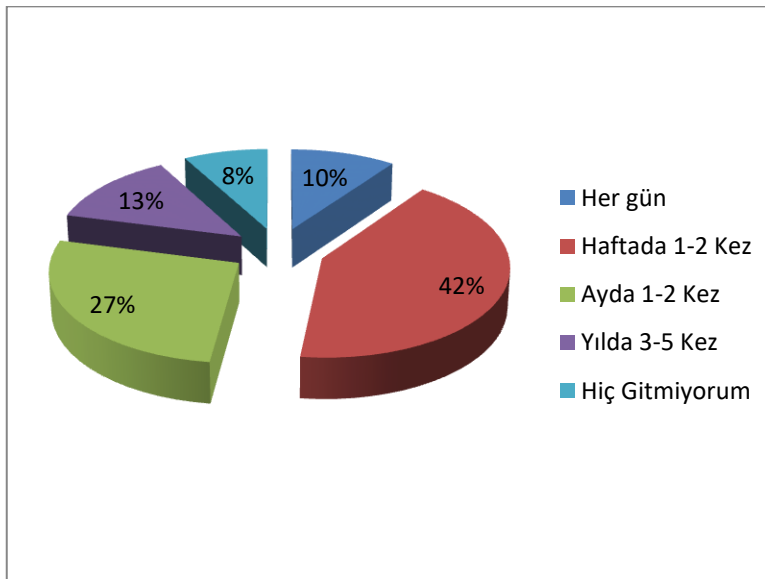
Şekil 4.75. Çanakkale belediye başkanı ve valisinin adı

Yapılan çalışmada kişiler %40 oranında kent ile ilgili projeleri takip etmediklerini belirtmişlerdir. Yine %40'lık bir kesim bazen takip ediyorum, %23'ü ise evet takip ediyorum cevabını vermişlerdir (Şekil 4.76.).

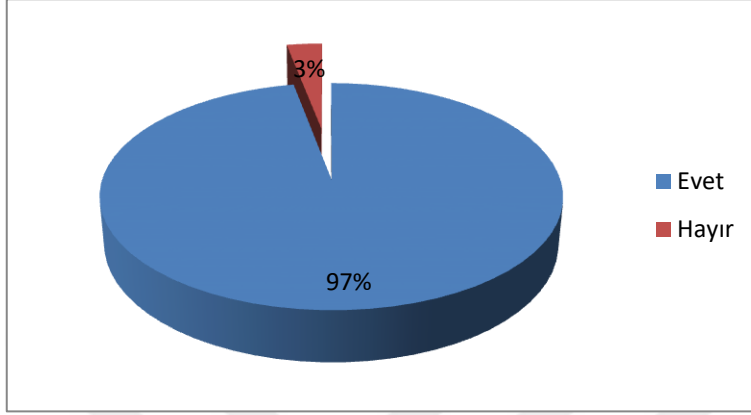
Şekil 4.76. Çanakkale'deki projeleri takip etme-etmeme

Yapılan çalışmada katılımcılar Çanakkale'de park, bahçe ve mesire alanlarını %42 gibi yüksek bir oranda haftada 1-2 kez ziyaret ettiklerini belirtmişlerdir. Bu durum kişilerin Çanakkale'de yeşil alanları fazla kullandıklarını göstermektedir. %27'si ayda 1-2 kez, %13'ü yılda 3-5 kez, %10 oranında bir kesim ise her gün gidiyorum yanıtını vermişlerdir. Hiç gitmiyorum yanıtını veren katılımcılar ise %8'dir (Şekil 4.77.).

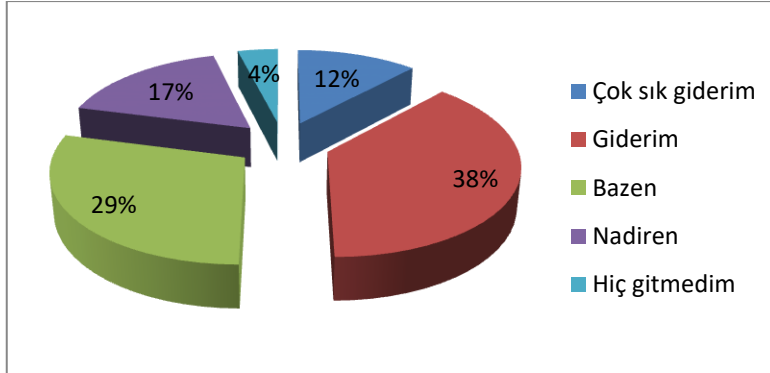
Şekil 4.77. Park, bahçe ve mesire alanlarını ziyaret etme durumu

Yapılan değerlendirmelere göre ankete katılan kişiler adı geçen Halk Bahçesi, zgrlk Parkı, Sarıçay Parkı, Uğur Mumcu Parkı, Atatürk’un Cumhuriyeti Parkı ve Rotary Parkını %97 oranında ziyaret ettiklerini belirtmişlerdir. %3’ ise hayır ziyaret etmiyorum yanıtını vermişlerdir (şekil 4.78.).

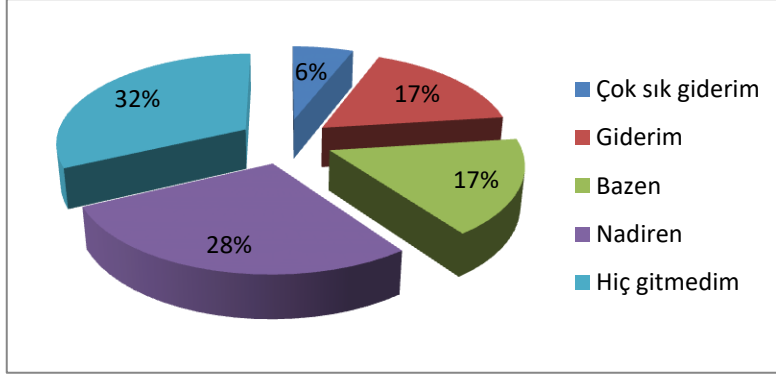
şekil 4.78. Adı geçen parkları ziyaret etme durumu

Halk Bahçesine ne sıklıkla gidiyorsunuz sorusuna katılımcılar %38 oranında giderim yanıtını vermişlerdir. Bazen giderim olarak belirtenler %29, nadiren giderim diyenler %17, çok sık gidenler %12 ve hiç gitmedim diyenler %4’tür (şekil 4.79.).

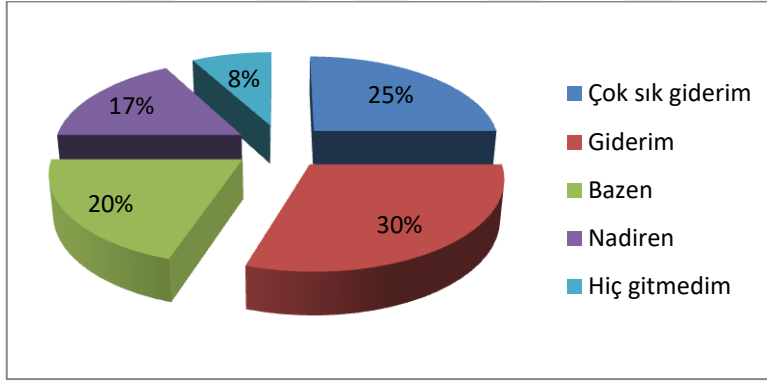
şekil 4.79. Halk Bahçesini ziyaret sıklığı

Sarıçay Parkına hiç gitmedim diyen katılımcılar %32 oranıyla en büyük payın sahibi olmuşlardır. Nadiren gidenler %28, giderim olarak ifade edenler %17, bazen gidenler de yine %17’dir. Çok sık gidenler ise %6’lık bir orandadır (şekil 4.80.).

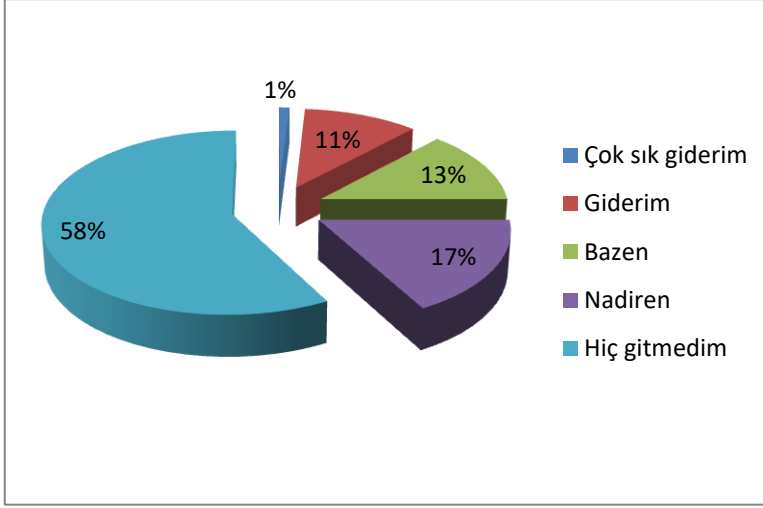
Şekil 4.80. Sarıçay Parkını ziyaret sıklığı

Yapılan çalışmada Özgürlük Parkına kişiler %30 oranında giderim, %25 çok sık giderim, %20 bazen giderim, %17 nadiren, %8 oranında ise hiç gitmedim yanıtını vermişlerdir (Şekil 4.81.).

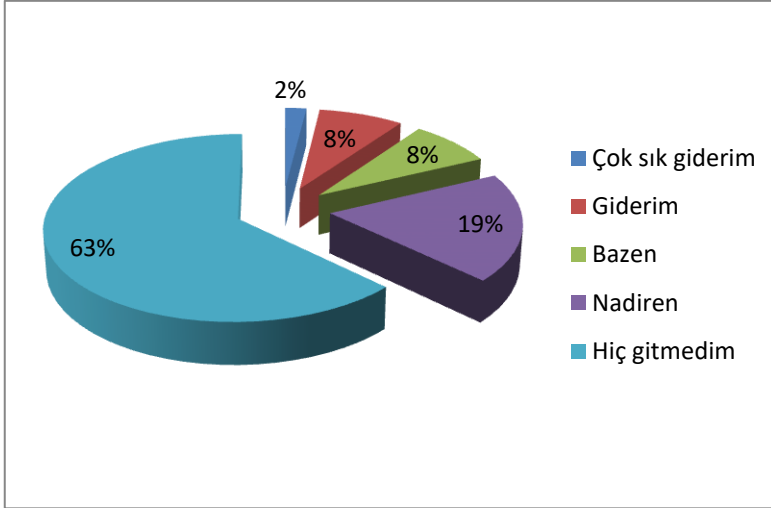
Şekil 4.81. Özgürlük Parkını ziyaret sıklığı

Atatürk'ün Cumhuriyeti Parkına Çanakkale'de yaşayan %58'lik bir kesim hiç gitmedim yanıtını vermiştir. Nadiren giden kişiler %17, bazen ziyaret eden kişiler %13, giderim olarak ifade edenler %11 ve çok sık giderim diyen kişiler ise %1 oranındadır (Şekil 4.82.).

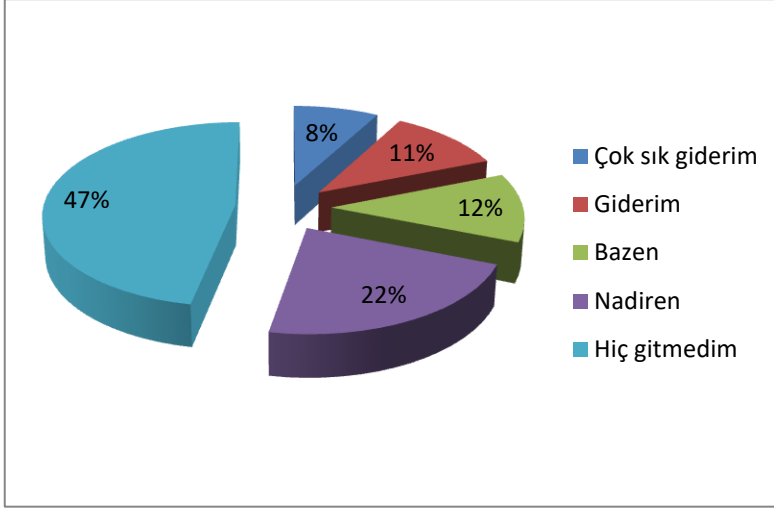
Şekil 4.82. Atatürk'ün Cumhuriyeti Parkı ziyaret sıklığı

Uğur Mumcu Parkına Atatürk Parkında olduğu gibi katılımcıların büyük bir çoğunluğu hiç gitmediklerini ifade etmişlerdir. Hiç gitmedim yanıtını verenlerin oranı %63'tür. Nadiren gidenler %19, bazen gidenler %8 ve yine giderim diyenler %8 oranındadır. Çok sık giderim yanıtını verenler %2 gibi çok küçük bir kesimde kalmıştır (Şekil 4.83.).

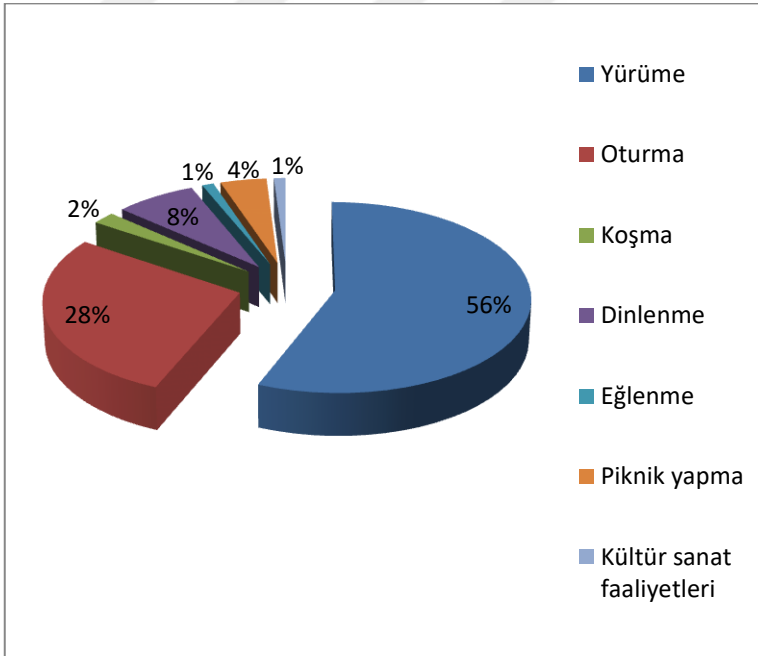
Şekil 4.83. Uğur Mumcu Parkını ziyaret sıklığı

Çalışmada Rotary Parkına hiç gitmedim diyenlerin oranı %47'dir. Nadiren gidenler %22, bazen gidenler %12, giderim yanıtını verenler %11 ve çok sık gidenler %8'lik bir kesimi oluşturmaktadır (Şekil 4.84.).

Şekil 4.84. Rotary Parkını ziyaret sıklığı

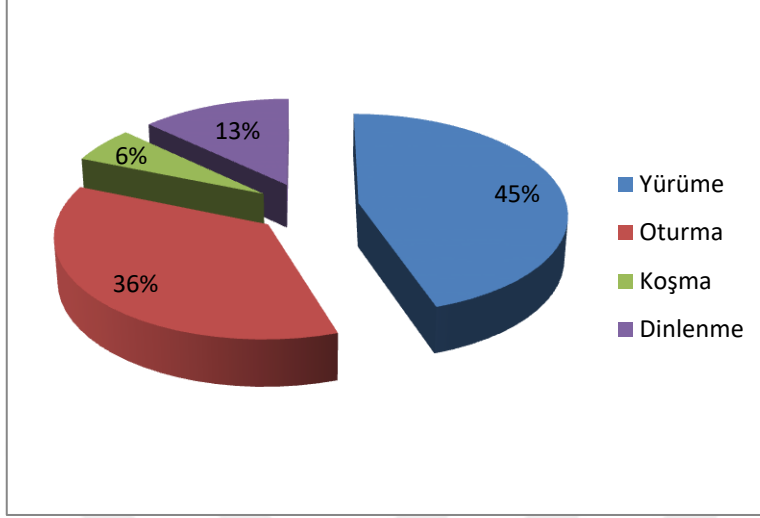
Ankete katılan kişiler Halk Bahçesini ne amaçla ziyaret ettiniz sorusuna %56 oranında yürüme cevabını vermişlerdir. Oturma amacıyla belirtenler %28, dinlenme amacıyla ziyaret edenler %8, piknik yapmak amacıyla tercih edenlerin oranı %4, koşmak için tercih edenler %2, eğlenme amacıyla ziyaret edenler %1 ve yine kültür-sanat faaliyetleri için Halk Bahçesini tercih edenlerin oranı %1'dir (Şekil 4.85.).

Şekil 4.85. Halk Bahçesini ziyaret amacı

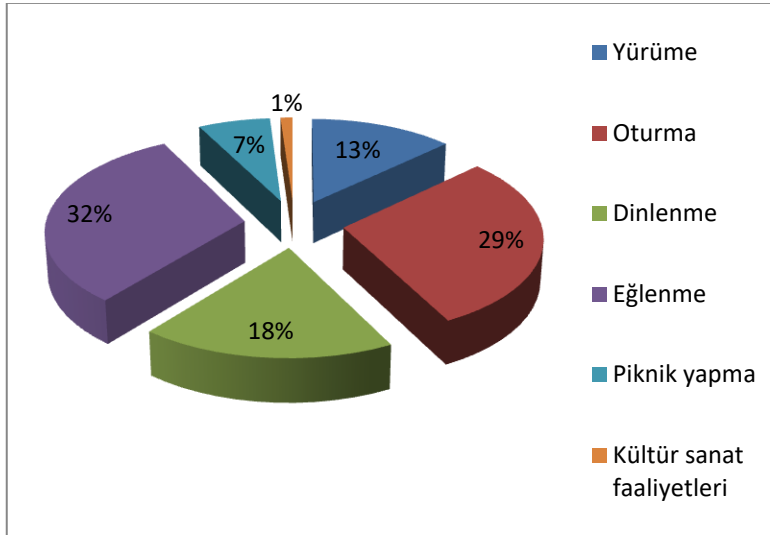
Sarıçay Parkını ziyaret eden kişiler %41 oranında yürüme amaçlı olarak bu parkı tercih ettiklerini belirtmişlerdir. %36 oranında oturma amaçlı, %13'lük bir kısım dinlenme

ve %6 oranında bir kesim koşma amacıyla parkı ziyaret ettiklerini ifade etmişlerdir (Şekil 4.86.).

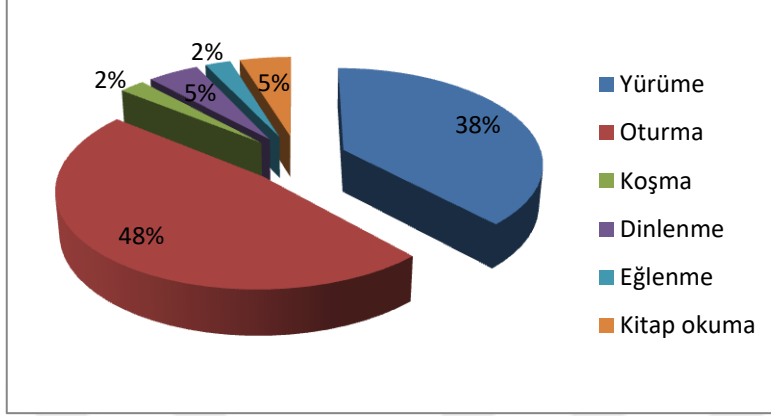
Şekil 4.86. SarıçayParkını ziyaret amacı

Çalışmaya katılan kişiler Özgürlük Parkını %32 oranında eğlenme amaçlı ziyaret ettiklerini, %29'u oturma, %18'si dinlenme, %13 oranındaki bir kısım yürüme, %7'si piknik yapmak ve %1 gibi çok az bir kısım ise kültür-sanat faaliyetleri için parkı ziyaret etmişlerdir (Şekil 4.87.).

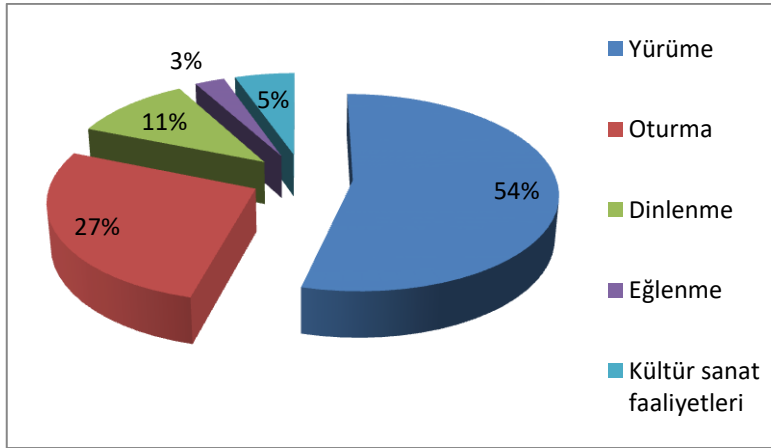
Şekil 4.87. Özgürlük Parkını ziyaret amacı

Kişiler Atatürk'ün Cumhuriyeti Parkını %48 oranında oturma, %38 oranında yürüme, %5 oranında kitap okuma yine %5 oranında dinlenme, %2'lik bir kısım koşma ve aynı oranda ise eğlenme amaçlı ziyaret ettiklerini ifade etmişlerdir (Şekil 4.88.).

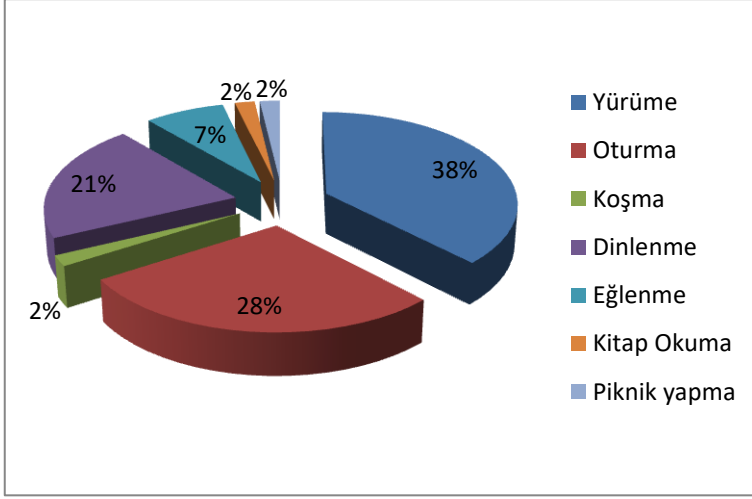
Şekil 4.88. Atatürk'ün Cumhuriyeti Parkını ziyaret amacı

Uğur Mumcu Parkını ziyaret edenler %54 oranında yürüme, %27'si oturma, %11'i dinlenme, %5'lik bir kısım kültür-sanat faaliyetleri ve %3'ü eğlenme amaçlı parkı ziyaret ettiklerini ifade etmişlerdir (Şekil 4.89.).

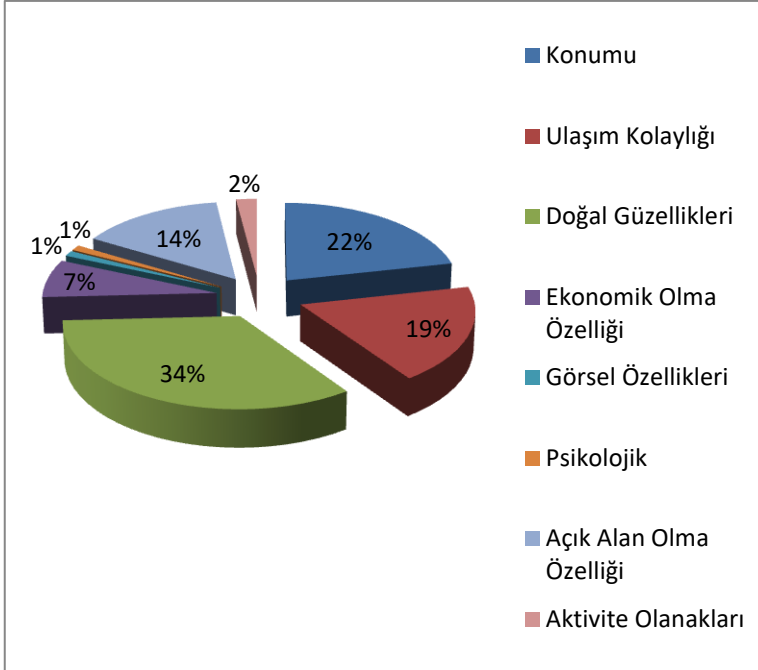
Şekil 4.89. Uğur Mumcu Parkını ziyaret amacı

Çalışmaya katılan katılımcılar Rotary Parkını %38 oranıyla yürüme amaçlı ziyaret ettiğini belirtmiştir. %28 oranında oturma, %21'i dinlenme, %7'si eğlenme, %2'si koşma, yine aynı %2 oranında bir kısım kitap okuma ve yine %2'si piknik yapma amacıyla ziyaret ettiklerini ifade etmişlerdir (Şekil 4.90.).

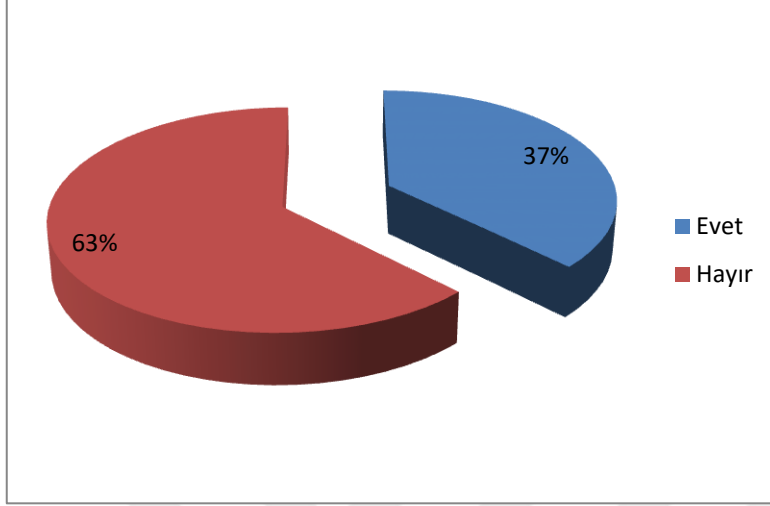
Şekil 4.90. RotaryParkını ziyaret amacı

Çalışma alanında uygulanan anket çalışmasına katılan kişilere ziyaret edilen parkları tercih etme nedenleri sorulduğunda %34 oranında katılımcılar doğal güzellikleri nedeniyle tercih ettiklerini belirtmişlerdir. %22 oranında ise konumu, %19'luk bir kısım ulaşım kolaylığından dolayı, %14 oranında açık alan olma özelliklerinden dolayı, %7'si ekonomik olmalarından dolayı, %2'si aktivite olanakları, %1 gibi çok düşük bir oranda ise görsel özellikleri ve yine aynı %1 oranında psikoloji üzerinde olumlu etkiler yapması nedeniyle bu parkları ziyaret ettiklerini ifade etmişlerdir (Şekil 4.91.).

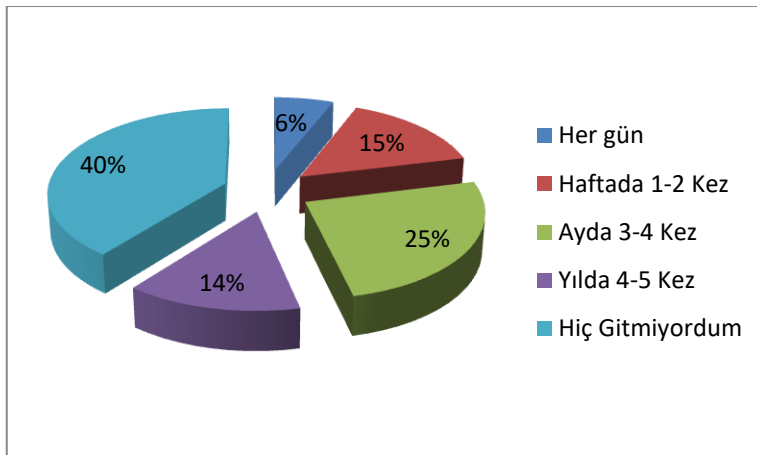
Şekil 4.91. Bu alanları tercih etme nedeni

Düzenlenmeden önce adı geçen bu parkları çalışmaya katılan kişiler %63 oranında hayır ziyaret etmiyordum, %37 oranında ise evet ziyaret ediyordum cevabını vermişlerdir (Şekil 4.92.).

Şekil 4.92. Düzenlenmeden önce parkları ziyaret etme durumu

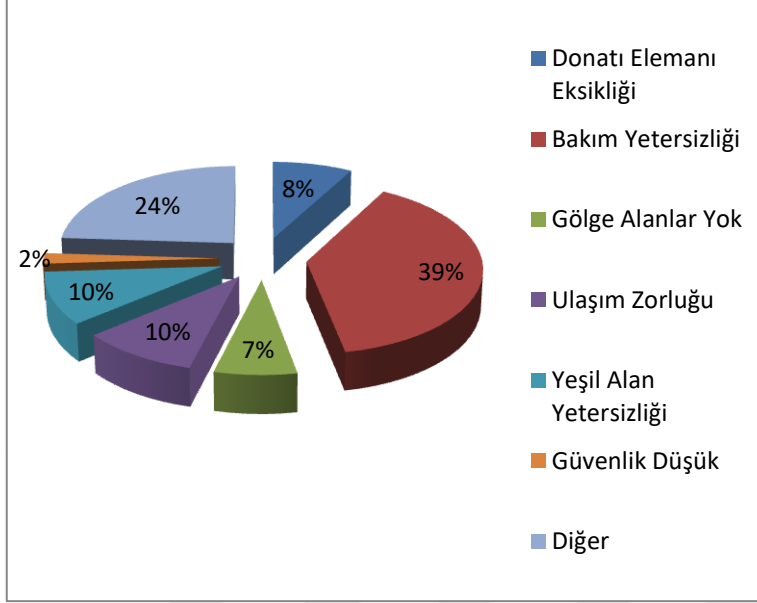
Yapılan çalışmada katılımcılar düzenlenmeden önce Çanakkale’de park, bahçe ve mesire alanlarını %40 gibi yüksek bir oranda hiç ziyaret etmediklerini belirtmişlerdir. %25’i ayda 3-4 kez, %1 oranında bir kesim haftada 1-2 kez, %14’ü yılda 4-5 kez, %6’sı ise her gün ziyaret ettiklerini belirtmiştir (Şekil 4.93.).

Şekil 4.93. Düzenlenmeden önce parkları ziyaret sıklığı

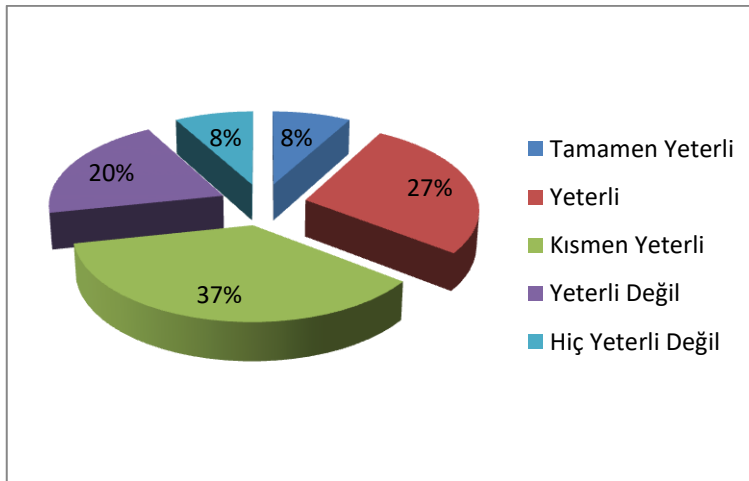
Düzenlenmeden önce parkları ziyaret etmeme nedenleri sorulduğunda çalışmaya katılan kişiler %39 gibi yüksek bir oranda bakım yetersizliğini neden olarak göstermiştir. Katılımcıların %10 ulaşım zorluğu, %10’u yeşil alan yetersizliği, %8’i donatı elemanı

eksikliği, %7'si gölge alanlar olmadığı için, %2'si güvenliğin düşük olması ve %24'ü ise farklı sebeplerle bu alanları ziyaret etmediklerini belirtmişlerdir (Şekil 4.94.).

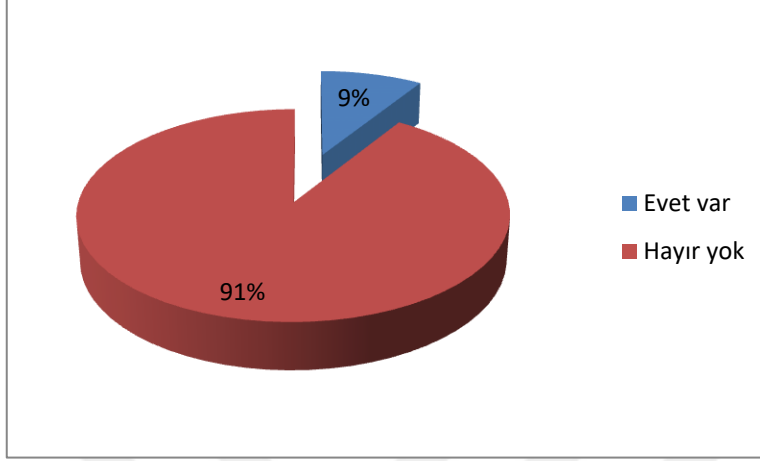
Şekil 4.94. Düzenlenmeden önce ziyaret etmeme nedeni

Yapılan çalışmada Çanakkale'deki yeşil alanları yeterli bulup bulmama konusunda katılımcılar %37 oranında kısmen yeterli cevabını vermişlerdir. %27'si yeşil alanların yeterli olduğunu, %20'si yeterli olmadığını, %8 oranında bir kısım tamamen yeterli olduğunu ve yine %8'si yeşil alanların hiç yeterli olmadığını ifade etmişlerdir (Şekil 4.95.).

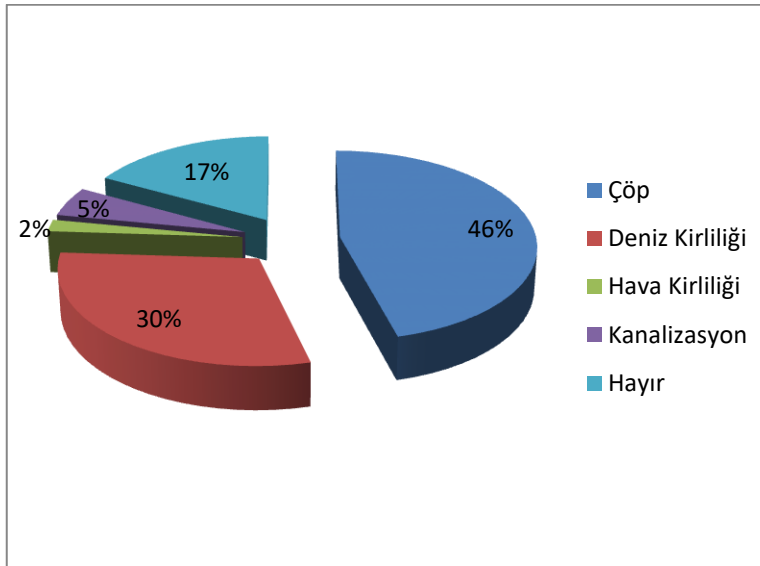
Şekil 4.95. Yeşil alanların yeterli olup olmama durumu

Katılımcılara kent ormanı hakkında bilgileri olup olmadığı sorusu yöneltildiğinde %91 gibi çok yüksek bir oranda hayır yok cevabını vermişlerdir. %9'u ise evet var demişlerdir (Şekil 4.96.).

Şekil 4.96. Kent ormanı hakkında bilgi

Çanakkale’de çevre kirliliği var mı sorusuna ise katılımcılar evet var cevabını verip çöp kirliliği olarak bu sorunu belirtenlerin oranı %46’dır. %30’u deniz kirliliği, %5’i kanalizasyon sorunu ve %2’lik bir kısım hava kirliliği sorunu olarak belirtmişlerdir. %17’lik bir kısım ise Çanakkale’de çevre kirliliği yoktur olarak ifade etmişlerdir (Şekil 4.97.).

Şekil 4.97. Çanakkale’de çevre kirliliği sorunu

Atatürk Parkını ne amaçla ziyaret ettiniz sorusuna göre Çanakkale şehrinin karakterini belirleyen unsurlar arasında bir ilişki ortaya çıkmıştır (Çizelge 4.4.). Korelasyon bakımından güçlü bir ilişki tespit edilmiştir ($r=-0,499$). Atatürk parkını oturma amaçlı ziyaret edenlerin yoğunlukta olduğu diğer analizlerde de saptanmıştır. Genel olarak anket uygulanan kişilerin Çanakkale şehrinin karakterinin Boğaz olduğunu belirtmişler, Atatürk parkını oturma amaçlı ziyaret edenlerin sayısında azalma oldukça Çanakkale şehrinin karakterini Boğaz olarak nitelendiren kişilerin sayısında artış olmuştur

Çizelge 4.4. Atatürk parkını ziyaret amacı ile şehrin karakterini belirleyen unsurlar arasındaki ilişki

		Atatürk'ün Cumhuriyeti Parkını Ne Amaçla Ziyaret Ettiniz?	Çanakkale Şehrinin Karakterini Belirleyen Unsurlar Nelerdir
Atatürk'ün Cumhuriyeti Parkını Ne Amaçla Ziyaret Ettiniz?	PearsonCorrelation	1	-,499**
	Sig. (2-tailed)		,001
	N	42	42
Çanakkale Şehrinin Karakterini Belirleyen Unsurlar Nelerdir	PearsonCorrelation	-,499**	1
	Sig. (2-tailed)	,001	
	N	42	100

Atatürk'ün Cumhuriyeti Parkını oturma amaçlı ziyaret edenler düzenlenmeden önce de Halk Bahçesi, Özgürlük Parkı, Sarıçay Parkı Uğur Mumcu Parkı ve Rotary Parkına da gittiklerini belirtmişlerdir (Çizelge 4.5.).

Çizelge 4.5. Düzenlemeden önce araştırma alanındaki parkları ziyaret durumu ile Atatürk Parkı ziyaret amacı arasındaki ilişki

	Düzenlemeden Önce Adı Geçen Parkları Ziyaret Ediyor Muydunuz	Atatürk'ün Cumhuriyeti Parkını Ne Amaçla Ziyaret Ettiniz?
Düzenlemeden Önce Adı Geçen Parkları Ziyaret Ediyor Muydunuz	1	,359*
PearsonCorrelation		,020
Sig. (2-tailed)		42
N	100	
Atatürk Parkını Ne Amaçla Ziyaret Ettiniz?	,359*	1
PearsonCorrelation		,020
Sig. (2-tailed)		42
N	42	

Yapılan istatistiksel analiz çalışmalarına göre; bahsi geçen rekreasyon alanlarını düzenlenme öncesi ziyaret sıklığı ve bu parkları düzenlenmeden önce ziyaret edip etmeme arasında %95 güvenle önemli bir sonuca ulaşılmıştır ($r=0,229$). Bu parklara ayda 3-4 kez gidenlerin çoğunlukta olduğu, ayda 3-4 kez gidenler, düzenlenmeden önce de bu parklara gittiklerini belirtmişlerdir.

Korelasyon analizlerine göre anket yapılan kişilerin düzenlenmeden önce adı geçen parklara hangi aralıklarla gittiği sorusuna göre park, bahçe ve mesire alanlarını ziyaret sıklığı arasında %99 güvenle önemli bir sonuç ortaya çıkmıştır. Düzenlenmeden önce adı verilen bu parklara gitme sıklığı aralığı arttıkça park, bahçe ve mesire alanlarını ziyaret sıklığı da artmıştır (Çizelge 4.6.).

Çizelge 4.6. Düzenlemeden önce araştırma alanındaki parkları ziyaret durumu ile parkları ziyaret sıklığı arasındaki ilişki

		Adı geçen parkları ziyaret	Bu Parklara Hangi aralıklarla
Düzenlemeden Önce Adı Geçen Parkları Ziyaret Ediyor Muydunuz	PearsonCorrelation Sig. (2-tailed) N	1 100	,229* 100
Bu Parklara Hangi Parklara Gidiyordunuz	PearsonCorrelation Sig. (2-tailed) N	,229* 100	1 100

Yapılan istatistiksel analizlerde aylık gelire göre kent ile ilgili bir sorunla karşılaştığınızda bu sorunu çözmek için hangi yöntemleri kullanırsınız soruları arasında önemli bir fark bulunmuştur. Uygulanan anket çalışmasında kent ile ilgili sorunların çözümünde belediyede yetkili kişilere başvuru oranı daha yüksek olmuş, kişilerin aylık geliri azaldıkça sorunların çözümü için belediye yetkililerine başvurma oranı artmıştır. Aylık geliri yüksek olanlarda ise kent ile ilgili sorunlarının çözümünde genel olarak tanıdıkları aracılığıyla bu sorunlarını çözüm yoluna gitmişlerdir (Çizelge 4.7.).

Eğitim durumuna göre Halk Bahçesine gitme sıklığı arasında önemli bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Korelasyon bakımından zayıf bir ilişki tespit edilmiş ($r=0,-243$), eğitim durumu arttıkça Halk bahçesine gitme sıklığı azalmıştır (Çizelge 4.8.).

Yapılan çalışmalarda kişilerin Halk Bahçesine gitme sıklığı arttıkça park, bahçe ve mesire alanlarını ziyaret sıklığı da artmıştır. Bulunan sonuçlara göre kişilerin halk bahçesine genellikle gittiği, park bahçe ve mesire alanlarını ise haftada 1-2 kez ziyaret ettiği tespit edilmiştir (Çizelge 4.9.).

Çizelge 4.7. Aylık geliriniz ile kent sorunlarını çözmede kullanılan yöntemler arasındaki ilişki

		Aylık Geliriniz	Kent İle İlgili Bir Sorunla Karşılaştığınızda Bu Sorunu Çözmek İçin Hangi Yöntemleri Kullanıyorsunuz
Aylık Geliriniz	PearsonCorrelation	1	-,206*
	Sig. (2-tailed)		,040
	N	100	100
Kent İle İlgili Bir Sorunla Karşılaştığınızda Bu Sorunu Çözmek İçin Hangi Yöntemleri Kullanıyorsunuz	PearsonCorrelation	-,206*	1
	Sig. (2-tailed)	,040	
	N	100	100

Çizelge 4.8. Eğitim durumu ile Halk Bahçesini ziyaret sıklığı arasındaki ilişki

		Eğitim Durumu	Halk Bahçesine Ne Sıklıkla Gidiyorsunuz?
Eğitim Durumu	PearsonCorrelation	1	-,243*
	Sig. (2-tailed)		,015
	N	100	100
Halk Bahçesine Ne Sıklıkla Gidiyorsunuz?	PearsonCorrelation	-,243*	1
	Sig. (2-tailed)	,015	
	N	100	100

Çizelge 4.9. Halk Bahçesini ziyaret sıklığı ile Çanakkale’de park, bahçe ve mesire alanlarını ziyaret sıklığı arasındaki ilişki

	Halk Bahçesine Ne Sıklıkla Gidiyorsunuz?	Çanakkale’de Park,Bahçe ve Mesire Alanlarını Ne Sıklıkla Ziyaret Ediyorsunuz
Halk Bahçesine Ne Sıklıkla Gidiyorsunuz?	1	,287**
PearsonCorrelation		
Sig. (2-tailed)		,004
N	100	100
Çanakkale’de Park,Bahçe ve Mesire Alanlarını Ne Sıklıkla Ziyaret Ediyorsunuz	,287**	1
PearsonCorrelation		
Sig. (2-tailed)	,004	
N	100	100

Özgürlük Parkına gitme sıklığına göre park alanlarını tercih etme arasında %99 güvenle önemli bir sonuç bulunmuştur ($r=0,265$). Kullanıcılar Özgürlük parkını doğal güzellikleri ve ekonomik olma özelliğinden dolayı tercih etmişlerdir (Çizelge 4.10.).

Halk Bahçesine gitme sıklığına göre bu alanları tercih etme nedeni arasında önemli bir fark bulunmuştur (Çizelge 4.11.). Halk bahçesine gidenler Özgürlük parkına gidenlerde olduğu gibi bu soruya da doğal güzelliği ve ekonomik olma özelliğinden dolayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Çanakkale’de ikamet etme süresiyle çevre kirliliği arasında önemli bir sonuç tespit edilmiştir. Çanakkale’de ikamet etme süresi arttıkça, çevre kirliliğine olan duyarlılığın artması beklenirken analizler sonucunda ise ikamet etme süresi arttıkça çevre kirliliğine olan farkındalığın düştüğü, insanların çevre kirliliğini kanıksadığı tespit edilmiştir (Çizelge 4.12.).

Çizelge 4.10. Özgürlük Parkını ziyaret sıklığı ile bu parkları tercih etme nedeni arasındaki ilişki

	Özgürlük Parkına Ne Sıklıkla Gidiyorsunuz?	Bu Alanları Tercih Etme Nedeniniz Nedir
PearsonCorrelation	1	,265**
Özgürlük Parkına Ne Sıklıkla Gidiyorsunuz?		,008
Sig. (2-tailed)		99
N	100	
PearsonCorrelation	,265**	1
Bu Alanları Tercih Etme Nedeniniz Nedir		,008
Sig. (2-tailed)		99
N	99	

Çizelge 4.11. Alanları tercih etme nedeni ile Halk Bahçesi ziyaret sıklığı arasındaki ilişki

	Bu Alanları Tercih Etme Nedeniniz Nedir	Halk Bahçesine Ne Sıklıkla Gidiyorsunuz?
PearsonCorrelation	1	,211*
Bu Alanları Tercih Etme Nedeniniz Nedir		,036
Sig. (2-tailed)		99
N	99	
PearsonCorrelation	,211*	1
Halk Bahçesine Ne Sıklıkla Gidiyorsunuz?		,036
Sig. (2-tailed)		99
N	99	100

Çizelge 4.12. Çanakkale’de ikamet etme süresi ile çevre kirliliği sorunu arasındaki ilişki

		Ne Kadar Süredir Çanakkale’de İkamet Ediyorsunuz	Çanakkale’de Çevre Kirliliği Sorunu Var Mı
Ne Kadar Süredir Çanakkale’de İkamet Ediyorsunuz	PearsonCorrelation Sig. (2-tailed) N	1 100	-,314** ,001 100
Çanakkale’de Çevre Kirliliği Sorunu Var Mı	PearsonCorrelation Sig. (2-tailed) N	-,314** ,001 100	1 100

Çalışmada kendini Çanakkaleli olarak görüp görmediği sorusuna; şehrin kentleşme konusundaki en önemli sorunu arasında %95 güvenle önemli bir fark bulunmuştur. Ancak aralarında zayıf bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,-205$). Değerlendirmelerde Çanakkale’ye aidiyet duygusu azaldıkça, Çanakkale’nin kentleşme konusundaki sorunlarına karşı duyarlılığın arttığı saptanmıştır (Çizelge 4.13.).

Özgürlük Parkına gitme sıklığı arttıkça park, bahçe ve mesire alanlarını ziyaret sıklığı artmıştır. Çalışmada Halk bahçesini genellikle ziyaret eden kişilerin Özgürlük Parkına da genellikle gittiklerini ifade etmişlerdir (Çizelge 4.14.).

Çizelge 4.13. Kendini Çanakkaleli olarak görme durumu ile şehrin kentleşme konusundaki sorunu arasındaki ilişki

		Kendinizi Çanakkaleli Olarak Görüyor Musunuz	Çanakkale'nin Kentleşme Konusundaki En Önemli Sorunu Nedir
Kendinizi Çanakkaleli Olarak Görüyor Musunuz	PearsonCorrelation Sig. (2-tailed) N	1 100	-,205* ,041 100
Çanakkale'nin Kentleşme Konusundaki En Önemli Sorunu Nedir	PearsonCorrelation Sig. (2-tailed) N	-,205* ,041 100	1 100

Çizelge 4.14. Çanakkale'de park, bahçe ve mesire alanlarını ziyaret sıklığı ile Özgürlük Parkını ziyaret sıklığı arasındaki ilişki

		Çanakkale'de Park,Bahçe ve Mesire Alanlarını Ne Sıklıkla Ziyaret Ediyorsunuz	Özgürlük Parkına Ne Sıklıkla Gidiyorsunuz?
Çanakkale'de Park,Bahçe ve Mesire Alanlarını Ne Sıklıkla Ziyaret Ediyorsunuz	PearsonCorrelation Sig. (2-tailed) N	1 100	,374** ,000 100
Özgürlük Parkına Ne Sıklıkla Gidiyorsunuz?	PearsonCorrelation Sig. (2-tailed) N	,374** ,000 100	1 100

Yapılan anket değerlendirme sonuçlarında Sarıçay Parkına gitme sıklığına göre Halk bahçesine gitme sıklığı arasında %99 güvenle önemli bir sonuç ortaya çıkmıştır (Çizelge 4.15.). Sarıçay parkını ziyaret etme sıklığı arttıkça Halk Bahçesini ziyaret etme sıklığı da artmıştır.

Çizelge 4.15. Sarıçay Parkını ziyaret sıklığı ile Halk Bahçesini ziyaret sıklığı arasındaki ilişki

		Sarıçay Parkına Ne Sıklıkla Gidiyorsunuz?	Halk Bahçesine Ne Sıklıkla Gidiyorsunuz?
Sarıçay Parkına Ne Sıklıkla Gidiyorsunuz?	PearsonCorrelation	1	,453**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	100	100
Halk Bahçesine Ne Sıklıkla Gidiyorsunuz?	PearsonCorrelation	,453**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	100	100

Çanakkale kent merkezindeki tarımsal üretimin ne kadar değiştiği sorusuyla çevre kirliliği arasında bir fark tespit edilmiştir ($r=0,233$). Çalışmada Çanakkale’de tarımsal üretim kısmen değişti diyenler yoğunlukta çıkmıştır. Tarımsal üretimin değiştiğini düşünenler arttıkça çevre kirliliği sorununun olduğunu düşünenlerin sayısında artış meydana gelmiştir (Çizelge 4.16.).

Çizelge 4.16. Çanakkale’de çevre kirliliği sorunu ile merkezdeki tarımsal üretim değişimi arasındaki ilişki

		Çanakkale Kent Merkezindeki Tarımsal Üretim(Meyve-Sebze Üretimi) Sizce Son 20 Yılda Ne Kadar Değişti
Çanakkale’de Çevre Kirliliği Sorunu Var Mı	PearsonCorrelation Sig. (2-tailed) N	1 ,223* ,026 100
Çanakkale Kent Merkezindeki Tarımsal Üretim(Meyve-Sebze Üretimi) Sizce Son 20 Yılda Ne Kadar Değişti	PearsonCorrelation Sig. (2-tailed) N	,223* ,026 100

Uğur Mumcu Parkını oturma amaçlı ziyaret edenler ile ankette adı geçen Halk Bahçesi, Sarıçay Parkı, Özgürlük parkı, Rotary Park ve Atatürk’ün Cumhuriyeti Parkını düzenlenme öncesi ziyaret ettikleri sonucuna ulaşılmıştır (Çizelge 4.17.).

Yaş ile park, bahçe ve mesire alanlarını tercih etme nedeni arasında %95 güvenle önemli bir fark çıkmıştır. Ancak her ikisi arasında zayıf bir korelasyon tespit edilmiş ($r=-0,208$),yaş arttıkça bu alanları tercih etme nedenleri azalmıştır (Çizelge 4.18.).

Çizelge 4.17. Düzenlemeden önce araştırma alanındaki parkları ziyaret durumu ile Uğur Mumcu Parkını ziyaret amacı arasındaki ilişki

	Düzenlemeden Önce Adı Geçen Parkları Ziyaret Ediyor Muydunuz	Uğur Mumcu Parkını Ne Amaçla Ziyaret Ettiniz?
Düzenlemeden Önce Adı Geçen Parkları Ziyaret Ediyor Muydunuz	1	,350*
PearsonCorrelation		,034
Sig. (2-tailed)		37
N	100	
Uğur Mumcu Parkını Ne Amaçla Ziyaret Ettiniz?	,350*	1
PearsonCorrelation		,034
Sig. (2-tailed)		37
N	37	

Çizelge 4.18. Parkları ziyaret amacı ile yaş arasındaki ilişki

	Bu Alanları Tercih Etme Nedeniniz Nedir	Yaş
Bu Alanları Tercih Etme Nedeniniz Nedir	1	-,208*
PearsonCorrelation		,039
Sig. (2-tailed)		99
N	99	
Yaş	-,208*	1
PearsonCorrelation		,039
Sig. (2-tailed)		99
N	99	100

Çanakkale’de çevre kirliliği sorunuyla ankete katılan kişilerin yaşı arasında %95 güvenle önemli bir fark bulunmuş, ancak bu ilişki oldukça düşük seviyededir ($r=0,-231$).Yaşlandıkça çevre kirliliğine karşı duyarlılığın artması beklenirken bu çalışmada çevre kirliliğine karşı duyarlılıkta düşme görülmüştür. Benzer bir ilişki ikamet etme süresi

ile çevre duyarlılığı arasında da belirlenmiştir. Ankete katılanlar Çanakkale'nin sorunu olarak deniz kirliliğini göstermişlerdir (Çizelge 4.19.).

Çizelge 4.19. Çanakkale’de çevre kirliliği sorunu ile yaş arasındaki ilişki

	Yaş	Çanakkale’de Çevre Kirliliği Sorunu Var Mı
PearsonCorrelation	1	-,231*
Yaş		
Sig. (2-tailed)		,021
N	100	100
PearsonCorrelation	-,231*	1
Çanakkale’de Çevre Kirliliği Sorunu Var Mı		
Sig. (2-tailed)	,021	
N	100	100

4.3. Çanakkale Kent Merkezinin Son 15 Yıldaki Açık-Yeşil Alan Değişimi Bulguları

Günümüzde mahalleri ayırarak aktif yeşil alan miktarları, pasif yeşil alan miktarları ve işlenmemiş yeşil alan miktarları belediye yetkilileri tarafından hesaplanmıştır.

Aktif yeşil alanlar; çocuk oyun alanları, spor alanları, gezinti ve yürüyüş alanları, piknik ve eğlence alanları, su kenarları ve tematik ve fonksiyonel alanlardır. Pasif yeşil alanlar ise; refüj ve kavşaklar, mezarlıklar ve şehitlikler, ağaçlandırma alanları ve okul bahçeleridir (Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2016).

2016 yılı itibariyle Çanakkale kentinde toplam aktif yeşil alan miktarı 591349 m²’dir. En fazla aktif yeşil alan miktarı 215703 m² ile Barbaros Mahallesinde bulunmaktadır. Cevatpaşa Mahallesi 79915 m², Esenler Mahallesi 177839 m², Fevzipaşa Mahallesi 2020 m², İsmetpaşa Mahallesi 72318 m², Kemalpaşa Mahallesi 23096 m² ve Namık Kemal Mahallesi 20,458 m² aktif yeşil alana sahiptir (Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2016).

Toplam pasif yeşil alan miktarı ise 519621 m²’dir. İsmetpaşa Mahallesi en fazla pasif yeşil alan miktarına sahip olmakla birlikte pasif yeşil alanlar burada 213088 m²’lik alanı kaplamaktadır. Barbaros Mahallesi 106859 m², Cevatpaşa Mahallesi 127370 m², Esenler Mahallesi 56682 m², Fevzipaşa Mahallesi 13011 m², Kemalpaşa Mahallesi 1466 m² ve

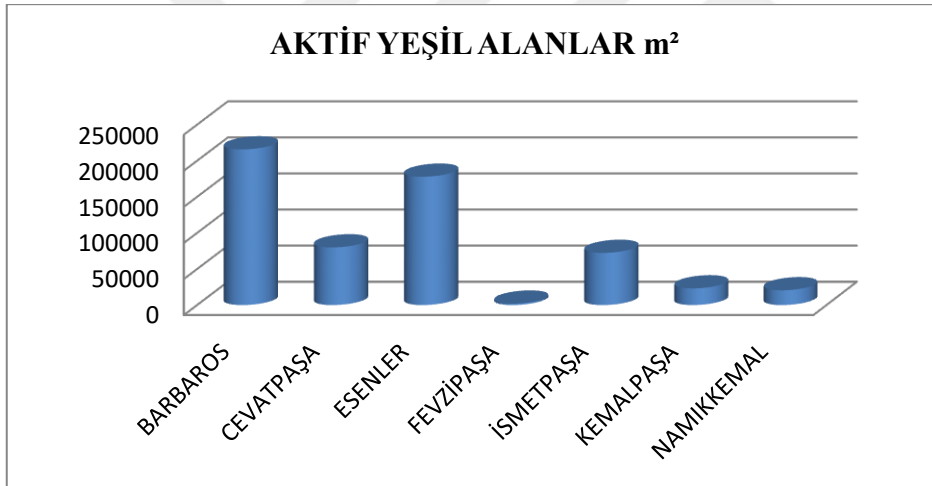
Namık Kemal Mahallesi 1145 m² pasif yeşil alana sahiptir (Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2016).

Toplam işlenmemiş yeşil alan miktarı 755673 m²'dir. En fazla işlenmemiş yeşil alanlar ise 380729 m² ile Esenler Mahallesindedir. Barbaros Mahallesi 158436 m², Cevatpaşa Mahallesi 50228 m², Fevzipaşa Mahallesi 22636 m², İsmetpaşa Mahallesi 143644 m², Kemalpaşa Mahallesi ve Namık Kemal Mahallesinde ise işlenmemiş yeşil alan bulunmamaktadır (Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2016).

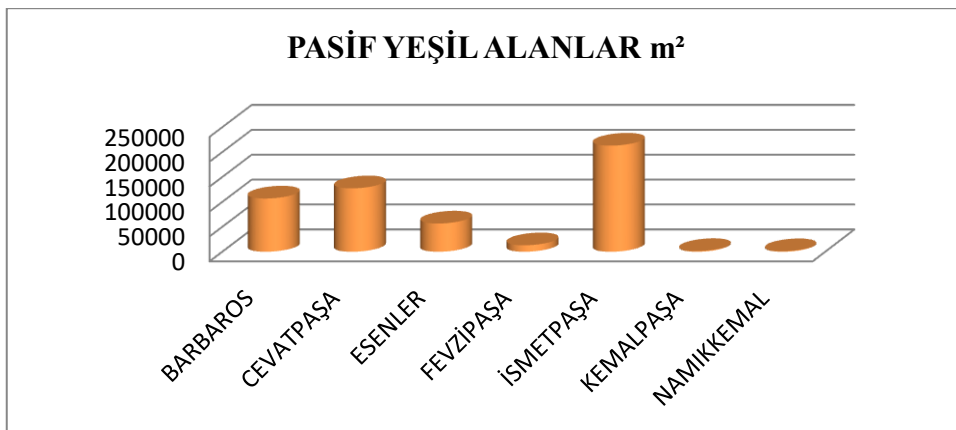
Aktif yeşil alan miktarı ve pasif yeşil alan miktarı toplamı 1110970 m² olarak hesaplanmıştır (Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2016).

Çanakkale kenti aktif yeşil alan, pasif yeşil alan ve işlenmemiş yeşil alan miktarları 2016 yılı durumu Şekil 4.98., Şekil 4.99. ve Şekil 4.100.'de gösterilmiştir.

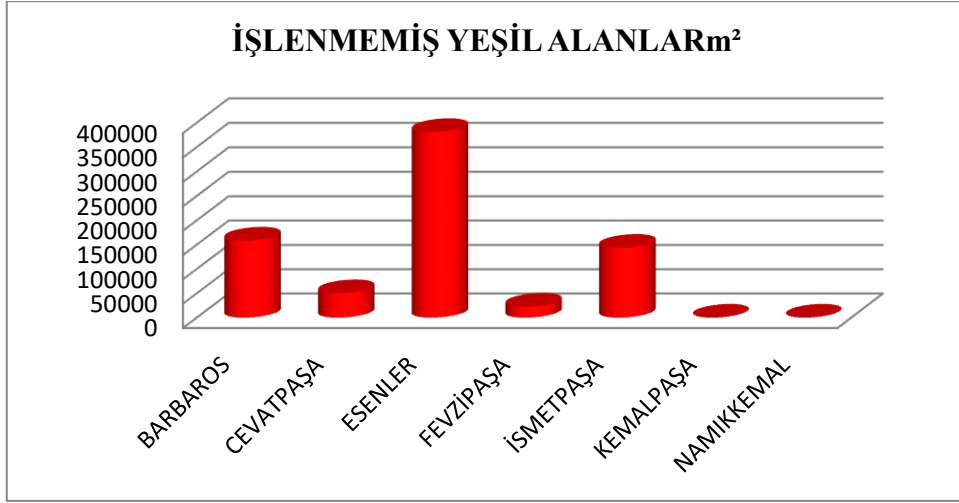
Çanakkale kenti aktif yeşil alan, pasif yeşil alan ve işlenmemiş yeşil alan miktarlarının autocad çizimi Şekil 4.101.'de gösterilmiştir.

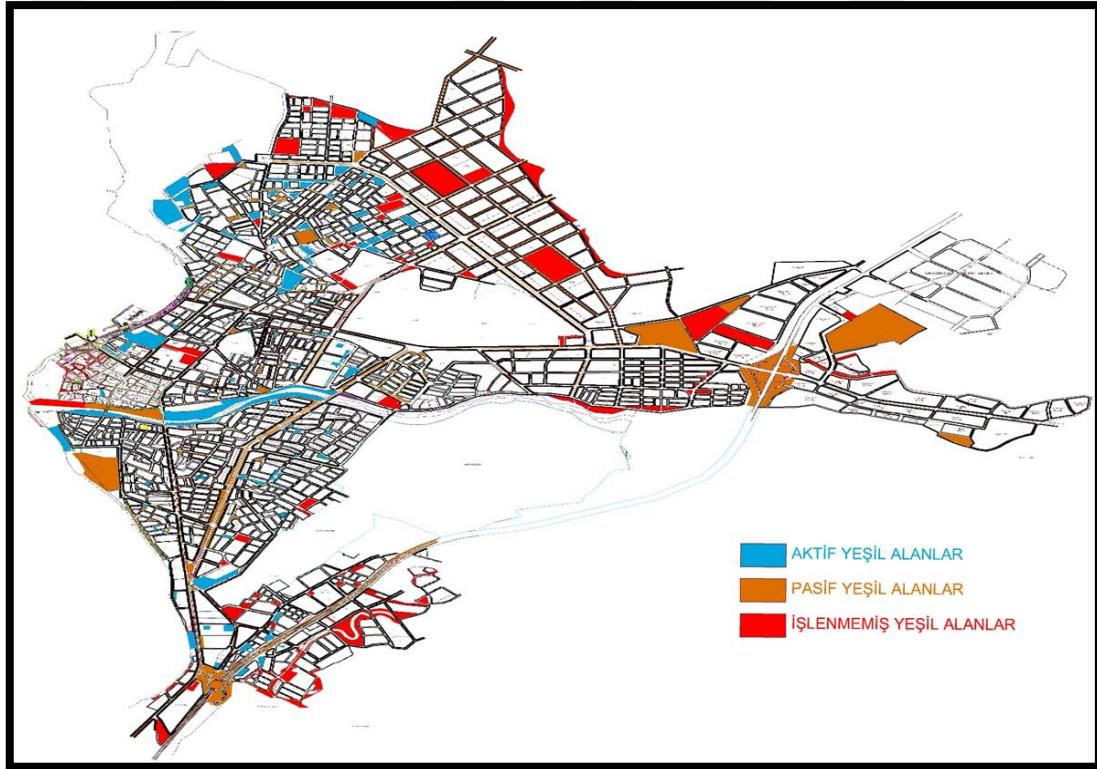
Şekil 4.98. Çanakkale kenti aktif yeşil alanlar

Şekil 4.99. Çanakkale kenti pasif yeşil alanla

Şekil 4.100. Çanakkale kenti işlenmemiş yeşil alanlar

Şekil 4.101. Çanakkale kenti aktif, pasif ve işlenmemiş yeşil alanların autocad çizimi (Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2016)

Çanakkale'deki açık yeşil alan değişiminin mahallelere göre son 15 yıldaki değişimi Çanakkale Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğünden elde edilen verilerle belirlenmeye çalışılmıştır. Bu bulgulara göre;

Barbaros Mahallesi 2002 yılındaki yeşil alan miktarı 74124 m², 2004 yılı 88,380 m², 2005 yılı 92625 m², 2006 yılı 126963 m², 2007 yılı 138099 m², 2008 yılı 147048 m², 2009

yılı 162268 m², 2010 yılı 221894 m², 2011 yılı 229847 m², 2012 yılı 233298 m², 2013 yılı 273310 m², 2014 yılı 276189 m², 2015 yılı 282520 m² ve son yapılan çalışmalarda Barbaros Mahallesi 2016 yılındaki yeşil alan miktarı 293428 m²'ye çıkmıştır (Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2016).

Namık Kemal Mahallesi ve Fevzi Paşa Mahallelerinde yapılan çalışmalara göre ise 2002 yılında yeşil alan değişimmiktarları 15031 m², 2004 yılında 15031 m², 2005 yılı 15031 m², 2006 yılında ise yine 15031 m² yeşil alan miktarı belirlenmiştir. 2007 yılında ise 38205 m² yeşil alan miktarına sahiptir. 2007 yılından 2016 yılına kadar yapılan çalışmalarda bu mahallelerde yeşil alan miktarında herhangi bir değişiklik belirlenmemiştir (Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2016).

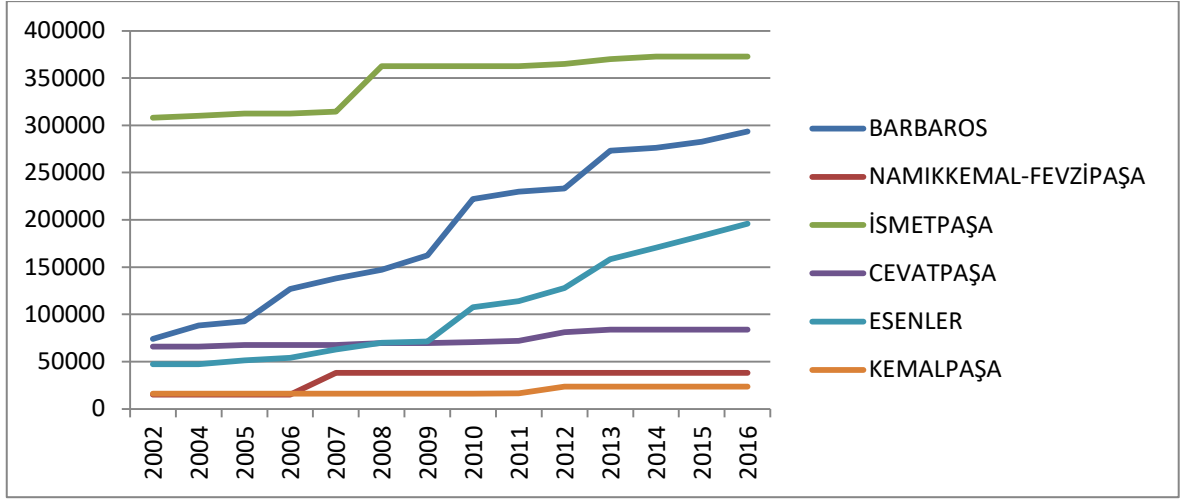
İsmetpaşa Mahallesiinde ise yeşil alan değişimleri 2002 yılında 307934 m², 2004 yılı 309981 m², 2005 yılı 312575 m², 2006 yılı 312575 m², 2007 yılı 314543 m², 2008 yılından 2011 yılına kadar olan yeşil alan değişim miktarı 362631 m² ile aynı oranda kalmıştır. 2012 yılı yeşil alan miktarı 365008 m², 2013 yılı 370043 m², 2014 yılı 372637 m², 2015 yılı 372855 m² ve 2016 yılında 372855 m²'dir (Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2016).

Cevatpaşa Mahallesi yeşil alan değişim miktarları ise 2002 yılında 65951 m², 2004 yılında 65951 m², 2005 yılında 67440 m², 2006 yılında 67440 m², 2007 yılında 67540 m², 2008 yılında 69667 m², 2009 yılında 69760 m², 2010 yılında 70602 m², 2011 yılında 72006 m², 2012 yılında 81165 m², 2013 yılında 83865 m² ve 2014 yılından 2016 yılına kadar yapılan çalışmalarda mahalledeki yeşil alan miktarı ise yine 83865 m²'dir (Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2016).

Esenler Mahallesiinde yapılan çalışmalarda yeşil alan değişimleri 2002 yılında 47088 m², 2004 yılında 47088 m², 2005 yılında 51403 m², 2006 yılında 53910 m², 2007 yılında 62771 m², 2008 yılında 70044 m², 2009 yılında 71407 m², 2010 yılında 107480 m², 2011 yılında 113909 m², 2012 yılında 127909 m², 2013 yılında 158363 m², 2014 yılında 170437 m², 2015 yılında 183035 m² ve 2016 yılında da 195835 m² olarak belirlenmiştir (Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2016).

Kemalpaşa Mahallesiindeki yeşil alan değişimlerini belirlemek amacıyla yapılan çalışmalarda ise 2002 yılında 16180 m², 2004 yılı 16180 m² ve 2010 yılına kadar da yine 16180 m² yeşil alan miktarı ile mahallede yeşil alan değişimlerinde herhangi bir değişiklik belirlenmemiştir. 2011 yılında 16348 m², 2012 yılında 2016 yılına kadar ise 23416 m² yeşil alan miktarı ile herhangi bir değişim olmamıştır (Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2016).

2002-2016 yılları arası mahallelere göre yeşil alan değişim miktarları Şekil 4.102.'de gösterilmiştir.

Şekil 4.102. 2002-2016 yılları arası mahallelere göre yeşil alan değişim miktarları

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

Kentteki mekansal değişimleri belirlemek önemli olmakla beraber tek başına yeterli değildir. Bu nedenle kentin karakter ve kimliği mutlak suretle yapılmalıdır. Kentteki alan kullanıcılarının değişen mekanlara olan refleksleri incelenmelidir.

Planlamanın temel ilkesi olan doğru ve efektif arazi kullanımı ilkesinden ayrılmadan kent gelişimleri organize edilmelidir. Bu anlamda kent kimliğinin belirlenmesi amacıyla kentlilik bilinç düzeyi ve mekansal kullanımlara yönelik Çanakkale kent merkezi ve kent merkezinde yer alan 6 adet parkta yapılan çalışmada, kentte yaşayan bireylerin kentlilik bilinci düzeyinin ölçülmesi, kent kimliğine olan etkileri ve bu etkilerin kentteki mekansal değişimler üzerinde ne gibi etkileri olduğu çalışma sonunda elde edilen bulgularla açıklanmaya çalışılmıştır.

Çanakkale kent merkezi açık yeşil alan değişimi son 15 yıl içinde üniversitenin açılmasıyla yüksek bir oranda personel ve öğrencinin kente gelmesiyle nüfus artışına paralel olarak son derece hızlı bir gelişim göstermiştir. Özellikle Esenler, Barbaros ve Cevatpaşa Mahallelerinde bu değişim çok daha hızlı olmuştur. Barbaros Mahallesi ve Fevzi Paşa Mahallesinde bulunan Sarıçay Parkı, Esenler Mahallesinde bulunan Özgürlük Parkı ve Uğur Mumcu Parkı, Cevatpaşa Mahallesinde bulunan Halk Bahçesi ve Rotary Parkta yapılan anket çalışmaları sonucunda, son 15 yıldaki bu parkların değişimi Çanakkale’de yaşayan kişilerin rekreasyon alanlarını ziyaret sıklığını arttırmış, kentlilik bilincinin ölçülmesinde de önemli bir kılavuz olmuştur.

Eğitim durumunun kentlilik bilinci üzerine etkili olduğu Geyik(2010), Keskin ve ark. (2015) ile Acungil (2012) çalışmalarında belirtilmiştir. Bu durumun gözlemlenmesi amacıyla gerçekleştirilen anket çalışmasında eğitim durumunu gösteren soru kullanıcılara yöneltilmiştir. Bulgular kısmında ayrıntısı verilmiş olan bu verilerde alanı kullananların %68’i üniversite mezunudur. Bu rakam da bize rekreatif faaliyetleri değerlendirme ölçütünde eğitim seviyesi ve eğitim ile birlikte kentlilik bilinç düzeyi açısından pozitif bir ilişki göstermektedir.

Çanakkale kent merkezinde üniversite mezun durumda bulunan kent kullanıcıları ile ÇOMÜ öğrenci sayısı ile birlikte nüfus potansiyeli her geçen gün üniversite mezunu lehine artmaktadır. Bu durum Çanakkale kent merkezindeki rekreatif alan kullanımlarına olumlu olarak yansımaktadır. Bulgular kısmında belirtildiği gibi rekreatif alanları üniversite mezunlarının kullanma oranları son derece yüksektir. Çanakkale kent merkez nüfusunun

bu yöndeki pozitif ilerlemesi Çanakkale kentinin rekreatif açık yeşil alan miktarının artırılması sonucunu doğurmaktadır. Yakın bir gelecekte mevcut rekreatif alanın Çanakkale nüfusunun ihtiyaçlarını karşılama konusunda yetersiz kalmaması için yeni alanların rekreatif amaçlı düzenlenmesi gerekmektedir.

Acungil (2012) evli kişilerin bekar kişilere göre kenti sahiplenme durumunun daha fazla olduğunu, bu sebeple kentlilik bilincinin evli kişilerde daha fazla olduğunu belirtmiştir.

Yapmış olduğumuz çalışmada ise benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Anket çalışmamızda evlilerin oranı bekarlara göre daha fazla çıkmıştır. Bu durumda Çanakkale kent merkezindeki evli kişiler kenti sahiplenme, kenti koruma ve kentlilik bilinç düzeyi bakımından bekarlara göre daha üst seviyededir. Bu durum bize göstermektedir ki evlilik oranı arttıkça da Çanakkale’de kentlilik bilincine sahip olan kişi sayısında artış beklenebilir.

Çalışmada Çanakkale kent merkezinde yapılan anketler sonucunda gelir durumu tespit edilmeye çalışılmış, bunun sonucunda Çanakkale kent merkezinde yaşayan kişilerin gelir durumlarının orta seviye olduğu sonucu çıkmaktadır. Gelir durumuna göre 1500 TL ve altındaki düşük, 1500 TL ve 2500 TL arası normal, 2500 TL ve üstü yüksek gelir grubu olarak nitelendirilerek yaşam kalitesi göz önüne alındığı zaman Çanakkale kentinin normal bir düzeyde olduğunu söyleyebiliriz. Gelir durumu iyi olan kişiler kenti daha kolay sahiplenip, daha kolay uyum sağlarken; gelir durumu düşük olan kişiler ise kente uyum aşamasında sorun yaşamaktadır.

Yapılan çalışma sonucunda katılımcıların yarısından fazlasının başka bir şehirde doğması Çanakkale kent kültürünün yaşatılması ve sürdürülmesi açısından olumsuz bir durum olarak görülebilir. Bu durum hem kent kimliği hem de kişilerdeki kentlilik bilincini olumsuz yönde etkilemektedir.

Çanakkale kent merkezinde daha çok çekirdek aile olarak nitelendirdiğimiz aile tipi yaşamaktadır. Geniş aile kapsamına giren ise az bir kısmı kaplamaktadır. Çekirdek ailelerde ise 4-5 kişinin yaşadığı ortaya çıkmıştır.

Çanakkale’nin TUIK verilerine göre güçlü bir göç aldığı gözükse bile; göç alma seviyesi yaptığımız araştırmalarda TUIK verilerinden daha fazla çıkmıştır. Çanakkale’de yaşayan nüfusun önemli bir kısmı ADNKS’e göre nüfus bilgilerini Çanakkale’ye aldırmadıkları bilinmektedir. Bu durum sebebiyle TUIK merkez ilçeden yaşayan öğrenci sayısını belirlemede eksik kalmaktadır.

TUİK 2008'den bu yana ADNKS'e göre nüfus sayımı yapmaktadır. Bu nedenden dolayı merkez ilçenin nüfusu, ikamet adresi ailesinin yanında gözüken öğrencilerde sapma göstermektedir. Öğrencilerin büyük bir kısmı ikamet adreslerini ailelerinin yanında göstermektedir. Bu nedenle de zamanlarının büyük bir kısmını Çanakkale'de geçiren öğrenciler ADNKS Çanakkale'de gözükmemektedirler. Oysaki kent yaşamına ekonomik ve kültürel olarak çok büyük bir katkı sağlayan bu nüfus grubu dikkate alınmalıdır.

Anket çalışmasında açık yeşil alan kullanımında demokratik yapı analiz edilmeye çalışılmış ve anket sırasında katılımcılara göç edip etmediği sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya yönelik yapılan analizlerde Çanakkale'deki açık yeşil alan kullanımının sonradan göç edenler tarafından daha yoğun kullanıldığı belirlenmiştir.

Katılımcıların başka bir kent merkezinden Çanakkale kent merkezine göç etmeleri kişilerin kente adaptasyonunda önemli bir sonuçtur. Keskin ve ark.,(2015) yılında yaptıkları çalışmalarında; başka bir kent merkezinden yine kent merkezine göç eden kişilerde aidiyet duygusunun fazlaca olması, bu durumla beraber kente karşı sorumluluğun artması ve toplumsal kurallara uyularak hareket edilmesi kişilerdeki kentlilik bilincinin yüksek bir seviyede olduğunu göstermektedir sonucuna ulaşmışlardır. Çalışmamızdaki göç eden katılımcılarının %44'ü ise başka bir kent merkezinden yine Çanakkale kent merkezine göç etmiştir. Bu durum göç eden kişilerde, kente karşı gösterilen hassasiyet ve sorumlulukların farkında oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Türk Sosyal Bilimler Derneğinin yaptığı çalışmaya göre zorunlu göçler 1980 ve 1990 yılından sonra artış göstermiştir. Bu göçlerin de çeşitli nedenlerden dolayı olduğu ifade edilmiştir. Çalışmamızda ise üniversite ve iş olanaklarının kısıtlı olması nedeniyle göç edenlerin oranının fazla çıkması kişilerin daha iyi bir eğitim alabilmek için ve iş bulabilme umudu ile göç edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bununla beraber de kent nüfusunda artış olmuş ve kişilerin kente karşı sorumluluklarının daha fazla artacağı belirlenmiştir.

Eğitimin kent kimliği ve kentlilik bilinci üzerinde etkisinin önemli olduğunu belirten İlgar (2008), Eskişehir'e göç edenlerin en büyük nedenini eğitim olarak belirterek kent kimliği ve kentlilik bilincinin oluşmasında eğitimin etkili olduğunu ifade etmiştir. Çalışmamızda ise buna paralel bir sonuç ortaya çıkmıştır ve Çanakkale kentine göç edenlerin tercih nedeni %42 gibi yüksek bir oranda eğitim olmuştur. Bu durum Çanakkale'nin öğrenciler için yaşamaya elverişli bir şehir olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır. Eğitim amaçlı Çanakkale kentini tercih edenler kentte okuryazar oranının artmasını sağlamış, kent kimliği ve kentlilik bilinci oluşumunda etkili olmuştur. Bu durum

kentin mekansal gelişimini de etkileyerek kentin üniversite kampüsüne doğru büyümesine neden olmuştur.

Değerlendirme sonuçlarına göre Çanakkaleli olmamasına rağmen kendini Çanakkaleli olarak hissedenlerin oranının fazla çıkması Çanakkale kentinin sahiplenildiğinin göstergesidir. Geyik (2010)'e göre kentin sahiplenmesi kentlilik bilincinin olmazsa olmaz niteliklerinden biridir. Kendini Çanakkale'ye ait hissetmek kent için yapılacak olan çalışmalarda aktif rol almak, değişime ayak uydurmak, bu alanların kullanılması ve Çanakkale kentinin sahiplenilmesi kentlilik bilinç düzeyinin Çanakkale'de yaşayan kişilerde fazla olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Keskin ve ark.,(2015) yaptıkları çalışmalarında kente göç eden kişilerin memleketleri ile bağlantılarını kesmediklerini ama tekrar memleketlerine dönmeyeceklerini belirten sonuca ulaşmışlardır.Çanakkale'ye göç eden kişilerin de kenti sahiplendiklerini, Çanakkale'den ayrılmayacakları ve kente karşı aidiyet hissetmeleri kentlilik bilinç düzeyinin yüksekliğini işaret etmektedir.

Kişinin kentliliği yaşamak olarak görmesi o kente kendini okadar çok ait hissetmesi ve kentlilik bilincine sahip olduğunu göstermektedir. Çanakkale'de yapılan çalışmada çıkan sonuçlara bakılırsa kişilerin ciddi anlamda kentlilik bilincine sahip olduğunu, kişilerin kent kültürüne uyumunun yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Geyik (2010), İlgar (2008) ve Acungil (2012) çalışmalarında kentin kentleşme konusundaki en önemli problemi sorusuna kişilerin kentteki eksikliklerinin bilincinde olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yaptığımız çalışmada ise kişilerin Çanakkale kentinin kentleşme konusundaki sorunlarının farkında olması, diğer çalışmalarla paralel bir sonucun ortaya çıktığını göstermektedir.

Kentteki bilinçlilik düzeyini ölçme konusunda en önemli göstergelerden biri kentte yaşayanların kent sorunlarına karşı duyarlılıklarıdır. Kent sorunları içerisinde en başta gelen sorunlar da çevre sorunlarıdır. Edirne ve Tekirdağ gibi aynı bölgede yer alan kentlere göre çevre duyarlılığı (Yılmaz, 2006, 2011) Çanakkale kentinde daha yüksektir. Bu kapsamda değerlendirildiğinde Çanakkale'deki kişilerin çevre sorunlara karşı duyarlı olduğu (Yılmaz, 2016) ve bu sorunları ifade etmede bir sıkıntı yaşamazken, aynı şekilde sorunların çözümü için de yine herhangi bir sıkıntı yaşamamaktadırlar. Çünkü sorunların çözümü için ankete katılan kişilerin %43'ü belediye yetkililerine başvurarak sorunlarının çözülmesini istemektedirler. Bu durum Çanakkale'de aktif kentliliğin bulunduğunu, kentte yüksek düzeyde kentlilik bilinci olduğunu göstermektedir. Geyik (2010) ve Acungil (2012) ise Tokat ve İstanbul'da yaptıkları çalışmada; çalışma yapılan kentlerde aktif kentliliğin

bulunmadığını, sorunlarının çözümü için katılım oranının düşük olduğu sonuca ulaşarak bizim çalışmamız ile tam tersi bir sonuca ulaşmışlardır.

Kent ile ilgili projeleri takip etme durumu kente karşı sorumluluk alma, kentte yapılan veya yapılacak olan değişimlere karşı olumlu-olumsuz bir fikir sahibi olma konusunda önemli bir durumdur. Çıkan sonuçlara göre Çanakkale’de %40 oranında kişilerin kent ile ilgili projeleri takip etmediği, bu durum da Çanakkale kent merkezinde yaşayan kişilerin kentle ilgili yapılacak olan projelere karşı duyarsızlığını göstermektedir.

Çanakkale kentinde rekreasyon olanaklarını kullanan kişilerin oranı oldukça fazladır. Yapılan anket çalışmasının sonuçlarına göre Çanakkale’de yaşayan kişilerin %42’si park, bahçe ve mesire alanlarını haftanın 1-2 günü ziyaret ettiklerini belirtmişlerdir. Bu sonuç ise Çanakkale kentinde yaşayan kişilerin kent ile olan ilişkisinin yüksek bir düzeyde olduğunu göstermektedir.

Çanakkale’de kullanılan parklar içerisinde en çok ziyaret edilen park %38 oranıyla Halk Bahçesidir. Halk Bahçesi Çanakkale kentinde kentlilik bilincini en çok etkileyen parktır. Çanakkale kentinde ise rekreasyon alan kullanımlarına göre kentlilik bilinci yüksek bir seviyededir. Çanakkale kentinde günden güne rekreasyon olanaklarında artış meydana gelmektedir. Kentte park ve bahçelerin revize edilerek daha iyi haline getirilmesi, mevcut alanların arttırılması, kalite ve standartların artırılarak geliştirilmesi, kente sahip çıkma ve kentlilik bilinci konusunda pozitif etkiler oluşturur. Fiziksel ortamın gelişmesi, bu konuda bilgilendirme yapılması kentlilik bilincinin gelişmişliğini gösterir.

Çalışmamızda çıkan sonuçlar ile Yalçınayvuz (2015)’un yaptığı çalışmasında benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır. Yalçınayvuz (2015) Erzincan kentinde seçtiği rekreasyon alanlarında yaptığı çalışmasında parkların genel sorunu olarak bakım yetersizliği sonucunu bulmuştur. Anket çalışmamızın sonuçlarına göre ise Çanakkale’deki rekreasyon alanlarının genel sorununu kişiler %39 oranında bakım yetersizliği olarak belirlemiştir.

Yüksek bir kentlilik bilincine sahip toplum istiyorsak sosyo-kültürel yaşam zengin olmalı, toplumun her kesiminin sosyo-kültürel etkileşim içerisinde bulunması sonucu rekreatif alanlara ihtiyacı artmakta, bu noktadaki ihtiyacı karşılayabilecek rekreatif alanlarda tersine bir etki göstererek sosyo-kültürel faaliyetlerin etkinliğinin arttırmaktadır. Daha açık bir ifadeyle söylenecek olursa kaliteli planlanmış ve toplumun ihtiyaçlarına göre tasarlanmış rekreatif alanlar toplumdaki sosyo-kültürel ilişkilerin artmasına pozitif etki göstermekte, bunun sonucu olarak da kentlilik bilincine katkı sağlamaktadırlar.

Çanakkale kent merkezindeki parkların planlama aşamasında halkın istekleri, parklardaki bakım, güvenlik, yeşil alan yetersizliği ve ziyaret eden kişilerin kullanabileceği

aktivite alanları göz önünde bulundurulmalıdır. Yapılan peyzaj planlama çalışmaları, kentte temizlikten sorumlu kişilerin sayısının artırılması gibi önlemlerin alınması ile parklardaki çeşitli sorunların çözümü sağlanmaya çalışılmalıdır. Parkların planlanmasında kişilerin eğitim durumu, maddi durumu ve kültür seviyeleri de düşünülmelidir. Çünkü park içinde yapılması planlanan çeşitli alanlar doğrudan bu konuyla alakalıdır. Çanakkale’de kent kimliğini yansıtan mevcut parkların durumu daha iyi hale getirilmeli, kentin yaşam kalitesini arttıracak yeni rekreasyon alanları yapılmalıdır. Bu parklar da sadece yeşil alan olarak görülmemelidir. Bu yeşil alanlar farklı etkinliklerle birleştirilerek alanları ziyaret eden kentliye farklı alternatifler sunmalıdır. Kent merkezindeki kamusal alanlardan olan açık yeşil alanlar kentsel alan ile doğanın bütünleştiği mekanlar olarak tasarlanmalıdır. Kentteki mekansal değişimlere göre bir planlama çalışması yapılırken kentin kimliği korunmalıdır. Çanakkale kent merkezinin mekansal değişimlerine uygun olarak yapılacak olan yeni tasarımların kent içinde farkındalık yaratması gerekmektedir. Kent ve kentli ilişkisi beraber düşünülerek planlama ve tasarım çalışmaları yapılmalıdır. Kentte yaşadığının bilincinde olan, yaşadığı kenti sahiplenen, sorumluluklarının farkında olan kişiler kimlikli mekanların oluşumunda önemli bir pay sahibi olacaktır.

KAYNAKLAR

- Acungil Y., 2012. Kentleşme Süresince Tokat'ta Kentlilik Bilinci.Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Türkiye.
- Adıyaman K., 2008. Kentleşme Sürecinde Türkiye ve Kent Kimliği. Yüksek Lisans Tezi.Selçuk Üniversitesi, Türkiye.
- Ağaoğlu Y.S., Taşmektepligil M., Bayrak M., 2005. Dünyada ve Türkiye'de Serbest Zaman Kavramının Tarihsel Gelişimi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2(11): 1-9.
- Ak T., 2005. Kentsel Dış Mekanlar Bağlamında Çanakkale Saat Kulesi ve Çevresine Yönelik Bir Görsel Analiz Çalışması. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye.
- Akbulut M., Odabaşı S., Odabaşı D.A., Çelik E.Ş., 2006. Çanakkale İli'nin Önemli İç suları ve Kirletici Kaynakları. E.Ü. Su Ürünleri Dergisi,1(1): 9-15.
- Akdoğan G., 1987. Doğa Düzenleme Ders Notları.Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkiye.
- Akgür Z., 1997. Türkiye'de Kırsal Kesimden Kente Göç ve Bölgeler Arası Dengesizlik. T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara. 146s.
- Akman Y., Ketenoğlu O., Güney K., 2004, Bitki Ekolojisi, Palme Yayıncılık, Ankara. 456s.
- Aksu A., 2016. Atatürk Üniversitesi Merkezi Açık Yeşil Alandaki Fiziki Değişim Memnuniyetinin Değerlendirilmesi.Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Türkiye.
- Aksoy Y., 2004. Üsküdar İlçesi Açık Yeşil Alan Durumunun İncelenmesi. Ekoloji Dergisi 13(52): 38-44.
- Akten M., Yılmaz O., Gül A., 2009. Alan Kullanım Planlamasında Rekreasyonel Alan Kullanım Ölçütlerinin Belirlenmesi: Isparta Ovası Örneği. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 2: 119-133.
- Alexander C.,1977. A Pattern Language: Towns. Buildings. Construction. Oxford University Pres, NY.

- Altınçekiç H.S., Ergin B., Tanfer M., 2014. Tarihsel Süreç İçinde Kent Kimliğinin Mekansal Kalite Değerlendirmesi Üzerine Bir Araştırma: Taksim Meydanı. Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 15(2): 132-148.
- Altunkasa M.F., 2004. Adana'nın kentsel gelişim süreci ve yeşil alanlar. Adana Kent Konseyi Çevre Çalışma Grubu Bireysel Raporu, Türkiye.
- Anonim 2000. The Urban Audit: Towards the benchmarking of quality of life in European cities. Vol I, II and III, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.
- Anonim 2007a. Çanakkale İli Çevre Durum Raporu 2006-2007. TC Çanakkale Valiliği İl Çevre Müdürlüğü, Türkiye.
- Anonim 2007b. Çanakkale İli Çevre Durum Raporu 2013. TC Çanakkale Valiliği İl Çevre Müdürlüğü, Türkiye.
- Anonim, 2007c. Çanakkale İli Çevre Durum Raporu. TC Çanakkale Valiliği İl Çevre Müdürlüğü, Türkiye.
- Anonim 2010a. Çanakkale İlinin Coğrafi Konumu. 13.06.2016,
<http://www.canakkaleili.com/canakkale-ilinin-cogرافي-konumu.html>
- Anonim 2010b. Çanakkale İlinin Toprak Özellikleri. 19.06.2016,
<http://www.canakkaleili.com/canakkale-ilinin-toprak-ozellikleri.html>
- Anonim 2010c. Çanakkale Halk Bahçesi. 23.06.2016,
<http://www.canakkaleili.com/canakkale-halk-bahcesi.html>
- Anonim, 1999. Çanakkale İli Arazi Varlığı. TC Başbakanlık Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayınları, İl Rapor No: 17, 136 s., Ankara.
- Arıbaş K., 2006. Aksaray Kentinin Mekansal Değişim ve Dönüşüm Süreçleri.
http://tucaum.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/280/2015/08/semp5_25.pdf
10.01.2017
- Arusoğlu Z., 2013. Çok Katmanlı Kentlerde Kimlik Sorunsalı Palimpsest Bir Kentsel Alan Olarak Ulus Örneğinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi, Türkiye.

- Ayaşlıgil T., 1997. Kent Gelişimi Sürecinde Açık ve Yeşil Mekan Gereksiniminin Çanakkale Örneğinde İrdelenmesi.Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, Türkiye.
- Aydemir, Ş., 2004. Kentsel Donatılar- Açık Alanlar ve Rekreasyon Kentsel Yeşil Alanlar,Kentsel Alanların Planlanması ve Tasarımı.Türkiye.
- Ayhan Ç., 2007. Özgün Peyzaj Karakteristiklerine Sahip Mekanlara Yönelik Bir Peyzaj Planlama Yönteminin Ortaya Konulması; Bozcaada Örneği. Doktora Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye.
- Ayten M., 1997. Kent Kimliği Yapı Belirleyicilerinin Ankara Kentindeki Durumunun Tarihsel Gelişmişlik Süreci İçinde Değerlendirilmesi. Ankara Sempozyumu Bildiriler Kitabı, TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi, 18-28, Ankara.
- Atık M., 2014. Kentsel Yaşam Kalitesi ve Kent Kimliği Bağlamında İstanbul'daki Yenileme Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma.Yüksek Lisans Tezi. Bahçeşehir Üniversitesi, Türkiye.
- Bakan K., Konuk G., 1987. Türkiye'de Kentsel Dış Mekanların Düzenlenmesi. Tübitak Yayınları, Türkiye.
- Barış E.M., 1995. Ankara Kentinde Hava Kirliliği Sorununun Çözümünde Peyzaj Mimarlığı Açısından Alınması Gereken Önlemler.Tezi. Ankara Üniversitesi, Türkiye.
- Barış E. M., Yazgan E. M.,Şahin S., 2004. Açık Alanların Ankara Kentinde Kent İklimi ve Hava Kalitesi Üzerine Etkileri Üzerine Bir Araştırma. Ankara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi Kesin Raporu, Türkiye.
- Bayramoğlu E., Özdemir B., 2012. Trabzon Kent Merkezi, Uzun Sokak Kentsel Donatı Elemanlarının Kent Kimliği Açısından Değerlendirilmesi. Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 12(2): 182-191.
- Beyazlı D., Aydemir Ş., 2008. Kentlilik Bilinci ve Mekan: Trabzon Kenti Örneği. Planlama 3: 60.
- Bilgili B.C., 2009. Ankara Kenti Yeşil Alanlarının Kent Ekosistemine Olan Etkilerinin Bazı Ekolojik Göstergeler Çerçevesinde Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Türkiye.

- Birol G., 2008. Kentlilik Bilinci ve Balıkesir'den Yarım Asırlık Bir Örnek: Yeni Çarşı Örneği. Ege Mimarlık, 2 (65): 28-31.
- Boyacıgil O., Altunkasa M.F., 2010. Kamusal Rekreasyon Olanaklarının Etkinliğinin Belirlenmesi:İskenderun (Hatay) Örneği. Ekoloji Dergisi 19(74): 110-121.
- Bulut Y., 2000. Tercan Baraj Gölü ve Çevresinin Rekreasyonel Alan Kullanım Potansiyelinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi, Türkiye.
- Cansız O.S., 2012. Sokak Sanatının Kent Kimliği Üzerine Etkileri.Yüksek Lisans Tezi Ege Üniversitesi, Fen, Türkiye.
- Carr S.,Rivlin L.G., Stone A., Francis M.,1995. Public Open Spaces, Cambridge University Press, USA.
- Cavcav D., 2007. Gelişmekte Olan Ülke Kentlerinde Küreselleşme Sürecinin Kent Kimliğine Etkisi Ankara Örneği. Gazi Üniversitesi, Türkiye.
- Çanakkale Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü 2016. Güncel Parklar. 23.06.2016.
- Çanakkale Valiliği 2013. <http://www.canakkale.gov.tr> 15.06.2016.
- Cengiz T., Doğaş S., 2015. İlköğretim Çağındaki Çocukların Açık Yeşil Alan Kullanım Alışkanlıklarının Belirlenmesi: Çanakkale Örneği. Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi, 12(02): 57-66.
- Çetinkaya F., 2005. Eğimli Alanlarda Peyzaj Onarım Tekniğinin Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Terzioğlu Yerleşkesi Örneğinde İrdelenmesi.Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye.
- Çetiner A., 1972. Şehircilik Çalışmalarında Donatım İlkeleri, İTÜ, Türkiye.
- Çetiner A., 1975. Yerleşmelerde Yeşil Alanlar, Kentlerdeki Yeşil Alanlar Korunması ve Geliştirilmesi Sempozyumu, Türkiye.
- Çinçinoğlu A., 2001. Antakya Kenti Açık ve Yeşil Alan Sisteminin Saptanması ve Peyzaj Mimarlığı Açısından Değerlendirilmesi.Yüksek Lisans Tezi. Mustafa Kemal Üniversitesi, Türkiye.

- Çöl Ş., 1998.Kentlerimizde Kimlik Sorunu ve Günümüz Kentlerinin Kimlik Derecesini Ölçmek İçin Bir Yöntem Denemesi.Yüksek Lisans Tezi.Mimar Sinan Üniversitesi, Türkiye.
- Demirer G.N., Demirer T., Doğmuş O.E., Duran M., Görgün T., Hünler K., Özbolat N., Özbudun S., Orhangazi Ö., Yapıcı K., 1999. YYD Kıskaçında Çevre ve Kent. Ütopya Yayınevi, Ankara.
- Diktaş N., 2006. Maçka Yöresi Ana Ulaşım Yolları Çevresindeki Orman Kaynaklarına Yönelik Rekreatif Kullanımların ve Rekreatif Potansiyeline Sahip Orman Alanlarının Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Türkiye.
- Dökmeci H. V., 1997. Çevre Yönetimi Bağlamında Sürdürülebilirlik Kriterlerinin Çanakkale Örneğinde İrdelenmesi Üzerinde Bir Araştırma.Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Türkiye.
- DSİ 2016. Devlet Su İşleri Çanakkale Verileri 2016.
- Durukan S.K., Cengiz A.E., Kelkit A., 2006. Sarıçay (Çanakkale)'ın Kıyusal Alan Kullanımı Açısından İncelenmesi, Türkiye'nin Kıyı ve Deniz Alanları VI. Ulusal Konferansı, Muğla
- Emür S.H., Onsekiz D., 2007. Kentsel Yaşam Kalitesi Bileşenleri Arasında Açık ve Yeşil Alanların Önemi Kayseri/Kocasinan İlçesi Park Alanları Analizi.Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22: 367-369
- Erbaş E., 1995. Planlamaya Ekolojik Yaklaşım; Sürdürülebilir Kentsel Gelişme Çerçevesinde İstanbul Örneği İrdelenmesi. Mimar Sinan Üniversitesi, Türkiye.
- Erdoğan B.D., 2011. Kentsel Mekan Olarak Meydanlarda, Kent Kimliği Karakteristiklerinin İrdelenmesi: Ortaköy Meydanı Örneği.Yüksek Lisans Tezi.İstanbul Teknik Üniversitesi, Türkiye.
- Erduran F., Dilek E.F., 2008. Çanakkale Kenti Rekreatif Olanakları ve Öneriler. Çanakkale Kenti Çevre Sorunları Sempozyumu, Çanakkale.

- Erduran F., Kabaş S., 2010. Parklarda Ekolojik Koşullarla Dengeli, İşlevsel ve Estetik Bitkilendirme İlkelerinin Çanakkale Halk Bahçesi Örneğinde İncelenmesi. Ekoloji Dergisi, 19(74): 190-199.
- Erenoğlu G., 1998. Kentsel Kimlikte Sürekliliğin Rolü ve Akaretler Evleri Teşvikiye Bölgesi Örnek Alanında Tarihi Çevrede Modern Yapı İncelemesi.Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi, Türkiye.
- Erkan R., 2002. Kentleşme ve Sosyal Değişme.Bilim Adamı Yayınları, Ankara.
- Erkmen B., 1990. Şehir Kimliği ve Şehir Mobilyası Üzerine, Arredamento Dekorasyon, 17:126127.
- Etlı B., 2002. Edirne İli Merkez İlçe Yeşil Alan Sisteminin Peyzaj Mimarlığı İlkeleri Yönünden İrdelenmesi. Trakya Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Dergisi 3: 47-59.
- Eymirli S., 1994. Erzurum Kenti Açık Yeşil Alanlarının Saptanması ve Kentiçi Açık Yeşil Alan İlkeleri Yönünden Araştırılması.Yüksek Lisans Tezi.Çukurova Üniversitesi, Türkiye.
- Geyik S., 2010. Kırdan Kente Göç Sonrası Kentlilik Bilinci Mevlana Mahallesi Örneği.Yüksek Lisans Tezi.Sakarya Üniversitesi, Türkiye.
- Göncü N., 2007. Kent Öğelerinin Kent Kimliği Üzerindeki Etkileri.Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Türkiye.
- Görmez K., 1997. Yerel Demokrasi ve Türkiye.Vadi Yayınları, Ankara. 20s.
- Güçlü S., 2002. Kentlileşme ve Göç Sürecinde Antalya'da Kent Kültürü ve Kentlilik Bilinci. T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- GülA., Küçük V., 2001. Kentsel Açık - Yeşil Alanlar ve Isparta Kenti Örneğinde İrdelenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 2: 27-48.
- Günel F., 2008. Kent İmajı ve Kentsel Doku Bağlamında Çanakkale Kent Merkezinin İrdelenmesi. Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkiye.
- Güngördü M., 1999, Marmara Bölgesinin Bitki Coğrafyası, İstanbul Üniversitesi,Türkiye.
- Güvenç, B. 1991. Kentlerin Kimliği ve Antalya Üzerine Notlar, Öneriler, Örnekler. Mimarlık Dergisi, 1: 19-28.

- Hacıhaliloğlu K., 2012. Kentsel Yeşil Alan Sistemi İçinde Kıyı Parklarının Düzenleme İlkeleri.Yüksek Lisans Tezi.Bahçeşehir Üniversitesi, Türkiye.
- Hacıhasanoğlu I., Hacıhasanoğlu O., 1995. Mimari ve Kentsel Kimlik Venedik Örneği. Yapı Dergisi, İstanbul.
- <https://www.msxlab.org/forum/cografya/361245-yeryuzu-sekilleri-bogaz.html> Çanakkale Kenti ve Boğaz Görüntüsü. 20.06.2016.
- İlgar E., 2008. Kent Kimliği ve Kentsel Değişimin Kent Kimliği Boyutu: Eskişehir Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi, Türkiye.
- Kalyoncu M., 2012. Kadirga Koyu (Çanakkale) Örneğinde Kıyı Alan Kullanımlarının Hava Fotoğraflarıyla İzlenmesi Üzerine Bir Araştırma.Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye.
- Kap S.D., 2006. Avrupa Peyzaj Sözleşmesi Kapsamında Yeşil Alan Kullanımı; İstanbul Boğaziçi Ön Görünüm Bölgesi Örneği.Yüksek Lisans Tezi. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Türkiye.
- Kartal M.E., 2013. Üst Ölçekli Projelerin Kent Kimliği Üzerindeki Etkisi Karaburun Örneği.Yüksek Lisans Tezi.Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Türkiye.
- Kartal M., 2015. Gaziantep Şehrinde Rekreatif Faaliyetlerin Dağılışı.Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Türkiye.
- Kaymaklı G., 1990. Ülkemizde Kentsel Açık ve Yeşil Alan Standartlarının Uygulanmasında Peyzaj Mimarlığı Açısından Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Yolları Üzerine Bir Araştırma.Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Türkiye.
- Kaypak Ş., 2010. Antakya'nın Kent Kimliği Açısından İrdelenmesi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(14): 373-392.
- Keleş R., 1980.Kent Bilim Terimleri Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.145s.
- Keleş R., 1984. Kentleşme ve Konut Politikası, Ankara Üniversitesi, 71s.
- Keskin E., Sağocak M., Arslan T., 2015. Kentlilik Bilinci Çalışmaları İçin Bir Model Önerisi: Bursa'da Kentlilik Bilinci Araştırması. Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi, 11(1): 21-43.

- Kelkit A., 2002. Çanakkale Kenti Açık Yeşil Alanlarda Kullanılan Bitki Materyali Üzerine Bir Araştırma. Ekoloji Çevre Dergisi 10(43): 17-21.
- Koç T., 2004. Çanakkale Yerleşmesinin Durum Raporu. Çanakkale Belediyesi Yerel Gündem 21, Türkiye.
- Koç T., 2006. Çanakkale'nin Kentsel Gelişimi (1462-2006) ile Fiziki Coğrafya İlişkisi. Çanakkale Belediyesi Yerel Gündem 21, Türkiye.
- Koç Y., 2006. İmrahor Vadisinin Rekreatyon Potansiyelinin Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Türkiye.
- Küzeci C., 2008. Açık ve Yeşil Alan Değişiminin Uzaktan Algılama Yöntemi Kullanılarak Belirlenmesi Çanakkale Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye.
- Levent T. B., Nijkamp P., 2005. Evaluation of Urban Green Spaces. Beyond BenefitCost Analysis: Accounting for Non-market Values in Planning Evaluation, 63-87s.
- Lynch K., 1960. The Image Of The City, The MIT Press.
- MGM 2015. Meteoroloji Genel Müdürlüğü Çanakkale Verileri.
- Manavoğlu E., Ortaçşme V., 2007. Konyaaltı Kentsel Alanında Bir Yeşil Alan Sistem Önerisi Geliştirilmesi. Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi 20(2): 261-271.
- Manlun Y., 2003. Suitability analysis of urban green space system based on GIS. Master of Science. International Institute for Geo-Information Science and Earth Observation Enschede, Netherlands. 90p.
- Nemutlu F., 2014. Kentsel Koruma Alanında Bitkisel Tasarım: Çanakkale (Türkiye) Örneği. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi 2(1): 91-99.
- Oğurlu İ., 2014. Çevre - Kent İmajı – Kent Kimliği – Kent Kültürü Etkileşimlerine Bir Bakış. İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 26: 275-293.
- Ocakçı M. 1993. Şehir Kimliği ve Çevre İlişkileri. İTÜ Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Ders Notları, İstanbul.

- Ocakçı M., 1994. Kimlik Elemanlarının Şehirselleştirme Tasarımına Yönlendirici Etkisi. 5. Kentsel Tasarım ve Uygulamalar Sempozyumu-Kentsel Tasarım Ekolojik Yaklaşım, Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul.
- Ocakçı M.,Southworth M., 1995. Elements of Urban Identity: The Case of the Beykoz District of Istanbul. Berkeley University of California,650p.
- OGM 2015. Orman Genel Müdürlüğü Çanakkale Verileri.
- Ozankaya Ö., 1975.Toplumbilim Terimleri Sözlüğü. Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 163s.
- Önder S., 1997. Konya Kenti Açık ve Yeşil Alan Sisteminin Saptanması Üzerinde Bir Araştırma.Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Türkiye.
- Önder S., Polat A.T., 2012. Kentsel Açık-Yeşil Alanların Kent Yaşamındaki Yeri ve Önemi.Kentsel Peyzaj Alanlarının Oluşumu ve Bakım Esasları Semineri. Konya.
- Önem B., Kılınçaslan İ., 2005. Haliç Bölgesinde Çevre Algılama ve Kentsel Kimlik.İTÜ Dergisi, Mimarlık, Planlama ve Tasarım, 4(1): 115-125.
- Öter A., 2008. Bartın Kent Merkezi ve Yakın Çevresi Rekreatyon Alanlarının Saptanması ve Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma.Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Türkiye.
- Özbilen A., 1991. Kent İçi Açık Alanlar ve Dağılımı,Tarihi Eserler ve Gelişen Yeni Yapılaşma. Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi,Trabzon.
- Özcan K., 2006. Sürdürülebilir Kentsel Gelişmede Açık Yeşil Alanların Rolü Kırıkkale Türkiye Örneği. Ekoloji dergisi 15(60): 37-45.
- Özdirlik B., 2000. Kentsel Açık Alan/ Mekanlar ve Sistemler Üzerine Bir Araştırma.Yüksek Lisans Tezi.Mimar Sinan Üniversitesi, Türkiye.
- Özel A. E., 2004. Çanakkale İli Doğal ve Kültürel Potansiyelinin Turizm ve Rekreatyonel Kullanım Yönünden İncelenmesi.Yüksek Lisans Tezi.Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye.
- Özel A. E., 2011. Ekolojik Açıdan Kentsel Alan Kullanımları: Çanakkale Kent Merkezi Örneği.Doktora Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye.

- Özer G., 2001. Gazimağusa Kent Kimliğinin Korunması ve Geliştirilmesi İçin Önerilebilecek Stratejiler. Gazimağusa Üniversitesi, KKTC.
- Özözen S., 2000. Çanakkale İli Hidrotermal Potansiyeli ve Sorunları. 9. Ulusal Bölge Bilimi/Bölge Planlama Kongresi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, 315-328.
- Öztan Y.,1968. Ankara Şehri ve Yakın Çevresi Yeşil Saha Sisteminin Peyzaj Mimarisi Prensipleri Yönünden Etüd ve Tayini. Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Öztürk C. 2005 Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkının Koruma-Kullanım Kriterleri Yönünden İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye.
- Öztürk S., Özdemir Z., 2013. Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Yaşam Kalitesine Etkisi Kastamonu Örneği. Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 13(1): 109-116.
- Pamay B., 1978. Kentsel Peyzaj Planlaması, İ.Ü.Orman Fakültesi Yayınları, İstanbul
- Pauleit S.,Duhme R., 2000. CIS assessment of Munich's Urban Forest Structure For Urban Planning. J. Arbor, 26: 133-141.
- Pehlivan T., 2016. Kentsel Açık Yeşil Alanların Peyzaj ve Silvikültürel Yönden Değerlendirilmesi Trabzon Örneği.Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Türkiye.
- Pirene H., 1994. Ortaçağ Kentleri. İletişim Yayınları, İstanbul. 28s.
- Porter, R., 2000.A Social History, Penguin Books. London.
- Pustu Y., 2006. Küresel Sürecinde Kent 'Antik Siteden Dünya Kentine'. Sayıştay Dergisi60: 129-151.
- Saatçioğlu F., 1978. Açılış Konuşması, Büyük İstanbul'un Yeşil Alan Sorunlar Ulusal Sempozyumu İstanbul Üniversitesi Orman. Fakültesi Yayınları, 270s.
- Sağlık A.,2010. Çanakkale Kent Kıyısının Kentsel Peyzaj Tasarımı Açısından İncelenmesi.Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye.

- Sağlık A., 2014 Çanakkale Kenti Rekreasyon Potansiyelinin Kentlerin Yaşanabilirliği Açısından Değerlendirilmesi.Doktora Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye.
- Sencer Y., 1979. Türkiye’de Kentleşme.Kültür Bakanlığı Yayını, Ankara. 13s.
- Suher H., Ocakçı M., Karabay H., 1996. İstanbul Metropoliten Kent Planlama Sürecinde Kent Kimliği ve Kent İmgesi Habitata Doğru.İstanbul 2020 Sempozyumu-Bildiriler.
- Şahin N., 2010. Kent Kimliği ve Değişim Sürecinin Kayseri Kenti Örneğinde İrdelenmesi.Yüksek Lisans Tezi.Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Türkiye.
- Şahin S., Barış M.E., 1998. Kentsel Doku İçerisinde Açık ve Yeşil Alan Standartlarını Belirleyen Etmenler. Peyzaj Mimarlığı,6: 10-14.
- TC. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı 2009. Kentlilik Bilinci, Kültür ve Eğitim Komisyonu. Kentleşme Şurası, Ankara, 137s.
- Taşçı H., 2012. Kent Meydanı İle Kent Kimliği İlişkisi.Doktora Tezi.Marmara Üniversitesi,Türkiye.
- Tekeli İ., 1991. “Bir Kentin Kimliği Üzerine Düşünceler”, Kent Planlaması Konuşmaları, Ankara: TMMOB Mimarlar Odası Yayını, 79-89.
- Topçu K., 2011. Kent Kimliği Üzerine Bir Araştırma: Konya Örneği. Uluslar arası İnsan Bilimleri Dergisi, 8(2): 1049-1072.
- Turgut H., Özalp A., Erdoğan A., 2012. Artvin İlinde Doğal Çevrenin Kent Kimliğine Etkisi. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 13: 172-180.
- Tandy C., 1975. Handbook of Urban Landscape, Park and Open Spaces. Section 5. U.K.
- TÜİK 2015 Türkiye İstatistik Kurumu Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Verileri. <http://www.tuik.gov.tr/>
- TÜİK 2013. Türkiye Kurumu Seçilmiş Göstergelerle Çanakkale 2013. <http://www.tuik.gov.tr/ilGostergeleri/iller/CANAKKALE.pdf>.
- Türk Dil Kurumu <http://www.tdk.gov.tr>01.09.2016.
- Türk Sosyal Bilimler Derneği 2002. 7.Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi: Kentleşme, Göç ve Yoksulluk. Ankara. 340s.

- Uçkaç L., 2006. Kentsel Tasarımın Kent Kimliği Üzerine Etkileri: Keçiören Örneği.Yüksek Lisans Tezi.Ankara Üniversitesi, Türkiye.
- Uslu C., Altunkasa, M. F., 2011. Açık-Yeşil Alanların Kente Faydalarıve Kabul Edilebilir Miktarlara Ulaştırma Önerileri. Sosyal, Ekonomik ve Kentsel Açıdan 1. Kadirli Çalıştayı, Osmaniye.
- Ünal M., 2014. Aktif Yeşil Alanların Rekreatyoneel Hizmet Etkinliğinin Saptanması: Çukurova İlçesi Örneği.Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Türkiye.
- Ünlü T., 2009. Mekansal Planlamanın Kentin Biimlenmesine Etkisi: Mersin Kenti Örneği. Mersin Üniversitesi, Planlama Dergisi, 3(4): 27-42.
- Weber M., 2000. Şehir: Modern Kentin Oluşumu. Bakış Yayınları, İstanbul.
- Wirth L., 2002. Bir Yaşam Biçimi Olarak Kentleşme, Duru Bülent ve Ayten Alkan (Ed), 20.Yüzyıl Kenti, İmge Kitapevi, Ankara.
- Yalınyavuz A.Ü., 2015. Erzincan Kenti Rekreatyon Alanları Kullanıcı Tercihlerinin Anketle Analizi.Yüksek Lisans Tezi.Atatürk Üniversitesi, Türkiye.
- Yaman G., Doygun H., 2014. Yeşil Alanların Kent Ekosistemine Katkılarının Kahramanmaraş Kenti Örneğinde İncelenmesi. II. Ulusal Akdeniz Orman ve Çevre Sempozyumu, Isparta.
- Yıldızcı A.C., 1975. Metropoliten Planlamada Açık Alan Stratejisi ve İstanbul Metropolü İçin Açık Alan Sistemi Önerisi. İstanbul Teknik Üniversitesi, 2000 Yılında İstanbul.
- Yıldızcı A.C., 1995. Peyzaj Planlaması Ders Notları, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Türkiye.
- Yıldızoğlu M.Z., 2006. Üniversite Yerleşkeleri Fiziksel Gelişim Planlaması ve Tasarımı: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Terzioğlu Yerleşkesi Örneği.Yüksek Lisans Tezi.Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye.
- Yılmaz B.G., 2016. İstanbul/Sancaktepe İlçesi Kentsel Açık Yeşil Alan Sistemlerinin İrdelenmesi.Yüksek Lisans Tezi.İstanbul Üniversitesi, Türkiye.
- Yılmaz R., 2006. Saroz Körfezi'nin Turizm ve Rekreatyoneel Kullanım Potansiyeli Üzerine Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 6: 121-134.

- Yılmaz R., 2011. Determination of the Enviromental Problems at a Natinaland Loca lPublic Level: Cases of Canakkale and Turkey. J Environ Prot Ecol, 12 (3A), 1443.
- Yılmaz O., 2016. Research on the Enviromental Awareenses Level and Its Developing Possibilities in Canakkale Turkey. Oxidation Communications, 39 (1-2): 723-731.
- Yorulmaz H., 2012. Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED), Stratejik Çevresel Etki Değerlendirme (SÇD) ve Planlama İlişkisi: Çanakkale Örneği.Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye.
- Yücekaya M., 2013. Kilis'te Açık Yeşil Alanlar ve Park Nitelikleri.Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi, Türkiye.

EKLERİ

EK 1. Çanakkale Kent Merkezinin Peyzaj Değişimi Üzerine Araştırmalar Anket Çalışması

1-) Cinsiyetiniz?

- (a) Erkek (b) Kadın

2-) Yaşınız?

- (a) 18'den küçük (b) 18-24 (c) 25-34 (d) 35-44
(e) 45-54 (f) 55-64 (g) +65

3-) Eğitim durumunuz?

- (a) Okur-yazar (b) Okur-yazar değil (c) İlkokul (d) Ortaokul
(e) Lise (f) Üniversite (g) Lisansüstü

4-) Medeni durumunuz?

- (a) Evli (b) Bekar (c) Dul

5-) Mesleğiniz?

- (a) Öğrenci (b) Ev hanımı (c) Emekli (d) Memur (e) İşçi
(f) Serbest Meslek (g) Esnaf (h) İşsiz (i) Diğer (yazınız)

6-) Aylık geliriniz?

- (a) 0-500TL (b) 501-1000TL (c) 1001-1500TL (d) 1501-2000TL
(e) 2001-2500TL (d)+2500TL

7-) Doğum yeriniz?

- (a) Çanakkale(Merkez) (b) Çanakkale (İlçe-Köy) (c) Başka bir şehir(yazınız)

8-) Aileniz kaç kişiden oluşmaktadır?

- (a) 1-3 (b) 4-5 (c) 6-8 (d) +8....

9-) Ailede Çanakkale'de doğan kaç kişi vardır

- (a) 0-2 (b) 3-4 (c) 5-6 (d) 7+.....

10-) Ne kadar süredir Çanakkale'de ikamet ediyorsunuz?

- (a) 1-3 yıl (b) 4-7 yıl (c) 8-11 yıl (d) 12-15 yıl (e) +16 yıl

11-) Şuanki ikamet adresinizde ne kadar süredir kalıyorsunuz?

- (a) 1 yıldan az (b) 1-5 yıl (c) 6-10 yıl (d) 11-15 yıl (e) 16-20 yıl (f) +20

12-) Hayatınız boyunca Çanakkale'de mi ikamet ettiniz yoksa sonradan mı göç ettiniz?

- (a) Hayatım boyunca Çanakkale'de ikamet ettim (b) Sonradan yerleştim

13-) Çanakkale'ye yerleşmeden önce nerede ikamet ediyordunuz?

- (a) İl Merkezi (b) İlçe (c) Kasaba (d) Köy (e) Diğer

14-) Yaşadığınız ilk şehirden göç etmeniznin nedeni nedir?

- (a) İş olanaklarının kısıtlı olması (b) Güvenlik probleminin olması
(c) Üniversite (d) Evlilik (e) Akrabaların burada olması

(f) Yaşam koşullarının yeterli olmaması (g)Yaşadığım süre boyunca Çanakkale’de ikamet ettim (h)Tayin (ı)Diğer

15-)Çanakkale’yi tercih etmenizdeki etken nedir?

- (a) Akraba-Hemşehrililerin burada olması (b) Yaşamak istediğim şehirlerden biri olması
(c) İş olanaklarının fazla olması (d) Rekreatif amaçlı (e)Deniz turizmi
(f) Sosyo-kültürel yönden gelişmiş bir şehir olması (g) Küçük bir şehir olması
(h)Üniversite (ı) Diğer

16-)Çanakkale’ye geldikten sonra hayatınız nasıl değişti?

- (a) Şivem-konuşmam değişti (b) Siyasi görüşüm değişti
(c)Maddi durumum değişti (d) Sosyal çevrem değişti (e) Hayat tarzım değişti
(f) Hiçbir şey değişmedi

17-) Kendinizi Çanakkaleli olarak görüyor musunuz?

- (a) Evet (b) Hayır (c) Kısmen

18-)Memleketinize dönmek istiyor musunuz?

- (a) Evet (b) Hayır (c) Bazen (d)Diğer

19-) Çanakkale’nin diğer şehirlerden farkı nedir?

- (a) Boğazı-Doğal güzellikleri(b) Tarihi geçmişi-Tarihi güzellikleri (c) Gelişmiş bir şehir olması (d) İş olanakları (e) Üniversite ve imkanları (f) Eğlence hayatı
(g) Sakin bir şehir olması (h)Sosyo-kültürel yapısı(insan davranışları)
(ı)Diğer.....

20-) Çanakkale’nin tarihini, kültürünü ve doğal güzelliklerini biliyor musunuz? Eğer biliyorsanız 3 tane örnek verebilir misiniz?(Cevabınız hayır ise 21.soruya geçiniz.)

- (a)Evet (b)Hayır

1.....

2.....

3.....

21-) Çanakkale kent merkezindeki tarımsal üretim(meyve-sebze üretimi) sizce son 20 yılda nasıl değişti?

- (a)Değişti (b) Çok fazla değişti (c) Kısmen değişti (d) Hiç değişmedi
(e)Fikrim yok

22-) Çanakkale şehrinin karakterini belirleyen unsurlar nelerdir?

- (a) Gelibolu Yarımadası (b) Truva antik kenti (c) Bozcaada- Gökçeada

(d) Boğaz (e) Çanakkale deniz savaşı (f) Diğer....

23-) Sizce kentlilik nedir?

(a) Doğmak (b) Yaşamak (c) Korumak (d) Denetlemek (e) Diğer...

24-) Çanakkale'nin kentleşme konusundaki en önemli sorunu nedir?(Birden fazla şık işaretlenebilir)

(a) Altyapı (b) Ulaşım sorunu (c) Otopark Yetersizliği

(d) Yeşil alan yetersizliği(e) Plansız yerleşme (f)Şehrin temizliği (g) Sağlık hizmetleri yetersizliği (ı) Gürültü(j) Sosyo-kültürel etkinliklerin yetersizliği

25-) Kent ile ilgili bir sorunla karşılaştığınızda bu sorunu çözmek için hangi yöntemleri kullanıyorsunuz?

(a) Mahalle muhtarına başvururum (b) Belediyede yetkili kişilere başvururum

(c) Sorun çıkaranları ikaz ederim (d) Bir tepki göstermem

(e) Tanıdıklar sayesinde çözmeye çalışırım (g) Diğer.....

26-) Çanakkale belediye başkanının ve valisinin adını biliyor musunuz?

(a) Her ikisinin adını biliyorum (b) Sadece valinin adını biliyorum

(c) Sadece belediye başkanın adını biliyorum (d) İkisinin de adını bilmiyorum

27-)Çanakkale belediyesini yada il özel idaresinin kent ile ilgili projelerini takip ediyor musunuz?

(a)Evet

(b)Hayır

(c)Bazen

28-) Çanakkale'de park,bahçe veya mesire alanlarını ne sıklıkla ziyaret ediyorsunuz?

(a) Her gün (b) Haftada 1-2 kez (c) Ayda 1-2 kez

(d) Yılda 3-5 kez (e) Hiç gitmiyorum

29-) Çanakkale’de aşağıda adları verilen parkları ziyaret ediyor musunuz?

	ÇOK SIK GİDERİM	GİDERİM	BAZEN	NADİREN	HİÇ GİTMEDİM
HALK BAHÇESİ					
SARIÇAY PARKI					
ÖZGÜRLÜK PARKI					
ATATÜRK ‘ÜN CUMHURİYETİ PARKI					
UĞUR MUMCU PARKI					
ROTARY PARK					

30-)Çanakkale kent merkezinde adı geçen parkları ne amaçla ziyaret ettiniz?

	HALK BAHÇESİ	SARIÇAY PARKI	ÖZGÜRLÜK PARKI	ATATÜRK‘ÜN CUMHURİYETİ PARKI	UĞUR MUMCU PARKI	ROTARY PARK
YÜRÜME						
OTURMA						
KOŞMA						
DİNLENME						
EĞLENME						
KİTAP OKUMA						
PİKNİK YAPMA						
KÜLTÜR- SANAT FAALİYETLERİ						

31-) Bu alanları tercih etme nedeniniz nedir?(Birden fazla şık işaretlenebilir)

- (a) Konumu (b) Ulaşım kolaylığı (c) Doğal güzellikleri (d) Ekonomik olma özelliği
(e) Görsel özellikleri (f) Güvenli olma özelliği (g) Psikolojik
(i) Açık alan olma özelliği(j) Aktivite olanakları (k) Diğer

32-)Düzenlenmeden önce adı geçen parkları ziyaret ediyor muydunuz?

(a)Evet (b)Hayır

33-)Bu parklara hangi sıklıkla gidiyordunuz?

(a)Her gün (b) Haftada 1-2 kez (c) Ayda 3-4 kez

(d) Yılda 4-5 kez (e) Hiç gitmiyordum

34-)Neden ziyaret etmiyordunuz?

(a)Donatı elemanı eksikliği (b)Bakım yetersizliği (c)Gölge alanlar yok

(d)Ulaşım zorluğu (e)Yeşil alan yetersizliği (f)Güvenlik düşük (g)Diğer.....

35-) Çanakkale’de yeşil alanları yeterli buluyor musunuz?

(a)Tamamen yeterli (b) Yeterli (c) Kısmen yeterli (d)Yeterli değil

(e) Hiç yeterli değil

36-)Kent ormanı hakkında bilginiz var mı? Eğer varsa Çanakkale’de yapılması planlanan kent ormanı ile ilgili talepleriniz nelerdir?

(a)Evet, var(b) Hayır, yok

37-) Çanakkale’de çevre kirliliği sorunu var mı? Varsa bunlar nelerdir?

(a) Evet,var(b) Hayır,yok

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Funda ERTÜRK

Doğum Yeri : ELAZIĞ

Doğum Tarihi : 29.01.1991

EĞİTİM DURUMU

Lisans Öğrenimi : Atatürk Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

BİLİMSEL FAALİYETLERİ

a) Yayınlar -Diğer

ERTÜRK FUNDA, **YILMAZ OKAN** (2016)., Çanakkale Kent Merkezindeki Kamusal Açık Yeşil Alanlardan Okul Bahçelerinin Yeterlilikleri Üzerine Bir Araştırma. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 2016:2, 2, 45-55

İLETİŞİM

E-posta Adresi : funda.erturk09@gmail.com